

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

bi dünya...

**bir şarkı istiyorum
kardeş senden,
son bir şarkı...**

İlber Ortaylı • Vedat Milor • Sebnem İşigüzel • Enis Batur • Selçuk Şirin • Nermin Yıldırım • Akgün Akova • Aylin Balboa • Alper Canıgüz
Sunay Akın • Haluk Sahin • Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://pankey.org> • Cem Davran • Coşkun Aral
Can Yılmaz • Nihat Sirdar • Cem Güventürk • Levent Erden • Nilay Örnek • Başar Başaran • Gökhan Çınar • Bedia Güzelce • Metin Uca
Kerimcan Kamal • Kaan Koç • Celil Nalçakan • Zeki Kayahan • Gökhan Dağıstanlı • Emirhan Perker • Emrah Akbaş • Aslı Alpar

**NİHAT
SIRDAR**

**GÜÇLÜ
METE**

**SİVRİ
SİNEK**

**PINAR İNANÇ
AKAR**

**ZEKİ KAYAHAN
ÇOŞKUN**

**İLBER
ORTAYLI**

**SUNAY
AKIN**

**CANDAŞ TOLGA
IŞIK**

**BEDİA CEYLAN
GÜZELCE**

**AYÇA DERİN
KARABULUT**

**EREN
DEMİR**

**SİNAN
TUZCU**

**CENKER
BAYRAK**

**VEDAT
MİLOR**

**RAUF
GERZ**

**OĞUZ
OTAY**

KAFA Radio

KARASAL YAYIN,
TÜRKSAT VE
RADYOLAND.COM İLE
TÜM TÜRKİYE'DE!

FREKANSLAR

1	ADANA	98.00 MHZ	18	DİYARBAKIR	90.70 MHZ	36	KOCAELİ	92.60 MHZ
2	AFYON	96.50 MHZ	19	EDİRNE	96.60 MHZ	37	KONYA	100.90 MHZ
3	AKSARAY	89.70 MHZ	20	EDİRNE	95.70 MHZ	38	KUŞADASI	88.00 MHZ
4	ALANYA	107.50 MHZ	21	ERZURUM	92.00 MHZ	39	KÜTAHYA	96.50 MHZ
5	ANKARA	100.70 MHZ	22	ESKİŞEHİR	98.00 MHZ	40	MALATYA	90.30 MHZ
6	ANTAKYA	104.50 MHZ	23	FETHİYE	98.00 MHZ	41	MANİSA	102.00 MHZ
7	ANTALYA	101.50 MHZ	24	GAZİANTEP	97.10 MHZ	42	MARDİN	93.80 MHZ
8	AYDIN	98.00 MHZ	25	GEREDE	96.30 MHZ	43	MARMARİS	102.00 MHZ
9	BALIKESİR	96.20 MHZ	26	İSPARTA	91.20 MHZ	44	MERSİN	91.40 MHZ
10	BANDIRMA	94.30 MHZ	27	İSKENDERUN	90.20 MHZ	45	MUĞLA	104.80 MHZ
11	BODRUM	93.70 MHZ	28	İSTANBUL	89.60 MHZ	46	OSMANİYE	96.00 MHZ
12	BOLU	92.00 MHZ	29	İZMİR	102.00 MHZ	47	SAKARYA	93.40 MHZ
13	BURDUR	104.00 MHZ	30	K. MARAŞ	89.40 MHZ	48	SAMSUN	91.00 MHZ
14	BURSA	106.50 MHZ	31	KARS	90.30 MHZ	49	TEKİRDAĞ	91.60 MHZ
15	ÇANAKKALE	90.50 MHZ	32	KASTAMONU	92.20 MHZ	50	TRABZON	89.50 MHZ
16	ÇEŞME	101.30 MHZ	33	KAŞ	87.90 MHZ	51	UŞAK	94.00 MHZ
17	DENİZLİ	100.50 MHZ	34	KAYSERİ	95.60 MHZ	52	VAN	90.00 MHZ
			35	KEMER	88.80 MHZ	53	ZONGULDAK	89.00 MHZ

Fotoğraf: YKY

Şimdi sen bir anısın. Tenin herhangi bir yerde sürdürecektir yaşamını. Hiçbir sevginin ardından gidemem. **Sevgi inandırıcı değildir. Düşüncelerin bulduğu, düşüncelerin biçimlendirdiği bir durumdur.** Düşünüldüğü oranda büyür, derinleşir, büyütülür, derinleştirilir. Ne denli düşünülürse, o denli büyür. O denli dayanılmaz boyutlara ulaşır, ulaştırılır. Gerçekleştirilemez. Soyutlaşır. Ve hiçbir zaman bitmez. Yaşam gibi. Ölüm gibi.

İlber Ortaylı

yalnız kalmayı bilmek türkiye'de avantajdır

Ben gençlik yıllarımdan beri sabahları çalışmaya gayret ettim. Okuyacağımı, sabahları okudum; yazacağımı, sabahları yazdım. İnsan sabah okuduğu metinleri asla unutmaz. Bunun da basit bir sebebi var. Zihin boşken, vücut diriye, kafa dinçken okumak; çalışmanın verimini kat kat artırır. Bu, kişiye göre değişen bir hal değildir. **Çok açık ki herkesin kendine göre bir hayatı, bir metodu vardır; yaşayışı ve becerisi de farklıdır ama diyebilirim ki sabahların bu havasından herkes istifade edebilir.** O yüzden kişi okuyacaksa, yazacaksa özellikle sabahları çalışmasını; bilhassa da notlar alarak çalışmasını katiyetle öneririm. Ben geceleri okumayı 25 yaşımdansonra geliştirdim, çok yaygın olarak da böyle çalışıldı. Ama benim yaşlarıma geldiğinizde geceleri çalışmak artık verimli olmuyor, onu da bilin.

Düşünmek içinse bir yöntemim yok. Elbette ki seyahatte, kafan boşaltılmışken iyi düşünürsün; bir yerden bir yere giderken iyi düşünürsün; yürürken, yemek yerken iyi düşünürsün. Tuvalette bile düşünürsün yahu! Ama iyi düşünmek için esasen yalnız kalmak gerekir. Bu temel şarttır, yalnız kalmayı bilmek gerekir. Yalnız kalmayı bilmeyen milletlerden fazla bir şey çıkmaz. Mesela iyi bir düşünür çıkmaz.

Maalesef biz Türklerin böyle bir kabiliyeti yok, bu yüzden de bizden iyi düşünür pek çıkmıyor. Aptal olduğumuz için mi? Estâğfurullah. Ama şu var; Türk yalnız kalamaz, milletlerimizde böyle bir huy yoktur. Beraber ders çalışır, beraber yazı yazar, beraber gezmeye gider, beraber aylıklık eder. Türkler sinemaya bile tek gitmez; yalnız kalmayı bilmeyen, sevmeyen. Yalnız olmanın getirdiği garantiye, yani tehlikeden uzak yaşamının konforuna güvenir. Ama işte bu garanti de yaratıcılığı sakatlar, iş çıkarma kabiliyetini azaltır.

Yalnız kalamayan insanın düşünce ve gözleme kabiliyeti yarım oluyor. Bu yüzden ben insanlara yalnız kalmayı öğrenmelerini öneriyorum. Yalnız kalmayı bilmek iyidir, önemlidir, Türkiye gibi bir yerde avantajdır. Zira evlilik müessesesi bile bizde yalnız kalmamak üzere kurulmuştur. Hakımız evliliğin gerçek mahiyetini anlamaz. Evlenince, kumrular gibi dip dibe oturmaları gerektiğini zanneder. Öyle şey olur mu? Biraz da birbirinden ayrı duracaksın. Nefes alacak, aldıracaksın. Evlilik sürekli dip dibe duracak, yan yana yürüyecek bir şey değildir. Çok açık ki bunun da artık anlaşılması lazım. Tabii herkesin kendisini, yaşamını ondan sevinde

aynı yerde bulması da evlilikle bağdaşmaz.

Örneğin trende hakikaten verimli düşünürsün. Uçakta olurken de iyi düşünürsün. **Düşünmesini bilirsen rüyada da düşünürsün. Nitekim birçok iyi fikir insana rüyada gelir, birçok problemi rüyada çözersin.** Matematikçiler, satranççılar bunu çok yaşar. Bu çok enteresan bir durumdur ama yaşanır. Bana da birçok fikrim rüyada gelmiştir, kafamdaki sorunların üstesinden rüyalarımda gelmişimdir.

Şimdi rüyada gelenleri artık unutuyorum çünkü ileri yaşlarda gördüğün rüya dağılıyor, akılda kalmıyor. Oysa gençken zihinde yer edebiliyor. O yüzden rüyalar konusunda biraz daha dikkatli olun. Rüya deyip geçmeyin, nitekim onların sürpriz bir şekilde işe yaradığı çok an vardır.

Soruna dönersek, meselenin özü düşünmeyi bilmektir; kafanı açık tutmak, daha çok da kafayı açık tutabileceğin anları aramaktır. İşte trende yanında manzara akıp giderken böyle bir rahatlıkla kavuşabiliyorsun. Düşünmeyi bilmek biraz da budur. Ama tam da o anda telefonunu açıp bakarsan yandın, ortada ne düşünce kalır ne de başka bir şey.

Yalnız kalmayı bilmeyen milletlerden fazla bir şey çıkmaz. Mesela iyi bir düşünür çıkmaz.

Aslı Alpar

Başar Başaran

İodos divânı

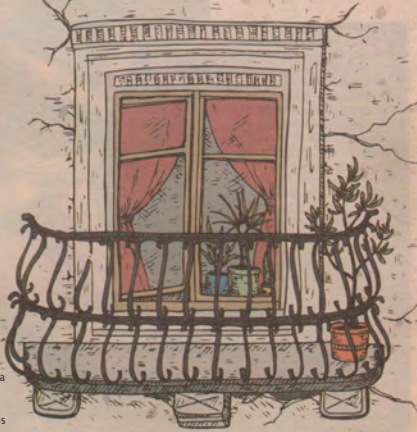
Yanımdan annen geçti. Seni soracağımdan endişelenmiş olacak ki adımlarını sıklaştıracak yüzüme bakmadı. Sormayacaktım. Seni başkasına sormanın bana ağır geleceğini anlarsın.

Ayak ucunda bir perde kılmıdık. İsmimi fıslıdığımız gibi irkildim. Yatağı pencerenin kenarına çekmekle iyi mi yaptım bilmiyorum. İstanbul'u gördükçe seni hatırlıyorum. Duvarın rengi, yastığın nemi, komodinin üstünde bıraktığın roman için de aynımsı söyleyebilirim. Evin önu, arabanın yan koltuğu, gazetesin birinci sayfası ne fark eder. Göz kapaklarımdan başka zihnimi senden koruyacak bir siper yok. Uyanmak seni düşünmeye devam etmek demek. Anlaşıldı bugünü de başlamadan bitireceğim. Yeni bir söz söylemeden, doğru düzgün bir şey yazmadan, dinlediklerinden öğrenmeden akşamı yapacağım. Senden bahsetmediğim her konuşma içimde kalacak. Bir akıllı uslu laf gelecek aklıma, belki ince bir şaka hakkını kimse vermeyecek. İlyesime umudumu ertesi güne bırakıyorum. Yaz sabahları çocukken ilk iş denize bakardık, hava İodos olduğunda o gün yüzme yok demektir. Hatıran, tatilimden bir gün eksilttiğini bilmeden esen o rüzgâr gibi. Bugün de gitti. Parmaklarımı yorguncuyorganim altına çektim. Yaşamayı utanç verici bir pişmanlık misali yutkundum. Yaşamın kaç olduğunu kaçırmış bir fırsat gibi hatırladım. Hesapettim kitap ettim. İçin içinden kınamadım.

Odadaki çalışma masasının altında terliklerin duruyor. Üşümüş ayakkarları birbirine sürterek gecelerce yazardın. Kimseye okutmayacağını bildiğin şeyler üzerine ciddiyeyle çalışmanı hayranlıkla izlerdim. Rüyamın arasında bilgisayar tuşlarını sesini duyardım. Uykuya uyanıklık arasında eskilerin "yakaza" dediği anda o ritimle bir trende olduğumu hayal ederdim. Avrupa'nın ortasından, Türkiye'nin doğusundan, Afrika'nın kuzeyinden yolculuk düşleri kurardım. Salzburg'da bir istasyonda inerdik. Kendimize bir pansiyon arar, ilk akşam yemeğinde sarhoş olur, bilmediğimiz sokaklarda kaybolurduk. Sana piyano çalardım kadehin dibinde buğulandıkça gözlerim viski rengi olurdu. **Yeşile boyalı bir tahta masadan Ege Denizi'ne bakardım. Terasın kapısındaki tüllerin arasından elinde bir kitapla hamile çıktığını hayal ederdim. Yüzündeki erkek çocuk doğuracak annelerin güzelliği akşamın kızılığına karışır.**

Sana heyecanla bir planımdan bahsettiğim anların yaşamın kendisi olduğunu sensiz ve plansız kalınca anladım. Artık ne kendimi ne de bir başkasını ikna edebilirim. Masanda sıcağın beyaz bir leke kalmış. Kırk kırk söyledim bardağına altlıksız koyma diye. Dinlemedim. Dinlemediklerin arasında mühim olmayan bir detay belki. Olsun. Bana diğer dinlemediğin sözlerimi de hatırlattığı için masayı balkona koydum. Şimdi balkona da çıkıyorum. Bütün yaz içerideydim. Sonbahar geldi kurtuldum sandım. Huzurun en çok hırkalara ve battaniyeye sindiğini bilmiyordum. Yetime bıraktığımız özgülen uykularımızın ahtı tutmuş. Bu mevsim de kolay geçmeyecek anladım. Evden kalıvtı etmeden kendimi dışarı attım.

Bugün sokakta pazar kurulmuş. Tahtaların, marulların ve insanların üzerinden atlayarak karış çaddeye geçebildim. Kalabalık ve gürültüden nefret ettiğim halde seninle buraya her haftaga gelirdim. Pazarcılarla şakalaşarak alışveriş yapıyor islerdim. Hiçbiri hakkında hiçbir detayı unutmazdın. Öğlü aşkide yemin töreninden, aneası ameliyat olana nekahatı olana kadar her detayla anıyımda büyümek için neleri ihtiyacı olduğunah söz ederdim. Hep bir şaka

yapar, içten gülümser, babaannemden beri görmediğim pazar filesini elinde pahalı bir çanta gibi özenle taşırdın. Küçükken annemi kalabalıkta kaybetmemek için ayaklarına bakarak takip ettiğim gibi seni kaybolmaktan korkarak takip ederdim. Ani yön değişikliği birden başka bir sokağa sapar bir dolmalık biberi doğrusunu bulduğuna emin olana kadar arardın. Yüzünde daima tek bir iş olan insanların kesin bakışı, benim gibi kendi kendini ayartmadan yalnızca yapması gerekeni yapmana bayıldım.

Mevcudu bilinmeyen ihtimallerden koruyan insanların sağlamlığı vardı sende. **Benim aksime aklını hep koyduğun yerde bulurdun. Böylece ölmekten ve delirmekten korkmadan bir hayatı asude yaşırdın.** Sınıırı bilir benim gibi kafanı her gün bir yere çarpmazdın. Haklısın benden gitmekte biliyorum. Çünkü ben ölmekten ve delirmekten çok korkarım. Bunu bilmek sana öfkelenmek şansımı elimden alıyır. Kabahatle acı çekmenin mazeret sızıyla kavruyorum. Kederime mağlubiyet katıyorum.

Yanımdan annen geçti. Seni soracağımdan endişelenmiş olacak ki adımlarını sıklaştıracak yüzüme bakmadı. Sormayacaktım. Seni başkasına sormanın bana ağır geleceğini anlarsın. Yolda karşılaşmanın, haberini almanın, selam göndermenin kendini inkâr eden bir yanı var. Birbirinden kopmuş kara parçalarını düşün. Iskenderun Körfezi'ne Kıbrıs'tan gelen gemiler acı verir. Her meteor kendi gölünün dibinde sessizce yok olur. Koştuğumuz hatıramızdan eksilir. Sitemiz dem çekmeyi öğrenmek gerekir. Güzel, gizemini arkasına gizlerin. Gösterdikçe görünmez soyledikçe anlaşılmasız oluruz. Susmak ve yürümek gerekir. Öyle yaptım. Uzun caddeler boyu bir türlü yağmayan yağmurun ağırlığıyla yürüdüm. Bir kafeye girdim. Gündüz olmasına rağmen ışıkları yakmışlar. En arka masaya oturdum. İlhan'ı anıyordum. **Yalnızlıktan da kurtulup yalnız kalabilirim için sana ihtiyacım var. Yalnız kalmanın aslında kendimden kurtulmak olduğuna bana sen öğrettin.** Yokluğundan kalan boşluğun ne demek olduğunu tarif ettim sanıyordum. Bunu bilmenin ne sana ne de bana bir faydası var. Belki başkasına olur.

Akşam oldu. Eve geri dönüyordum. Hafızamı bir düşman gibi tuttum çünkü seninle ilgili her şeyi bana sorardım. Sence insanla unutmak mı, unutulmak mı daha çok acı veriyor?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://1rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamefasi

İnsanın tarihî ihanetle başlar.

İlk yazılı kültürlerin günümüze bıraktığı eserler gösteriyor ki tarihimiz, bir ihanetler tanhidir. Kitâb-ı Mukaddes'in Tekvin kitabı, önce evrenin sonra da insanın yaradılış macerasını hikâye eder. Buna göre, yarattığı her şeyin "iyi" olduğunu gören Tanrı, kendi benzeşiminde bir insan yaratmaya karar verir. Kendi benzeşiminde olması biraz risklidir. Çünkü, yaratılmış olan bu insanın, bir zaman sonra bu görünümünden cüret bulup şirke heves etmesi işten bile değildir. O yüzden, cennetin tam ortasında bulunan "iyiyi ve kötüyü bilme ağacı" ni insana işaret edip der ki, "Bu ağacın meyvesinden yemeyeceksiniz çünkü iyi ve kötüyü bilme ağacından yerseniz, benim gibi olursunuz." Böylece insanın ilk ihaneti Tanrı'ya karşı işlenmiştir. Yaratılmış olmakla, etrafında yaratılmış dünyaya -cennette yaşıyor bile olsa- yetinmeyen insan elbette bu ağacın meyvesinde heves eder. Yaratılmış değil de yaratılmadan var olmuş olan Tanrı gibi olmak ister. Dolayısıyla yaratıcısının sözüne ihanet ederek o meyveyi yer. Ve cennetten kovulur. İnsanın bu ilk hainliği tarihe böylene otusulur. Öte yandan, yine Tekvin'in anlatısında, ilk insanların ilk oğulları olan Habil ve Kain, (her ne kadar Kur'an'da adlarıyla yer almazlar da İslam literatüründe Habil ve Kabil olarak geçerler) babaları Adem'in ve Rabbin takdini kazanmak için yarışırken aralarında bir kıskançlık doğar. Bu kıskançlığın sonucu olarak Kain, kardeşi Habil'i öldürür. Üstelik de öldürdüğünü inkar eder. Bu anlatıya göre insanın ilk ihaneti tanrısına, ikincisi ise kardeşine olmuştur. Diğer taraftan, Habil öldürüldüğüne ve bu metinlere göre insan Habil'in değil, kardeşi öldüren Kain'in devam eden soyundandır. İhanet insanın ata mirasıdır.

Mahir Ünsal Eriş

ihamet bahsi

ihamet bir kopuş ilanıdır. Korkakça, zamanın yaralara merhem olması ümit ederek südürülen ama kararlı bir kopuşun ilanı.

İhanet, kendi benzerine, kendinle aynı hizada durana karşı işlendiğinde ihanet vasfı kazanır. Diğer türlü süsü saf kötülüktür.

Bir adam öldürmek kötülük tanımına içine konur. Oysa bir savaşta kendi ordusundan bir adamı öldürmek artık sadece cinayet değildir. Orada ihanet baş göstermiştir. Bu yüzden ihanette insan kötülüğünün hemen hemen tüm katmanları bir arada bulunur. Yalan, sahtekarlık, kendisinin uğruna başkasının rahat, huzur ve sağlığını feragat etme, güveni kötüye kullanma, sevene yüz çevirme, çıkarıcı, sapkıncı düzeyde bencilik ve diğer bir sürü kötülük. Şerre çalışan bir zeka, başkasını hiçbir yoldan umursamayan hoddinlik, ihanetin işkeleni ayakta tutmaya yarayan yalan, dünyevi kazançlar uğruna manevi bir tokluktan vazgeçerek tatmin bekleme, ortalda palazlanan kötülüğün sıyrılacağından emin olmanın özünü ihanet denen şenlik ateşine taşınan onunların başında gelir. İhanet alelade bir suç değildir. İhanet, suç kendini, kendi benzerlerine, kendi tarafında olanlardan üstün görmeye kadar uzanan bir üstenciliğin mazur gösterdiği bir hastalıktır. İnsan bir kere herhangi birşeye ihanet etmişse; bu, o hastalığın hayatı boyunca çeşitli sıkılıklarla nüksedeceğinin işareti. İnsan bir kere hain olur ve ondan sonraki her ihaneti, kendi masumiyetini terk ettiği o ana atfıla bir hainliğin yitilmesidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://trantey.org>

İhanet bir kopuş ilanıdır. Korkakça, zamanın yaralara merhem olmasını ümit ederek südürülen ama kararlı bir kopuşun ilanı. Bu noktada bu kopuşun

en iyi örneklerinden biri, tupki olgunlaşan bir meyvenin dalını terk ederek yere düşmesi gibi, çocuğun aileden ayrılmasıdır.

Aile, insan olma yolunda ilk adımların nasıl atılacağını öğrendiğimiz, ancak ne kadar uzun beraber olursak bir kişilik oluşturmakta o kadar zorlanacağımız bir konfor alanıdır. Belli bir yasa gelindğinde, bu bahane ister okul kazanmak, ister evlenmek, isterse evden kaçmak olsun, aileden kopmak elzemdir. Bu, verili tanımlar ışığında bakıldığında düpedüz ihanettir. Gazını çıkartıp altını değiştirdiğiniz zamanlardan beri 7/24 hizmet verdiğin, hiçbir şeyine kışık etmemek uğruna kendi hayatında birçok şeyine kışık bıraktığın, büyütüp, okutup bir hayatı olsun diye çabaladığın çocuğun birdenbire, "Haydi bana eyvallah," deyip gitmesini ihanetten başka neyle açıklayabiliriz? Ama bu işin doğası budur. Yine Kitâb-ı Mukaddes'ten alıntı yapacağım ama Tekvin kitabının ikinci bölümünün sonunda şöyle deniyor: "Ve adam dedi ki, şimdi bu benim kemiklerimden kemik, etlerimden ettir. (..) Bu yüzden insan anasını babasını bırakacak ve karısına (biz 'eşine' diye okuyalım onu) yapışacaktır. Ve bir beden olacaklardır." Geçen seneye

kadar eşitliğin ihanet eden tarafında olmuş biri olarak, son bir buçuk yılda hayatımdaki değişikliği hesaba katarak konuşacak olursam, bu düpedüz hainliktir. Ben omrümünden omürün vereceğim, gözümün sakınacağımla, ona selam vermeden geçen konuşu yuvamızı bozacağımız ama o "Benim etim de kemiğim de budur," deyip takacak koluna birini gelecek. Benim genetik devamlılığın in somut göstergesi olan bu organizma tutup bana elin vatandaşını "etimdir, kemiğimdir," diye sunacak. Vay bana vaylar bana! Bakın bu ihanettir!

İhanetin bize popüler kültür dünyasından yansıyan en eğlenceli örneklerinden bazıları futbol dünyasına aittir. Takım tutmak aslında hiçbir mantıklı açıklamayla tanımlanabilecek bir hal değildir. Kendimden örnek vereyim, dünyanın en güzel futbol takımı Gençlerbirliği'nin sadık bir taraftarıyım. Diyelim ki takımın 18 kişilik kadrosu, tesadüfı buymuş mesela, tamamen adı Ahmet olan adamlardan oluşuyor. Fakat o yıl bir alt lige düşüyoruz. (Evet, bu başımıza geldi ama aslanlar gibi döndük.) O nedenle de "ben bir alt lige oynamam," diyen Ahmetlerin hepsi takımından ayrıyorlar. Ve onun yerine 18 tane Mehmet geliyor. Ahmetler de Ankaragücü'ne gitmişler. Tabii ki Gençlerbirliği'ni bırakıp Ankaragücü'nü tutmaya başlamıyorsunuz. Çünkü, hepimiz duyumsunuzdur, "sevdimiz armaya," biz bu renklerin hastasıyız," gibi sözleri. Durum aynen böyledir. Ama ihanet de unutulmaz elbette. Çocukluğumda Semih Yuvakuran, Galatasaray'dan Fenerbahçe'ye transfer olduğunda (Galatasaraylılar "kaçtı" diyorlardı) mahalledeki Cimbömlü esnaf, duvardan indirime kıyamadıkları posterlerde Semih'in olduğu yeri göstererek "Semih kaçtı" diyeceklerdi. Bu kadar tanınamaz hale getirmişlerdi. Çünkü sevd aarmaydılar. Armaya, renkleri İhanet, futbolun en büyük kutsalını çönmek demektir. Ya da eskiden böyledi diyelim.

Mehmet Ali & Akşam Sefası

ilk beş yıl

Bir plan yapmamıştım. Hayatımın çoğu için yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Hastalananlar iyileşmeyecek, ölenler dirilmeyecek, gidenler geri gelmeyecekti.

"Ee, planın ne peki?" diye sordu. Çok sevdiğim ama çok sık görüşmediğim bir arkadaşımı bunu soran. Moda Çay Bahçesi'nde oturuyorduk. Bir şeyler konuşmuştuk, görüşmediğimiz zamanlarda neler yaptığımız, neler hissettikimize ilgili şeyler. Başımıza gelenler, hastalıklar, ölümler ve gidenler, uğradığımız hayal kırıklıkları, yerleştiğimiz bunalımlar, yediğimiz kazıklar, ekonomik sıkışmazlar, ülkenin hali, altından kalkamadıklarımız... Bunlar hakkımda şeyler.

Bir plan yapmamıştım. Hayatımın çoğu için yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Hastalananlar iyileşmeyecek, ölenler dirilmeyecek, gidenler geri gelmeyecekti. Hayal kırıklıklarını kafaya takmamayı öğreneli epey olmuştu zaten. Çalışmaktan bunalıma girecek zaman da bulamıyordum. Aslında basitti. Planım bu ay kirayı ödeyebilmekti. Sonra sonraki ayınkı, sonra da bir sonrakini. Arada bir, bir-iki yere seyahat edebilirdim belki. Sonra da hiç istememekle beraber r, kanser olup ölecektim. Planım büyüdü.

Söylemedim bunları. "Birkaç şey var aklımda," dedim. Sonra şefkatle gülsümden arkadaşım. Birbirimiz için güzel dileklerde bulunduk. Çayımızı içip gemilere, denize ve kargalara baktık sessizce.

O da boğuşuyordu hayatla. **Farklı dertlerimiz, farklı yaşamlarımız vardı ama onun da delirmek için makul sebepleri vardı.** Zaten bu ülkedeki hemen her kadının delirmek için fazlasıyla seb bi var, bunları tartışmayacağız.

Kocaman ve yemyeşil bir parkta, bir hastalığa yatmış gibi yan yana, sırt sırta, diz dize uzanmış binlerce kadın getirdim gözümün önüne. Kimse konuşmuyor, konuşmaya gerek yok çünkü, zaten anlıyoruz birbirimizi. Algıladıkları toprağa, üstümüzdeki göğe ve en çok da birbirimize tutunarak doğurulmaya çalışıyoruz. Arada fenalaşıyorlar oluyor. Yakınındakiler hemen onun etrafında toplanıyorlar, ellerini tutu saçlarını okşuyorlar, kulağına hepsinin geçeceğini fısıldıyorlar, sakineştiriyorlar...

Ben kafamın içindeki bu açık hava rehabilitasyon merkezinde, etrafımdaki kadınlardan aldığım destek ve pırlıl pırlıl parlayan güneşleiyiden iyiyi geçemeyişen, arkadaşım, neler yaşadıklarını anlatıyorlar. "Hayatın belirli bir dönemine dönme şansın olsa ne zamana dönmek

**Bu
ülkedeki
hemen
her kadının
delirmek için
fazlasıyla
sebebi var.**

isterdin?" diye sordu bu sefer de. "Ama hiçbir şeyi değiştirmek hakkında olmayacak, her şeyi yine aynı seyrileye yaşamaya devam edeceksin. Geriye sarmak gibi düşün. Böyle bir şansın olsa, hangi zamanına dönmek isterdin?"

Soru karşısında daldığım düşüncelerden hızla çıktım. Bu tip durumlar beni hep panğe sürükler. Sanki o anda en doğru seçimi yapmak zorundayım, sanki iyi bir cevap versem gerçekten istediğim zamana dönme şansı verecekler o yüzden bunu kaçırılmayalım gibi aptalca telaşlara kapılırm. Doğum günlerimde de öyle mesela. Pasta seremonisinden nefret ederim çünkü mumları üflerken en iyi dileği tutmam lazım diye gerilmekten kutlamanın tadını çıkaramam.

Hiçbir zaman doğru dileği bulamıyorum üstelik. Bu konuda hâlâ kabiliyetsiz hissediyorum kendimi. Bu sebeple soruyu duyduğum anda yine panikledim. Öyle ha demeye aklıma hiçbir şey gelmedi. Arkadaşım, konuşmadığımı görünce kendisi anlatmaya başladı. Ama mümkün değil dinleyemiyordum. Geçmişte yaşadığım hangi zamana dönmek isterdim acaba? Kendime hiç böyle sorular sormazdım ben. Hatıralarım arasında, dönmek isteyebleceğim mutlu bir zaman dilimi arardım. Ben de herkes gibi çok mutlu günler geçirmiştim nihayetinde. Bunlardan birini seçmem yeterli olur muydu acaba? Arkadaşım konuşmaya devam ediyordu. Hayatımın hangi zamanına geri dönmek istediğini çok iyi biliyor gibi görünüyordum. Ben biliyordum. Düşünüyordum ama bulamıyordum işte. Aklıma bazı mutlu zamanlar getirdim ama hangisini düşünsen yanında muhakkak başka bir mutsuzluğu taşıyordun. Bitmek bilmeyen sıkıntılar, sınımsız dertler her hatıraya mutlaka sıraymış ediyordu.

Arkadaşım anlatacaklarını biriyet, gülmüsyeverek bana baktıyordu. Ne istediğini bilen kadınlara gülmek ne kadar da yakışıyordu. Ben de gülsümden onu öyle görünce, her şeye rağmen içime bir ferahlık geldi. "Eee," dedi, "Sen anlat şimdi bakalım, sen hangi zamanına dönmek isterdin?"

görüncem, arkadaşım, neler yaşadıklarını anlatıyorlar. "Hayatın belirli bir dönemine dönme şansın olsa ne zamana dönmek gerçekten çok iyidi."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

serkan altunvigne

Şebnem İşigüzel

deniz yatağı

Anlaşılan herkes beni öldürmek istiyordu deniz yatağı. Kadınım diye kimse sahip çıkmadı bana. Ne devletim ne polisim ne ailem ne komşum. Sen kurtar beni deniz yatağı.

Bir deniz yatağı sayesinde hayatta kaldım. Beni öldürmek üzere olan kocamdan bir deniz yatağıyla kaçtım, kurtuldu. Anlatayım: Kocam neredeyse beni boğuyordu. Balıkçı teknesinden hallice tekneimizdeydik. Bu ilk şiddet olayımı değil. Adım Melek. Yirmi altı yaşındayım. İki yıllık evliydimve çocuğum yoktu. Olmamıştı. İyi ki olmamıştı ve olmayordu.

O gece kocam hiç yoktan kavgaya çıktı. Oysa deniz ve gece ne güzeldi. Ben mutlu olacağımızı sanıyordum.

Aramızda geçen şiddet olaylarını unutmuştum. Unutmak istiyordum. Buraya yadınıyorum: Unutmayın. İlk tokada yediğinizde bitirin. Hatta ilk tokada varmasını iş. Size hakaret ettiğinde, horladığında, üzerineze yürüdüğünde, korkuttuğunda, maddi ve manevi özgürlüklerinizi elinizden aldiğinde, dünyayı size dar etmeye başladığında çıkan o çemberin içinden, yoksala dölsünüz.

Ben geç kalmıştım. Hep bir şans daha vermiştim. Oysa kadına el kaldıranın hiçbir şansı olmamalı. Beni boğup öldürüyorken nedense durmuş, boğazımı sıkan parmaklarını gevşetmiş.

"Seni yarın öldürürüm artık," demişti. Sonra bir kenara devriliş sızmıştı. Yarım saat hırladım, nefesimi geri döndürmeye çalıştım. Ciğerlerim sönmüş, patlamış gibiydi, onlara yeniden nefes vermeye çalışıyordum. Can çekişircesine kıvrandım durdum. Fena halde sızan, böyle ki altına isyen kocam masanın üzerinde duran silahını aldı bana doğrulttu ve ateşledi. Kör bir kurşun yanımdaki karanlıktan geçti gitti. İşte o an teknenin kenarına dayanmış mavi deniz yatağıyla göz göze geldim. Yüzme bilmem. Gün boyunca ona tutunarak suya girmiştım. İşte şimdi onunla kaçacağım ve kaçtım.

Kimliğim, telefonum, arabamın anahtarı, cüzdanımdaki para. Hepsini mayımonun göğüsüne tıktırdım. Deniz yatağına üzerineze koyuy doğru açıldım. Titreyen ayaklarımla yüzdüm. Titreyen dermansız kollarımla

deniz yatağına sarıldım. "Tut beni," dedim. "Kimse tutmadı bari sen tut beni. Katlan kızım, dayan kızım, düzelir kızım, o erkek yapar, sen sus kadınsın, dayak yemeyen kadın mı var? Herkes bana bunları söyledi deniz yatağı. Anlaşılan herkes beni öldürmek istiyordu deniz yatağı. Kadınım diye kimse sahip çıkmadı bana. Ne devletim ne polisim ne ailem ne komşum. Sen kurtar beni deniz yatağı."

Kurtardı beni deniz yatağı. Sağ salım çıktım kıyıya. Arabam hemen limandaydı. Bekar hayatımdan kalan son şey. Deniz yatağını arka koltuğum üzerine yatırdım. Atladım arabaya bastım gittim. Kendimce en uzağa. Sabah bir benzin istasyonuna çektim. **65 cevapsız arama. Tehdit kıyamet mesajlar. Tanıdıklarımın başka birilerine güvenmeliydim. Önce kendime. Sonra kadınım korumayı iş edinmiş hemcinslerime.** Mor Çatı'yı aradım. Anlattım. "Karakola git, şikayetçi ol," dediler. "Kayıp değilim. Araba benim. Kendi rızamla kocamdan kaçtım, kaçıyorum, kaçacağım da," dediler, dedim.

Sıra izimi kaybettirmeye gelmişti. Çektim yine bir benzin istasyonuna. Elimi yüzümü yıkadım. Durdum bombuş baktım. Bir gazete kâğıdı uçtu bacaklarıma dolandı. Bu kadar olur: İş ilanları sayfası. Gebe'de bir fabrika. Kadın işçi aranyor. Son benzinimle arabayı gittim. Yoldan bir çift terlik aldım ayağıma taktım. Onca yolu çıplak ayak kullanmıştım, yaşamak istiyordum çünkü.

Aldılar beni işe. Bir plastik geri dönüşüm fabrikasıydı. İş ağırdı aya yemek, duş, giyinme, soyunma odaları, en önemli otopark gibi imkânları vardı. Arabamın arka koltuğuna sığıştırdığım deniz yatağının üstünde, arabamda uyudum. İşçi önlüklerime yattım kalktım ve köpekler gibi çalıştım. Fabrikanın sahibi düzgün bir adamdı. Merak etmiş otoparkta arabasında yatan yerleşme işçisini. Çağırır bir gün anlatım hikâyemi, size anlattığı gibi.

Masasında güzel bir kadının -karışmış, Alman- ve çocuklarının fotoğrafları vardı. Sarı saçlı güzel bakışlı çocuklar. Niye? Babaları annelerini hiç dövmemiş çünkü. Şiddet her şeyi soldurur, öldürür, süründürür. "Personel odasında yatıp kalkabilirsin," dedi. "Biraz para biriktireceğim," dedim. "Sonra ne yapacaksın?" dedi. "Daha uzağa gitmem lazım," dedim. "Git," dedi. "Almanya'ya git."

İzin günlerimde bu işin peşine düştüm. Yine Mor Çatı'yı aradım. Bana akıl fikir verdiler, yol yordam gösterdiler. Seminerlerine gittim. Bir daha nah bir erkekten dayak yerim. **Bir daha kazandığım parayı nah bir erkeğe hibe ederim.** Bundan sonra bir erkek ne gururumu kırabilir ne hakaret edebilir ne de bir erkekten psikolojik şiddet görürüm. Kadın kadının kurtuğu değil, yurudur. Kadınlar sayesinde hayatta kaldım.

Sonunda vizemi aldım, uçak biletlerimi de. Arabamı sattım. Mavi deniz yatağını söndürdüm ama atmaya kıyamadım. Hayatımı kurtarmış, beni yeni bir hayatın kıyasına kadar getirmiş, sonra kucak olmuştum bana.

Ailemi hiç görmedim. Ağabeylerimden kaçmak için evlenmişim. Yağmurdan kaçarken dolya tutulmuşum. Bu kadını söyleyeyim siz anlayın.

Amma annemi aradım, ağladım. O da bana "Yaşayacaksan görme beni mühim değil. Hayatta kaldığını bileylim gelme kapıma önemli değil. Bileyim ki hayatınsın, nefes alıyorsun, calma kapımı gerek yok. Buraya gelersen bulur seni. Bulursun öldürür. Ben kızım yaşasın istiyorum. Sen hayatta kal, ben evlat hasretinden kırılmam dert değil," dedi.

Annemi havalanına getirdi yeni edindiğim güvenilir kadın arkadaşlarım. Vedalaştık. Sırt çantımda mavi deniz yatağı kendime ait yeni bir hayat doğru yolu çıkarmış işte böyle oldu. Ben Melek. Bu satırları zorba kocamdan kaçıp çok uzaklara giderken havalanımdan yazdım.

Çoğu kadının böyle bir şans yok. Kadınlar benim gibi kaçmadın yaşasınlar, yaşasınlar, yaşasınlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Haluk Şahin

böyle bir ada olabilir mi?

Bu kadar kendi kimliğinden uzak düşmüş, sokaklarında yürümek bu kadar zor, en güzel denizinden gelen kokular bu kadar kötü, farklı müziklerin kakofonisi bu kadar rahatsız edici vb. vb. bir ada olabilir mi? Evet, olabiliriyordu!

Fransız romancı Michel Houellebecq'n "La Possibilité d'une île" adlı bir romanı var. Çıktığında çok fırtınalı koparmış. Ben İngilizcesinden okudum. İnsan türünün geleceği konusunun derinliklerinden alkan karamsar, küstah bir roman. Sevmedim ama adı beni düşündürdü. "Bir ada olabilir mi?" diye soruyor. Tabii aklıma Bozcaada geldi. Geldiğimiz yıllarda (1988) böyle bir yerin, böyle bir adanın olabilemesine şaşırırdık sürekli. Hiç beklenmedik anlarda hiç umulmadık hediyeler veren bir sevgili gibiymi. Dolaşırken bir tepenin ardında bombos yeni bir yör keşfederdik, bir baykuş her akşam bahçedeki ağaca gelip bizi selamlardı. Mavi gözlü kargalar kahvaltıda simidimizi paylaşırdı. Güç bela bulup iş yaptırılmış marangoza borcumuzu verebilmek için gülerce peşinden koşardık. Böyle bir yer gerçekten var mıydı? Sorardık, böyle bir ada olabilir mi?

Aradan 30 yıl geçtikten sonra bu yaz yine kendimizi aynı soruyu sorarken bulduk "Böyle bir ada olabilir mi?" Bu kadar kalabalık, bu kadar kirlenmiş, bu kadar gürlütlü, bu kadar denetimsiz, bu kadar kendi kimliğinden uzak düşmüş, sokaklarında yürümek bu kadar zor, en güzel denizinden gelen kokular bu kadar kötü, farklı müziklerin kakofonisi bu kadar rahatsız edici vb. vb. bir ada olabilir mi? Evet, olabiliriyordu!

Adanın Mendirek dergisinin son sayısında da yazdığım gibi yaşanan "Ütopyadan distopyaya" hızlı bir yolculuğun öyküsü müydü acaba? Bilirsiniz her şeyin kusursuz olduğu bir ideallüke olarak tanımlanabilecek olan Ütopalar hep adalarda olurdu. **Acımasız dünyanın kalabalıklarından ve kabalıklarından uzak, korunmuş, ılgın, cennet ada, bir sığınak!** Ancak edebiyat ve sinemada bunun

tam tersi olan, kabulların mekânı da adalar değil miydi?

Adaya kaygıyla baktım bütün yaz. Nesi vardı? Hastaydı şüphesiz ama acaba ölüyor muydu? Evet, adalar ölürl! Kentler de ölürl ama adalar daha kolay ölürl. Hele küçük adalar. Narindirler, nanemolladırlar, dışarıdan gelen yeni mikroplara karşı daha dayanaksızdırlar. Örnekleri çoktur. Bazıları karantina altındadır. Otopsi raporlarını okuduğumuzda aynı seri katilin kurbanları olduğunu görürüz: "Aşırı kitle turizmi!" Öldürme yöntemi de aynı: "Aşırı yüklenme yoluyla boğma!"

"Aşırı" yani kapasitenin üzerinde, çok çok üzerinde. Aşırı yapılaşma, aşırı otelleşme, aşırı kalabalık, aşırı tüketim, aşırı kirlenme, aşırı ticarileşme...

Plansız, programsız, denetimsiz aşırı "büyüme!"

Baktım ve gördüm ki "Dünyada eş menendi olmadığına" inandığımız Bozcaadamızın tutulduğu hastalık özgün değil. Bir salgın. "Ada götüren" hastalığı diyebiliriz. İşin kötüsü bu hastalık, adaların yalnızca fiziksel yapısına

zarar vermiyor; insanlarnın ruhlarını ve kimliklerini de bozabiliyor. Onları tamahkâr, gergin, kışkıracı ve mutsuz insanlara dönüştürebiliyor. Turizm sezonunun kısa olması tarafları pervasızlaştırıyor. "İşletmek" en kısa sürede müşteriden maksimum parayı alacak, "müşteri" en kısa zamanda maksimum eğlenceyi çıkaracak.

Adalı arkadaşlarımız hatta kardeşler kiran kıran rakiplere dönüşüyorlar. Kötü şeyler oluyor! Sosyolojinin ve sosyal psikolojinin sayıları ne yazık ki Bozcaada da da işliyor. Dibe vurduğumuz 2019 yaz bir bakıma iyi oldu. Kendimizi dinledik. Artık hastalığı biliyoruz. Sıra tedaviye geldi. Acı ilaçlara, perhize ve dinlenmeye. Yapabilecek miyiz?

Evet, adalar ölürl! Kentler de ölürl ama adalar daha kolay ölürl.

AKASYA ASILTÜRKMEN
Venedik'te Ölüm

Yazar: Thomas Mann
Çevirmen: Behlül Nurgül
Ağustos 2013

En sevdiğim yeri:

Önemli bir fikir veriminin derhal geniş ve derin bir etki yapabilmesi için eser sahi binin kişisel hayatıyla çöğüş kışağın genel kaderi arasında gızi bir yalınlık, hatta eşitlik bulunmalıdır. Toplum, kendisinin bir sanat eserini için şöhrate eriştiğini bilmez. Sonuç olarak yoksun toplum, eserde bulunmuş haki göstererek, alnına gülerce üstünlük bulur; ama alnınınması nedeni, tartışma gelmeyen bir şeydir: Yakınlık duygusu!

MELİSA DOĞU
İle

Yazar: Özgür Arslan
Çevirmen: Nurgül Nurgül
Ağustos 2013

En sevdiğim yeri:

"Hayranlık" zavalı bir şeydir - çarpık bir şey: Çoğunlukla, 'hayran' olunan, sahte bir büyüklük görünümü içinde; 'hayran' olan da, yanlış bir küçüklik duygusu içinde... Sahici ilişkide hayranlığa yer yoktur; çünkü, sahici ilişkide, iki kişi, birbirini iyi tanı - ya da iyitanişma çabası(ları) - iyi tanımında da, her kişide ne kadar 'büyüklük', yücelik varsa, bir o kadar da 'küçüklük', olcaklık olduğu görülür - görebilen, görür.

MUHAMMET EMİN GÖKMEN

Körlik

Yazar: José Saramago
Çevirmen: İyâ Erçil
Kırmızı Kedi Yayıncılık, 2017

En sevdiğim yeri:

Bütün hikâyeler evrenin yaratılış hikâyesine benzer, o anda orada kimse yoktur, kimse tanık olmamıştır ama yine de olanları herkes bilir.

BAŞAK KARADAĞ
Siddhartha

Yazar: Hermann Hesse
Çevirmen: Kâmil Yılmaz
Ağustos 2012

En sevdiğim yeri:

Yine bir çocuk olup yeniden başlayabilmek için pek çok budalalıkta buldum, pek çok kötü huy edindim, pek çok hata işledim, pek çok içgencik, dök kırıklığı ve umarsızlık yaşadım. Ama iyi oldu böylece, güreşim yaptıklarımla onaylıyor, gözlerim gülümseyerek onaylıyor. (...) Yolum daha nereye götürecekti beni? Acayip bir yör, dönemeçler çizerek ilerliyor, belki de bir çember çiziyor. Nasıl ilerlerse ilerlesin, izleyeceğim bu yolu.

Senin başucu kitabın hangisi?

En sevdiğim geri se-

basucukitabi@kafadergi.com

ne bir portre fotoğrafını da ekleyerek

göle, gelecek ay bu sayfada yayımlanırım!

Hazırlayan: Pinar Akşel

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Selçuk Şirin

aşık şenlik'ten ezhel'e giden bir yol var...

Rapin bir müzik formu olarak tüm dünyayı kasıp kavurmasının nedeni basit: İnsanlar en imkânsız koşullarda bile kendilerini ifade etmenin bir yolunu hep bulmuştur!

Dünyada son yıllarda bir hâyetle doluyor, rap hâyeti. Dünyanın tüm eski güçleri bu hâyetle karşı kutsal bir sürgün avı için ittifak halinde. Papa ile Hamaney, Trump ile Putin, Çin Komünist Partisi ile İspanyol polisleri...

Bu gerçeklikten iki şey ortaya çıkıyor.

İlki şu: Rap, popülaritesi en hızlı yükselen müzik tarzı. Dünyada müzik trendlerine yön veren Amerika'da rap, rock müziğin tahtını çöktürdü. Geçen yıl dinlenen her dört şarkıdan biri rap idi! O nedenle geçtiğimiz yıl 18 rapçinin ortaklığıyla ortaya çıkan Türkiye rap parçası "Susamam"ın daha çıktığı ilk gün 10 milyondan fazla kişi tarafından izlenmesi tesadüf değil. Önümüzdeki yıllarda Türkiye'de de rap müziğin popülaritesinin tüm dünyada olduğu gibi yükseldiğini göreceğiz. "Susamam" sadece bir başlangıç...

İkinci gerçek ise şu: Rap, artık tüm dünyada iktidarlardan tarafından muhalif bir güç olarak kabul ediliyor. Öyle olduğu için de hemen her yerde iktidarsahiplerinin hissinde uğruyor. Kimi yerde bu yasaklama ve sansür demek kimi yerde de sahiplenme ve ehliştirmeye. İran ve Kuzey Kore gibi ülkelerde rap zaten toptan yasak. Sadece Tayvan ve Hong Kong gibi Asya ülkeleri değil, İspanya ve İsveç gibi Avrupa ülkeleri de rap müzisyenlerini tabuları yıkarak için hapse alma peşinde. Öte yandan yasaklamanın çare olmadığını bilen pek çok ülke rap müziği ehliştirmeye peşinde. Putin önce yasakladığı rap müziğini son dönemde kontrol altına almaya çalışıyor mesela. Bu uğurda rap parçalarının kaldırıldığı bir yarışmada jüri üyeliğine bile soyundu. Aynı şekilde televizyonlarda rapı yasaklamak olan Çin'de, Komünist Parti kendi resmi rap şarkısıyla "yol köprü baraj" reklamları yapıyor... Rap müziğinin doğduğu topraklarda da durum farklı değil. Bill Clinton 1990'larda girdiği seçimlerde rap karşıtıyla oyunu artırmak kendisinden 20 yıl sonra aday olan eşi rapçilerden destek almak zorunda kalmıştı...

RAP NEDEN BU KADAR POPÜLER OLDU?

Rapin bir müzik formu olarak tüm dünyayı kasıp kavurmasının nedeni basit: İnsanlar en imkânsız koşullarda bile kendilerini ifade etmenin bir yolunu hep bulmuştur! O nedenle Şanışer ve arkadaşlarının Türkiye rap tarihine bir dönüm noktası olarak geçecek parçaya "Susamam" adını koymasına bir tesadüf değil. **Rap tam da susamayanlar için icat edilmiş bir format. O hâliyle de rapin tarihi aslında insanlığın tarihine eş değer.**

AŞIK ŞENLİK'TEN EZHEL'E GİDEN BİR YOL VAR...

Rapin bugün evrensel olmasının bir nedeni de çıkış noktasının halk ozanlarına dayanması. Afrika'daki Griotlar, bizim topraklarımızdaki aşıklik geleneğinde olduğu gibi göçebe kültürde yayılan yaylaya akıp giden kabilelerin hikâyesini ayakta tutan kişiler. O nedenle rap bize dışarıdan gelmiş bir müzik formu değil, bizim geçmişimizde yeri olan bir ifade biçimi. Geçmişte nasıl aşıklar köyköy gezerek gördüklerini, yaşadıklarını sözlü olarak anlatıyorsa bugün de rapçileri aynı şekilde yaşayıp gördüklerini müzik formunda anlatıyor. Bu hâliyle baktığımızda eskiden aşıklar atışıyor, şimdi rapçiler kapıyor. Azerbaycan'da bugün devam eden Meyxanatarzı atışmalar, "poetry jam"ın başka bir formülasyonu aslında. Yani diyeceğimiz; Şenlik Baba'dan Ezhel'e giden ortak bir yol var...

MODERN RAP NASIL ORTAYA ÇIKTI?

Her ne kadar rapin başlangıcını Afrika halk ozanlarına dayandırmak mümkün olsa da modern rap 1973 senesinde New York'un Bronx semtinde aslen Jamaikalı Kool DJ Herc tarafından icat ediliyor. Herc, kız kardeşinin verdiği Halloween partisinde plakları çalarken onları kaydırarak farklı sesler çıkartmaya başlıyor ve böylece bildiğimiz müziğin üstünde başka bir form ortaya çıkıyor. Böylece bir DJ ikiliği müziği sadece çalıyor, yeniden

yorumluyor. Bu formata zamanla tipki radyo DJ'leri gibi konuşmalar da eklenince ortaya bugün bildiğimiz rap formatı çıkıyor.

Başlangıç hikâyelerinde ayrıntılar değildir. O nedenle yukarıdaki hikâyenin ayrıntılarına dönebilir. Bronx, fakir muhit. Jamaikalı, yani göçmen. Siyahi, yani azınlık. Gece kulübü, bar ya da TV stüdyosu değil, evde yapılan bir parti... Kısacası rapin ortaya çıkış hikâyesinde aslında bugün onu popüler yapan her şey mevcut. Rap merkeze değil, kenarda olanların seslerini çıkarmak için kısıtlı olanaklar içinde icat ettiği bir müzik türü. Öyle olduğu için de uzunca bir süre bir underground müzik olarak merkeze uzak tutuluyor. Nitekim ilk rap albümü Rappers' Delight (Rapçilerin Lokumu) ancak 1979 senesinde gün yüzüne çıkıyor. Rapin radyo ve TV'de görünmesi ise bir on yılı daha alıyor. Pekli buna rağmen rap nasil oldu da bugün tüm dünyada en hızlı yayılan müzik türü haline geldi?

INTERNET RAPIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ KALDIRDI

Rapin zirveye ulaşabilmesi için müzik yapan ile müzik tüketen arasındaki engellerin kaldırılması gerekiyordu. İnternet bunu yaptı. Başta YouTube olmak üzere Spotify, SoundCloud ve tabii ki sosyal medya platformları rapin olmasını rap de bugünkü yaygınlığına ulaşmadı. Bugün isteyen herkes bilgisayar başında kendi kaydettiği bir şarkıyı paylaşılabiliyor ve anladığı hikâyenin gücü doğrultusunda kendine bir dinleyici kitlesi bulabiliyor. Ne bir stüdyoya ne bir yapımcıya ne de bir dağıtım şirketine ihtiyacı var. Söyleyecek sözü olan için meydan hiç bu kadar boş olmamıştı.

SUSAMAMI

İşte tüm bu nedenlerle Türkiye'de son dönemde popüler olan rapçilerin başarısını hiç yadırgamıyorum. Çünkü bizde de sesi farklı nedenlerle merkez medya tarafından pek duyulmamış pek çok birey var. Gazeteler, televizyonlar, radyolar ve hatta konsersalonları sadece belli birtakım seslere açık. O nedenle tipki 1970'lerdeki Bronxlu yoksul gençler gibi bizim sesleri duyulmasını diye kenara itilmiş gençlerimizin de söyleyecek sözü var. Ozanların yüzyıllarca susamış Anadolu'da gençlerin susmasını beklemek boşuna. İsteseler de susamazlar, zaten sussalar genç olamazlar. Gençlik manifestosunun ruhunda var, susamazlar...

Ozanların
yüzyıllarca
susmadığı
Anadolu'da
gençlerin
susmasını
beklemek
boşuna.

Fotoğraf: Atalay Akış

'SANDIM Kİ'

SANDIM Kİ RÜZGARLARA
KARŞI KOYABİLİRİM...

...SANDIM Kİ BAZI KELİMELER
ARAMIZDA KÖPRÜ OLABİLİR...

...SANDIM Kİ BAŞKA BİRİ
OLSAM DAHA MUTLU OLURUM...

...MEĞER KIRILIRMIŞIM,
RÜZGARLARA UYUP ONLARA
GÖRE SAVRULMAM GEREKİYORMUŞ...

...MEĞER BAZI KELİMELER
O KÖPRÜLERİ YAKAN ATEŞ DE
OLABİLİYORMUŞ...

...MEĞER BAŞKA BİRİ OLMAYA
ÇALIŞTIKÇA KENDİNE DE
BAŞKALAŞIYORMUŞSUN...

...SANDIM Kİ HIÇ DİŞMAN OLMAM.

...
MEĞER TAM
ÜZERİNDE
BULUNUYORMUŞUM

...SANDIM Kİ BENİ GEÇMİŞTE
VERDİĞİM BOKTAN KARARLAR
BELİRLİYOR...

...MEĞER GELEK İÇİN ATTİĞİM
ADIMLARIM DA Bİ O KADAR BELİRLİYECİYİMŞİ

...SANDIM Kİ HİSLERİME
SÖZ GEŞİRİP ONLARI
EĞİTEBİLİRİM...

...MEĞER HİSLE DE
ÇOCUKLAR GİBİYİMŞİ; KAFALARINA
ESENİ YAPAN YARAMAZ ÇOCUKLAR GİBİ...

...SANDIM Kİ KENDİMDEN
KAÇABİLİRİM...

...
MEĞER KAFAN YANINDAYKEN
ÇOK UZAKLAŞMIYORMUŞSUN

...SANDIM Kİ HEP GERÇEK OLURSAM
GERÇEKLEŞEN HAYALLERİM DE FAZLA OLUR...

...
MEĞER BEN GERÇEK OLDUKÇA ETRAFIMDAKİ

SANDIM Kİ ÇİZİP ANLATMAKLA
HAYAT Bİ YERİNDEN TUTARIM...

...MEĞER
ÇİZİP
ANLATTIKLARIM
BENİ HAYATTA
TUTUYORMUŞ.

Alper Canıgüz

gözden ırak, gönülden suriye

Halk içindeki farklı kesimler, her birinin çıkarını önceleyen siyasi partilerce temsil edilir. Bir grubun çıkarını, çoğunluğun çıkarı gibi göstermeyi başaran partiler diğerlerine göre daha başarılı olur.

Yıllar önce, bendenizin de içinde bulunduğu bir ekip tarafından hazırlanmış bir kombi reklamı yayınlandı televizyonlarda. Genç bir çift, satın almayı planladıkları evin sahibi, daha yaşlıca bir çift, ısıtma ile ilgili sorular sorar. Ev sahibi, o türden işlerin gayet hesaplı, süper şekilli bir kombi tarafından mükemmelen halledildiğini söyler ne var ki kombinin nereye yerleştirildiğini bir türlü hatırlayamaz. O noktada dış ses devreye girer: "Eğer kombinizin yerini bile hatırlamıyorsanız o bir 'Falanca markalı' kombidir." Yani, söz konusu olan o kadar şahane bir alettir ki bir kere ayarladıktan sonra bir daha da dönüp bakmazsın bile. Kampanya hayli başarılı olmuş, marka da iletişimini uzun süre aynı stratejiyle devam ettirmişti. Reklam önermesinin arkasında yatan fikir şuydu: İnsanlar sahip oldukları bazı şeyleri hatırlamaktan hoşlanırken, bazıları hatırlamayı istemezler. **Diyeelim, yeni bir otomobil, bir ev ya da ne bileyim, güzel bir kol saati sahibi olduğunuzda bunu düşünmek size keyif verir ancak sifon pompanızın üstün nitelikleri sizi aynı ölçüde heyecanlandırmaz.** Diğer olarak, beyaz eşya kategorisindeki ürünler böyledir; ancak bozulduklarında aklımıza gelirler.

Bana uzun bir aradan sonra bu kampanyayı hatırlatan, Orta Doğu politikamızın elimizde patladığını ilk işaretleri ortaya çıkarmakayken televizyonda izlediğim bir söyleşi programıydı. Pek meşhur, mutedil yandaş bir gazeteci, zamanında önemli görevlerde bulunmuş bir diplomatla söyleşmekteydi. Gazeteci, "Yani tamam, eskiden bölgedeki hiçbir ülkeyle bir sorun yaşamıyorduk belki ama o zaman da pek pasiflik, değil mi? Yani, şimdiki lider işleyiş, bağırdayış, oyun kuruyorsun... e tabii, bunun da bazı neticeleri oluyor," havasından çıkmaktaydı. Yani, siyasi iktidarın, kamuoyuna her konuda pompalamaya çalıştığı "o kadar iyiyiz ki, o yüzden çok kötü durumdayız" şeklinde iddiatelebilecek iddiasını onaylatmaya çalışırken, eski diplomat ders niteliğinde bir yanıt verdi kendisine: "Orta Doğu öyle bir şey değildir. Mesleğe bu onlara kaşınmayalım, onlar da bize dokunmasın basitliğinde yaklaşsanız o batağın içine nasıl çekildiğinizi anlamazsınız bile. Eğer bu ülke onlarca yıl o bölgede hiçbir sorun yaşamadıysa, bu, bazı insanlar vazifesini çok iyi yaptığını içindir."

Diş politikanın, miting meydanlarında çok keseden atıp tutmaktan çok farklı bir iş olduğuna işaret eden bir önerme bu. Uluslararası arenada karşısında oturduğunuz kişilere, Norveç'in demokrasisini, Almanya'nın sanayisini, Amerika'nın yargı bağımsızlığını, Hollanda'nın çalışma kanunumuzu kışkırdıkları söyleyecek olursanız size gülerler ve hayır, bu iş için ağızlarını kullanmazlar. Hatta muhtemeldir ki Fin heyeti, masa altından birbirini dürtürken, sizden eğitim sistemi konusunda danışmanlık talebinde bulunabilir. Bugünküümüz yer millet bahçesi gibi kurtlar sofrası, oynanmaz beklenen de tavladan ziyade satranca yakın bir oyundur çünkü. Sizin her tür hesabınıza, gücünüze, zaafınıza farkında olanlara karşı hele de Türkiye gibi netameli bir ülkenin çıkarlarını düşünmek de o kadar naif bir iş

uyanık ve yaratıcı olmanız beklenir. İddialarınızın, taleplerinizin ve hatta tehditlerinizin rasyonel dayanakları yoksa sizi oracıkta duman ederler. Osmanlı'dan bu yana devletin en fazla kadrolarının dış işlerinde görevlendirilmesinin sebebi de budur işte: ko-koca memlekette şöyle

mangal yürekli bir delikanlı buluna maması değil.

Halk içindeki farklı kesimler, her birinin çıkarını önceleyen siyasi partilerce temsil edilir. Bir grubun çıkarını, çoğunluğun çıkarı gibi göstermeyi başaran partiler diğerlerine göre daha başarılı olur. **Bilhassa bizim gibi, göreceli olarak yoksul, gelişmekte olan ülkelerde halk, temel dertlerine hızla derman olabilecek kısa vadeli vaatleri dikkate alır ve bu da gayet normaldir.** Her akşam sofrasına yemek koyma derindeki insanların, mutlak özgürlük ve eşitlik zaferini taçlandırarak sınıfsız, sömürsüz bir toplum hedefini gündemlerinin ilk sırasına almasını beklemek saçmadır. Devletler, öte yandan, bütün ülkelerin orta ve mümkünse uzun vadeli çıkarlarını gözetmekle yükümlüdür. Topyekün, herhangi bir siyasi partinin çıkarları doğrultusunda faaliyet gösterenlere parti devleti denir ve bunlar ekseriyetle toplumların pek de hayırına sonuç vermemişler. Neyse ki kuvvetler ayrılığını sağlamıştır garanti altına alan yeni anayasamız sayesinde bizim böyle şeylerden endişe etmemize lüzum yok. Muhakkak ki uluslararası ilişkilerimiz de en yüksek liyakatle yürütülmektedir.

Epey bir süredir, dış politikayı yapıp kalkıyoruz. "Yerleşik medya" uluslararası siyasi ve askeri başarılarımızı ballandıra ballandıra anlatmalara doyamıyor. İçeriden sonra dışarıda da gerçekleştirdiğimiz şahlanış göğsümüzü kabartıyor. Orta Doğu'nun geleceğini nasıl belirlediğimizi, Suriye'ye nasıl hadidini bildirdiğimizi, Rusya'yı nasıl sıkıştırdığımızı, ABD'ye nasıl posta koyduğumuzu öğreniyoruz. Sicak evimizde, içimizi ısıtan bu haberleri dinlerken aklımız hep sandık

İddialarınızın, taleplerinizin ve hatta tehditlerinizin rasyonel dayanakları yoksa sizi oracıkta duman ederler.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranetpe.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

16. İSTANBUL BİENALİ 7. KİTAP

14 EYLÜL - 10 KASIM
DAVETLİSİNİZ

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

#YEDİNCİKİTAİSTANBULDA
BIENAL.KOC.COM.TR

İSTANBUL BİENALİ
2007-2020
SPONSORU
KOC HOLDİNG

Zeki Kayahan Coşkun

herkeşin gezegeni kendine!

Doğal olmayan üretimle, her yeri kirleterek, tüm gezegenin düzenini bozarak kendini kanser eden, sonra kansere çare arayan insanın akıllı olduğuna beni kimse ikna edemez!

Çocukken gittiğim berber Murat Abi, biraş olurken bana acayip bilgiler verirdi. Bu bilgiler kâğıda yazı, fotokopi yoluyla çoğalır, benim gibi konunun meraklıları olanlara dağılırdı. Murat Abi'ye gidip saçlarını kestirmek; bilgi edinmek, onun uçsuz bucaksız düşüncelerini dinlemek demekti. Sabırsızlanırdım saçların uzasın diye. Rüyamızda yüksek bir yerden düşüğümüzü görmemizin sebebi atalarımızı misal. İlk insanlar ıyrtıcı, ısırcı ve hatta koparıcı hayvanlardan korunmak için geceleri ağaçlarda uyurmuş. Uykusu esnasında ağaçtan düşenler, hayvanlara yem olmamak için telaşa tekrar ağaca çıkmış. Kimisi çıkamaz ölmüş, kimisi sakat kalmış. O dönemin insanları ağaçtan düşme korkusuyla uyuduğundan, bu korku zamanla genlerine işlemiş ve aktarılar aktarılar bugün rüyalarımıza kadar ulaşmış. Uykunun en tatlı yerinde bir kâbus... Ağaçta, endişeye uyuyor sanyormuşuz kendimizi. Ya düşersek? Çok mantıklı gelmişti bana bu açıklama, hâlâ da bunun üstüne bir izah duymadım.

İzmir Çeşme'de kimse kalmamıştı. Kendimizi her yaz sonu olduğumuz gibi Before Sunset'e atılmış sohbet ediyoruz. Neler konuşmuyoruz ki... Tarım, enerji, tüketim toplumu, kaynakların gittikçe azalması, gelecekte olası su savaşları derken Eyüp Abi ilginç yaklaşımla beni bir anda Berber Murat'ın koltuğuna götürdü:

- Bazen, insanların dünyaya uygun olduğunu düşünmüyorum. Sanki yanlış gezegen burası bizim için! Başka bir gezegende daha uyumlu bir yaşam mümkün olabildi. Belki de vardır öyle bir yer evrende.

- Nasıl yani?

- Bir balık yüzebiliriy. Senin o derinlikte birkaç saat kalabilmen için dâliş ekipmanlarına ihtiyacın var. Denizde yul almak istesen tekne, gemi olmadan olmaz. Bir ayı doğada yaz kış yaşayabiliriz. Sen kıyafetsiz, barınaksız yapamazsın. Uçmak istesen uçaksız olmuştun... **Bizim dışımızdaki her canlı kendine uyumlu bir alan bulabilir ve var olduğunda beri dünyada; aletsiz, eşyasız, desteksiz, ekosisteme zarar vermeden yaşar. Sadece insan uyumsuz bu gezegene.**

Düşünmenin sınırsızlığında gezinirken durdum o an! Ulant Her yerimiz maddeyle çevriliydi... Arabasından teknesine, masasından sandalyesine, yine de yetmiyordu. "Ben havucu çok yerim, lahanayı severim," diyen tavşanın önünden havucu, lahanayı çekip alıyorduk. Keskin güçlü dişleri, minik bir kuyruğu olan tavşan ne yapıyordu? İnsanlık, tavşanı da rekabete sokmuştu, masalda kaplumbağayla yarıştıp yarışa da kaplumbağaya kazandırıyor. Yarışi kazansa da kaplumbağa, insanoğlu acamasızdı, güven olmazdı. Gerek hayatta kaplumbağayı kaynar suya atıyor, canı yanan kaplumbağa da mecburen kabuğundan fırlayıp kendini fokurdayan suya bırakıyor, kabuğundan kılı tablası, süs eşyası yapıyordu. En iyi ihtimalle akvaryumunda tutsak oluyordu bir başkasını!

"Bir ineğin süt üretebilmesi için yeni doğmuş olması gerekiyor. Doğada anne ineğin ürettiği süt buzağının beslenmesi için var. Ancak süt ürünleri üretiminde bu süt insanlara yönlendiriliyor ve annesini bir yıl boyunca emmesi gereken buzağı aradan çıkarılıyor" diyor kaynak... Yavrusu için süt veren ineğin sütünü almakla kalmayan düzen, daha da fazla süt almak için ineğe hormone, ilacı dayıyor da dayıyor. Tavukların sağlıklı büyümesini

bekleyecek zaman yok. Talep çok. İlaçlar, hormonlar yine devrede. Tarım desin; meyvelerin, sebzelerin genetiğiyle oynamak serbest. Normal şekilde büyümesini beklesek? Oho... Artık gyle bir dönemde değiliz. **Yetinmeyi bilmeyen insan; Dünya'yı yese, ara öğün olarak midesine üç-beş gezegen indirse, yanında üç şekerli Ay'ı içse su bardağında yine doymayacak.** Kara delik arıyorlar uzayda, bulup taaa uzaktan inceleyip şaşıyorlar ya... Plavın üstüne ketçap sıkın, kurbağa bacağına pişiren, ineğin beynini, dilini yiyen, koçun taşığından mangalyapan türümüzden daha büyük kara delik tanımam! Bizi hayvandan ayıran en önemli özellik akılcımızdır. Doğal olmayan üretimle, her yeri kirleterek, tüm gezegenin düzenini bozarak kendini kanser eden, sonra kansere çare arayan insanın akıllı olduğuna beni kimse ikna edemez!

Maddesiz bırakılsak yaşayamayacak bizlerin mi sahidin bu gezegen? Yoksa altın çıkarmak için ormanı yağmalanmasa, orada ömrünü geçirebilecek ceylanın mı?

Tüpsüz dalıp beş dakika kalamayacağı denize küvet, izmarit, araba lastiği, klozet alan ve halleden betonla doldurup üzerine, yol, AVM vs. yapan insan evladı mı uyumlu bu gezegenle, yoksa denizde maddesiz, insansız gayet sağlıklı balıklar mı?

Ve kuşlar...

Uçaksız asla çıkamayacağımız yükseklerde kanat çırpın, havaalanlarıyla göç yollarını paramparça edip hayatlarını alt üst ettiğimiz kuşlara mı daha uyumlu bu gezegen, yoksa bizim bencilliklerimiz mi?

Bizi kırsaksak ne kaybeder gezegenimiz?

İnsana dair her şeyi siliyorum bazen zindim...

Kirpiller karşıya geçerken ezilmiyor örneğin. Karşı diye bir şey de yok... Haysal benim değil mi?

Hava mis...

İneklar sütü sadece yavrusu için veriyor, sütünü alan yok.

Yılan, timsah derisinden çanta yok.

Her şey var.

İnsan? Yok.

İnsan olmasa çok güzel gezegen aslında...

Bir de biz kendimize uyumlu yer bulsak!

"Bazen, insanların dünyaya uygun olduğunu düşünmüyorum. Sanki yanlış gezegen burası bizim için!"

Ücretsiz PDF Kitap Arsiv - <https://rantev.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Vedat Milor

gastronomik otorite, kişisel hatıralar ve tan sri

Ülkemizde otoriteni sonuna kadar kullanma arzusu yaygın. Ama otorite sahiplerinin meşruiyeti toplum tarafından kabul edilmiyor. Edilmiyor çünkü otoritenin kaynağı, doğru ya da yanlış, hak edilmemiş olarak algılanıyor.

Ülkemizde çok sık kullanılan bazı deyimler var. "Hocam", "Üstadım"... Elbette ki bir saygı belirti ifade tarzları bunlar. Geleneksel toplumlarda bu tür ifade biçimlerinin yaygın olduğunu biliyoruz. Ben Berkeley Üniversitesi'nde doktora başladığımda 22 yaşında idim. Sosyoloji Teorisi dersinin hocası Prof. Neil Smelser idi. "Yapısalcı işlevselci" teorinin öncülerinden ve disiplinin önemli katkıları olmuş. 60'larının başında bir sosyolog. Ofis saatinde odasına gittim. "Affedersiniz hocam." ("Excuse me professor.") diye giriş yaptım sorularımdan önce. Gülmüştü. Ayaya kalktı. Elini sıkıkmam için uzatırken ekledi: "Bana Neil de." ("Call me Neil.")

Değerli hocanın mesajını aldım tabii. Kendi mesleki otoritesinden emin. Uzun yıllar boyunca sistematik çalışarak bu otoriteyi inşa etmiş. Kendisinden çok farklı düşünüp onun kurduğu teorik çerçeveyi eleştiren başka sosyologlar var tabii. Ama tartışmalar belli bir düzeyde ve oyunun kurallarına göre. Kişiyi ya da kişiliği hedef alan hücum hiçbir şekilde mümkün değil. Yapanı anında afroz ederler. Öz güven ve öz saygı sahibi Prof. Smelser kendi otoritesinin bilincinde. Öğrencisiyle ilişkisinde amacı iletişimi kolaylaştırmak. İletişim sağlansın ki öğrenme süreci devreye girsin. Kati bir hiyerarşinin öğrenme sürecini zorlaştıracığını düşünüyor hocam. Nitekim de akademik devrenin ortasında hocanın stratejisi iyice belli oldu. Kendi savunduğu sosyoloji teorisini ezberleyp papagan gibi taklit eden öğrenci onun gözünde makbul değildi. Farklı teorileri farklı perspektiflerden görebilen, hem haklarını tespit edip hem de geçerlilik sınırlarını tartışabilen öğrenci yetiştirmeye çalışıyordu. **İyi not için tek ölçüt de sınıftaki performans idi. Bunun dışında ister önünde diz köküp "Büyük üstat" deyin, ister tenis maçından sonra terli terli ve şortunuzla ofis saatinin sonuna yetişip "Neil sana birkaç sorum var", deyin. Fark etmiyor.**

10 sene sonra bu olayın tam tersiyle bambaşka bir bağlamda karşılaştım. Dünya Bankası'nda görevliyim. Malezya'da proje yapıyoruz. Maliye Bakanı'yla randevumuz var. Önceki akşam ben sokak lezzetlerini tatmak istedim. Ekibin başı ve diğer arkadaş Amerikalı. "Biz böyle pis şeyler yemeyiz, sen git" dediler. Onlar akşam yemeği için otelde kaldı.

Randevu günü. İki Amerikalı mahvi-i perişan. Gıda zehirlenmesi. Değil Maliye Bakanı'yla görüşmek, heladan yatağa yürüyerek halleri yok garibanların. "Vıdat tek umudumuz sensin," diyerek beni yalnız yolladılar.

Hem genç hem tecrübesizim ve ülkenin ikinci güçlü adamı olduğumu duyduğum Bakan'ın karşısına çıkıyorum. Nasıl hitap edilir? Siz olsanız nasıl hitap edersiniz? "Sayın Bakan." OK. İngilizcesi? "Minister Secretary." Ama adam yanlış anlayıp Amerika'da "Bakan" sıfatına kullanılan "sekreter" kelimesini bizim kullandığımız anlama çekip yanlış yorumlayabilir. "Mr. Minister" demeye karar verdim (Amerika'da "Minister" dinsel anlamda "vaiz", demek ama İngilizler hükümetin bakanı anlamında kullanıyor).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://www.kantep.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Çok kısa süre bekledikten sonra makam odasına alındım. Futbol sahası büyüklüğünde makam odası. Devasa bir çalışma masası. Ufak tefek bıyıklı bir adam. Yanına yaklaşırsan olabilecek en yapmacık şekilde gülmüşüm ve "Beni kabul ettiğin için çok teşekkür ederim Sayın Bakan," dedim.

Edim ve kendimi top gibi şutlanmış şekilde dışarı buldum. Soğuk terler. Ne yaptım ki? Özel kalem müdürünün odasına aldılar. Nedenini bilmeden özur diledim. Özel kalem müdürü hafif gülmüştü ve izah etti. Bakan'a "Tan Sri" denince. Önce Tan Sri dendikten sonra adı söylenebilir. Neyin nesi "Tan Sri"? İzah etti özel kalem müdürü. Benim anladığım şu: Bu çok az kişiye nasip bir şeref payesi. Aynı anda da "Lord" gibi bir soyuluk ifadesi. Almak çok zor. Kral da onaylamalı. Bu payeye sahip olmak için çok insan tanımak, çok para harcamak lazım.

Tan Sri Bakan Bey'in yanına tekrar girdim ve protokol nasıl gerektiriyorsa öyle davrandım. Zafer onun. İş konuşması bittikten sonra sahip olduğu şirket ve otellerden bahsetti. Tayland sınırındaki ülkenin en lüks tatil köyü de onunmuş. Beni hafta sonu davet etti. Uçak biletimi de alacaklar Kuala Lumpur'dan. Ama Türküm, biliyorum ki

"Veren el, alan elden üstündür." Tan Sri derim ama ondan kıyak kabul edip egosunu tatmine izin vermem. Reddettim. İsrar etti. Kibar dille gene

Lezzetten
çok tıka basa
doymak için
yiyoruz. Önce
gözümüzün
doyması lazım.
Kalite ikinci
planda.

reddettim. Vazgeçti. İkinci raunt benim! İlk olaydan 30, ikincisinden 20 sene sonra Türkiye'de uzun zaman geçirmeye başladım. Fark edilmemesi imkânsız olan şu idi; Otorite konusunda Amerika'ya değil, Malezya'ya yakınız. Otorite kişilikler çok. Otoriteni sonuna kadar kullanma arzusu yaygın. Ama otorite sahiplerinin meşruiyeti toplum tarafından kabul edilmiyor. Edilmiyor çünkü otoritenin kaynağı, doğru ya da yanlış, hak edilmemiş olarak algılanıyor. Bunun sonunda korku ya da baskı ortadan kalktığı an otorite sahibi linç edilme tehlikesiyle karşı karşıya.

Bu gözlemleri meslek kategorisine uygulayalım. Türkiye'de hiçbir meslek kategorisi Batı'daki anlamda özerk ve saygın değil. Bu nedenle o mesleğin ehilleri bile otorite olarak görülüyor. Tıbbi doktorluk mesleğinin bile durumu tartışılır. Basında sık sık hastaları ya da hasta yakınları tarafından dayak atılan doktor haberi çıkıyor. Saldırgan da "Ama ben haklıyım," gibi inanılmaz bir gerekçeyle kendini savunuyor. İnanılmaz çünkü doktorun "hata" yapması, örneğin benim başıma gelen gibi yanlış teşhis ve tedavi, elbette hasta açısından vahim bir durum ama kötekyoluya ne sorun hallediliyor ne de hastanın kaybı telafi ediliyor. Olan iyi doktorlara oluyor çünkü onlar da mesleklerinden beziyor. Çalışkan ve kabiliyetli gençler tıp okumaktan cayıyor. Tıp mesleğinin otoritesi aşındığında da bedeli toplum ödüyor.

Ya gastronomi? Gastronomik doğrular var elbet. Ama kişisel tercihlerleçakışmıyor her zaman. Örneğin doğrusu dana kaburgayı kurutmadan pişirmek. Ama kişisel tercihi çok pişmiş olan çok insan var. Bazılarının da içi pembe görünce midesi bulanıyor. Eğer size kuru pırzola har veriyorsa gastronomik doğruyu bilemek ancak keyfinize limon sikar.

Gastronomik doğrunun pek açık seçik olmadığı birçok alan da var. Balık ile rakı uyumu gibi. Bunlar her ülke için geçerli. Ayrıca bize özgü demesem bile ülkemizde özellikle çok rastlanan durumlar var. Her şeyden önce lezzetken çok tıka basa domayk için yiyoruz. Önce gözümüzün doyması lazım. Kalite ikinci planda.

Sonra, gastronomik tabularımız çok. Domuzdan bahsetmiyorum. **Şu yemek ile bu olmaz tipi çok güçlü ve katı fikirler. Fosilleşmiş ön yargılar. Yöresel olmayan ürünlerle gösterilen, en iyimser deyimle, şüpheci yaklaşım.** Bildiğimiz koku ve denediğimiz yemeklerin sınırlı olması. Dolayısıyla mukayese için gerekli olan referans noktalarının oluşmaması zorluğu. Öte yandan, hemen herkesin, futbol gibi, yemek konusunda da mutlak doğru olduğuna inandığı güçlü fikirleri olması.

Bu şartlarda biraın otoritei konusunu bir gastronomi eleştirmeni meşruiyetini bile kabul ettiremez. Ortalık hapur hupur yiyip yediği her şeye, referans göstermeden, "Vay anasını..." diyen insanlarla dolar. Ama zevkleri öyle olduğu, ama lokantadan para aldıkları için. Bu insanlara gurme adını taktık ama sorsan çok az kişi gurmenin ne anlama geldiğini bilir.

Bence "Tan Sri" diyelim. Yürme yarışına Aynı derecede saçmal!

Metin Uca

once upon a time in hakkâri

Teneffüslerde annelerinin hazırladığı sağlıklı ürünleri peçeteler arasından çıkarıp yiyenlerden değildi onlar. Uzun kapalı mevsimlerde karları bir köyeye dağ gibi yığılmış okul bahçelerinde halay çeken çok güzel çocuklardı. Derste, teneffüste, her yerden görünen Sümbül Dağı'na bakarlardı. Uzak, güzel, şiirsel yalnızlığı ve ıssızlığıyla hep bitmeyen mevsimleri çağırıştıran adı bile doğru söylenemeyen "a"sı ince "Hakkârî"nin yürek yüzülü çocuklarıydı onlar...

Derslerin çoğunun

boş geçmesi, olmayan, gelmeyen, tayin isteyen öğretmenlerin yoksunluğu, ders kaynatma mutluluğu değil, sıradan bir olaydı onun için. Uyrunken saçını okşayan anne babalaradneminde kalma güzel gelecek hayalleri için derin köşelerine itilimiş anne babalar, bu duruma içi ezilecek bakar ama pek bir şey yapamazdı. Sadece birkaç aile çocukları için her şeyi göze alan yokluklarla çevrelenmiş bu ıssız kenti bırakıp, yeni umutlara koşardı. Başta Ankara... Büyük kentlere giderler, zor bir yaşamı aşması, çocuklarının başarılı olması için uzak semtlerdeki okullarda umut ararlardı.

Onlar, imkân var mı diye merak etmekle kalmaz, görmek için imkânsızı denemek için varını yoğunu ortaya koyarlardı.

14 yaşında 8. sınıftayken zorluklarla, araya torpiller koyarak Ankara'ya güc bela tayin olmuştu ailesi.

Çocuklarına en iyisini sağlamak için hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan aile, bir özel koleje basıvırmıştı oğulları için. Boş geçen dersler, yetersiz eğitim, dökülen İngilizce hayallerini yanı yolda bırakacak gibiydi. Gönderilen resmi yazıda da "okuldaki İngilizce eğitimi nedeniyle eğitim göremeyeceği" bildirilmişti.

Coğrafya kader midir? Hayat,

imkânsızı defalarca denemek midir?

Peki de bu çocukların ileride ne defalarca sordukları, aslında karşılığında hiçbir şey için

sunmuştu ailenin. Hiç İngilizce bilmeyene bile üç ayda öğretecek bir sistemi geliştiren ve bunu kurumsallaştıran genç öğretmen ona inanmış, isteğini, gücünü, merakını gördüğü bu küçük adamı yanı yolda bırakmamıştı. Tam üç ay dünyadan kopup sadece İngilizceye dalmışlar, üç ayın sonunda Hollywood filmlerindeki casting müzisi profesör tiplemeleri gibi hocaların şaşkın bakışları arasında sınavı aşım, ODTÜ Koleji'nin ilk Hakkârîli öğrencisi olmuştu Rumet.

Çok çalışsa, hayalleri ateşleme, imkânsızı isteme Rumet'in vazgeçilmezi oluyor,

Hakkârî'de ve eğitimin ilkelleştiği her yerde cin, peri, şeytan, evliya, cadı, cennem diye doldurulan, düşünmeyen, hayal kuramayan mezinsiz çocuklar denizinden bir Rumet fırlıyor, University of California'nın 85 yıldır Türkiye'den kabul ettiği ilk öğrenci oluyordu. Şimdi Bill

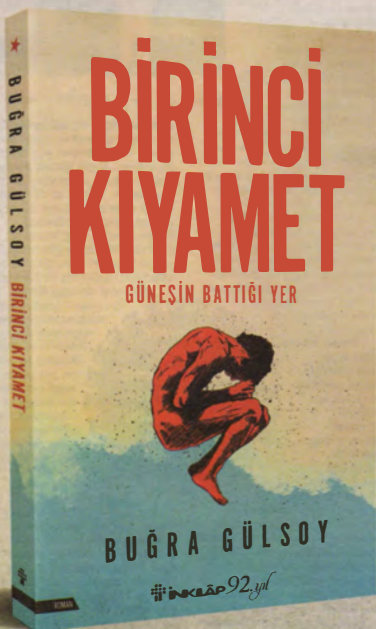
Gates'in küçük oğlulu aynı okulda eğitim görüyor, aynı yurttan kalıyor. Ben de onun öyküsünü, Hakkârîli bir baba ve Bilecikli bir annenin çocuğu olduğu için erken yitmiş, hayati tek başına kitaplarla okumaya tutunmuş biri olarak gururla yazıyorum. Tabii onun hazırlayan o muhteşem öğretmeni Seda Yekeler'i tanımanın gururuyla da... Hadi bir düşünün bakalım, "Ülkemizde daha ulaşılamadığımız kaç Rumet var, öyküsü umutla yazılmayı bekleyen?" "Once Upon a Time in Hakkârî"den işte bir imkânsızı başarması öyküsü. O uzak, şahane, yalnız, yavaş, güzel kentten...

Ülkemizde daha ulaşılamadığımız kaç Rumet var, öyküsü umutla yazılmayı bekleyen?

BİRİNCİ KIYAMET

GÜNEŞİN BATTIĞI YER

BUĞRA GÜLSOY

Bir insanın asla şahit olmaması gereken şeylere tanık olan ben, tüm kıyametlerin nedeni oldum.
Bütün zaman benim yüzümden çöktü!

Önce dünyaya atıldım,
sonra da dünyadan.

MANDOLİN İNKILÂP 92. yıl Sayı 6

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

İsmail Saymaz

kısmet

Adettir, birbirlerini görsünler diye Harun ile Asuman'ı odaya tıktılar. Harun, o kadar heyecanlandı ki Asuman'a yalnızca "İyisiniz inşallah," diyebildi. "Şükür," diye karşılık verdi, Asuman.

Beni savcılığa tanık diye çağırıldıklarında da söyledim: Harun, anasını balkondan atacak kadar hayırsız bir evlat değildi. "Anası Şükriye adlı bu delikanlıyı," dedim. Şükriye akıllı bir kadın olsa, Zeytinburnu sahilindeki batık gemiler gibi bekarlığa demir atar mıydı, Harun? Asla ihtimal vermiyorum.

Bu oğlan, ilk gençliğinde Küçükmustafapaşalı bir hemşireyle görüşürdü. Komşuların demesi; Fener'de el ele gezer, Balat'ta denize baka baka öpüşürlermiş. Yaz başı evleneceklerdi ya, Şükriye'nin marazı tuttu. Neymiş? Doktorların elleyip yokiyeğindan Şükriye'nin evine gelin olamazmış! Sanırsın, Osmanlı padişahına sultan bakıyor, haspam. Senin baban Tahtakale'ye hamal değil miydi, ayol? Şükriye, kısmetne engel olmasa, bugün belki de Harun, askerdeki evladının mektubunu okuyormuş. Al şimdi; gazetelerin fal kıskırlarından ve sakız manilerinden kafasını kaldırmıyor.

Gel zaman git zaman; Harun, Maliye'de işe girince Şükriye, akrabalar ve komşuların arasında gelinlik kız avına çıktı. Kurum kurum kurulu-yordu. "**Devlet dairesinde masası, boynunda siyah kravat, elinde dolma kalemi olduktan sonra,**" diyordu, "**Gelin olacak kızın anasına, bu da ikramımız olsun diye bacısını dahi verilir!"**

Şükriye'ye göre asıl mesele, Allah'ın emrini bilen, gözüne Harun'da açacak namuslu bir gelin bulmaktı. "Neylerisin ki İstanbul'da ilişilmedik kız bulmak, semt pazarında dokunulmamış domates bulmaktan daha zor," diyordu. Ne varsa, akrabanda var, bildiğin insanda var.

Sora konuşa, duya dinleye, görüncesinin kızi Asuman'a gözüne kestirdi. Şükriye'ye göre, on yedilik bir körpe deyip geçmeyeceksin. Asuman ki, İhlâs'ta İstanbul Müftüsü'nün hanımıyla yarışır; başından örtüsünü, ağzından Yasin'i, elinden Kur'an'ı eksik etmezmiş. Dahası da var. "Namazını bir vakit kazaya bıraktığı görülmemişti," dedi Şükriye. "Bir yabancı'nın gözü değmemişti, Asuman'a."

Komşular olarak şaşıktı, kaldık. Sidiklik Asuman, Hazreti Meryem anamızın öz bacasıdır da bizim habiremiz mi olmadı?

Adettir, birbirlerini görsünler diye Harun ile Asuman'ı bir odaya tıktılar. Harun o kadar heyecanlandı ki Asuman'a yalnızca "İyisiniz inşallah," diyebildi. "Şükür," diye karşılık verdi, Asuman. Ağzılarından başka bir söz çıkmadı. Odanın kapısında Harun ve Asuman'ın parmağına nişan yüzüklerini geçirdi, Şükriye.

Fakat kaynanalık saltanatı çok sürmedi. Asuman'ın yüzüğü bir hafta sonrakı içerisinde Şükriye'nin kapaşına bırakıldı.

Asuman kaçmıştı. Arında bıraktığı mektupta, "O sümsükle evlendikten sonra ben ha gelin olmuşam, ha mevta. Ha gerdeği girmişim, ha mezar. Aşık olduğum adama gidiyorum," diye yazmıştı.

Asuman'ın aşığı mahallede çekilen televizyon dizisinde başkomiser rolündeki yaşlı bir şöhrate gittiğini öğrendik. Mektubu bulduğu sabah "Komşuların yüzüne nasıl bakacağımı?" diye dövenen Asuman'ın babası, damadının servet sahibi bir şöhrate olduğunu öğrenince, namusu bir kenara atıp göğsünü gere gere sökağa çıktı.

Sonradan, mağazın programlarında, Asuman'ın cemiyet hayatına ayak uydurmak için başını açtığı her hafta sonu, o delo güneşlenirken, nasıl diyorlar, "objektiflere yakalandığını" okuduk. Kısmet böyleymiş," dedi.

Bugünlerde Şükriye gelinlik kız için çılmadık kapı bırakmadı. Nihayet Ümraniye'de, bir uzak akrabasının kızi Kadriye'yi beğendi. Müstakbel gelinini övüne gerine anlatıyordu: Kız meslek lisesinde öğrenimmiş Tombul Kadriye; dikiş nakışta kırmızı kurdelerle yer almamış, el işinde yıldızlı pekiyiler mi, sofra adabında aferin'ler mi...

Kız değil, mutfak robotu sanki.

"Namusuna da pek düşkün," dedi Şükriye. "Erkek öğretmenin girdiği derste kafasını kitaptan kaldırmıyormuş. Ahir zamanda böyle kız, ayk olsun!"

Kismetse, bu yıl liseyi bitiriymiş.

"Taktım parmağına yüzüğünü, döndüm," dedi.

Peki ya Harun?

Kadriye'nin fotoğrafına bakıp "evet" demekten başka bir seçeneği var mı ki? Düğün tarihi belirlendi, nikah dairesi ayarlandı, davetiye hazırlandı, düğün salonu tutuldu. Atıkali'de gelinlikçiye gittikleri gün, beklenen kıyamet koptu. Tombul Kadriye'nin gelinliği siğmayış kilosundan değil, hamile olmasındanmış. Çocuğun babası, kız meslek lisesinin müdürüymüş. Vaziyet açığa çıkmadan önce başka memleketeye tayin olmuş diye duyduk.

Velhasıl yüzükler atıldı.

Asuman ve Kadriye'nin zezelesi, Harun'u bir müddet çalkaladı durdu. Sigaraya başladı. Alkolle alıştı. Rakıyı susuz, suyu rakısız içmez oldu. Ota döndü, Kumkapı'da tavernaya, Aksaray'da müzikhole dadandı.

Masasına çağırıldığı konsomatrislerin suretinde, nikah basılacak bir Asuman, yüzük takılacak bir Kadriye aradı. Sulukule'de alenden kı kaldırmayayellenince Karagömrük'e kadar döverek kovaladılar. Harun'u güc bala aldık erelerinden Çingenerlin. Ertesi sabah Karagömrükspor lokalinde çar çıyorduk. İlk önce, söylemekten haya ettiğini küfürler işittik, ardından acı bir çığlık... Derhal çıkışlarını geldiği yöne, Şükriye'nin iki katlı evine koştu.

Harun, kucakladığı anasını balkondan atmak üzereyken, imdada yetişti. Meğer yüzü gözü kan içinde uyanınca, ayak ucunda Şükriye'yi bulmuş. Anası, "Kastamonu'dan hayırlı bir kısmet var," dediği an, kendini kaybetmiş Harun. Komşular battaneye gerince ben de ucuandan tutuverdim. Keşke tutmasaydım! 120 kilolu Şükriye'nin, üzerime düşeceğini bilsem, elimi uzatır mıydım hiç?

Harun bir karede, öldü diyor.

Şükriye'nin emvildiden ayrılmayışığı neye yormalıymış?

Aldıkları ayağıma mı, bekar kız kardeşime mi?

**Şükriye,
kısmetine engel
olmasa, bugün
belki de Harun,
askerdeki evladının
mektubunu
okuyor olurdu.**

Cem Davran

bahriyeli

Bir dönemi anlamak için sıradan insanların hikâyesine bakmalı mutlaka. Çünkü o sıradanlık olan biten her şeyden etkilenmiş, dönemin bütün renklerini giyininip kuşanmış bir çıplaklık aslında.

Korktuğumu söyleyemedim. Bahriyeli olmanın bilinen askerlikten farklı olduğunu söylüyorlar. Öyle bile olsa istemiyordum. Kampaşa deniz subayı dolu. Annemin çocukluk arkadaşlarını çok onlardan biriyile evli. Babam da oldum olası deniz subaylarına hayran zaten. Bizim mahallede bu konu tartışılmaz. Bahriyeli bambaşkadır. İlkokula zaten ikinci sınıftan başlamışım, hep benden büyüklerle okuyorum, şimdi de ortaokul bitti, ufaklık halime Heybeliada'da Deniz Lisesi sınavına gireceğim. **Arkadaş sen ileride orduvine rahat gir diye ben ölene kadar askerlik mi yapacağım? Çok ayp, ne ilgisi var? Seni şöyle bezazlar içinde bahriyeli teğmen olarak görelim yeter.** Amir olma gerek yok yani.

İlk sınav kolaydı. Heyecanlandım ama yine de kolaydı. Daha çok spor içerikli, koşu, barfiks, şınav, yara izi var mı, boyun bosun uyun mu, konuşmada bozukluk kontrolü falan. Deniz Kuvvetleri Komutanı olmaya adayın ya, mecburen ortalamanın üstü özelliklerin olmalı fiziken, üniformaya zarar verecek alametifarıkların olmamalı. Anlaması zor değil, haklılar, sonuçta subaylık, komuta kademesi. Geçtim sınavdan. Yazılı sınav hafta sonu ana binada. Biraz ders çalışıyorlar, sınavın zor olduğunu herkes biliyor. Sabah en erken vapurla Heybeliada'ya gittik. Vellir çocukları kapıda teslim ediyor, kendileri yakındaki çay bahçesinde beklemeye başlıyor. Dualar, muskalar, zihin açıklığı için tam donanmanın göbeğinde gerçekleşen şamanik hareketler, anne git artık ya tamam fısıltıları, aktardan alınıp okunmuş baharat kokuları ve daha neler neler. Hepsi bu masum işçi-memur çocukların geleceği için. Zaten uzaktan o anda çay bahçelerine bakan bir uzman hemen tanımlayabilir, sınıfsal kaderin bir araya getirdiği bu kalabalığın ortak dürtülerini. Kendileri için olmasa da çocukları için güvenli, saygın bir yarın. Ha, bir füzelerin vurduğu hücumbotta ya da denizaltı denilen araçta olma ihtimali, bomba isabet eden bir muhribin güvertesinden el sallama riski henüz bahse konu değil. Canım kutsal bir meslek bu. Anladım da bir sürü kutsal meslek var! Cepheden evine gönderilen hat üstüne hikâyesini duymadınız mı? Hani Atatürk demiş ya: sen evine dön, bu sanayi yaşat ve çiraklarına devret, vatana böyle hizmet et diye. Onun annesi nizamiye kapısında bağırışmış mı, hayır hat mat yok, savaşıncaksın, asker olacaksın diye?

Yahu daha sınav sırasındayız, böyle bir yavaşık düzen yok! Sanki birazdan hücum borusu çalacak ve yüzlerce tıfıl yüzerek Bostancı'ya geçecek. İlkokuldan arkadaşım da orada. Zeki. Benden iki yaş büyüktür, nasil da meraklı ve istekli. Bak o girsın kazansın işte, çok istiyor çünkü. Kapıdaki disiplinden üstüme bir ağırlık çöktü. Tek sıra salonlara alındık, serç ve volümlü talimatlardan sonra sınav başladı.

İnsanı tedirgin eden bir sessizlik var yüksek tavanlı salonlarda. Göz ucuyla etrafa bakıyorum, herkes harıl harıl soruları çözmeye başladı. Köşedeki devasa pencereden sabah güneşi vuruyordu. Korunmak için kafamı eğip durmak zorundayım. Eğildikçe sınav kâğıdıyla gözde geliyorum ama

bakışlarımı kaçırıyorum. Tek bir soruya bile bakmak istemiyordum. Zaman geçmek bilmiyor. Kısa sürede cevap kâğıdını verip çıkamam. Öylece bekliyorum. Tiyatrocu ya da futbolcu olacağım ama burada ne işim var? Ailemin hayalini gerçekleştirmek için mi geldim dünyaya? Subay olsam mutlu olacaktı mıym? Ayrıca donanma da bana meraklı değil zaten. **Sonuçta sınav bu, çok istesem de kazanabilecek miyim? Kâğıttakiinden daha zor sorular. Belki de kazanmaktan korkuyorum, dokunamıyorum cevap anahtarına.**

Bu adaların pesine geldik daha önce. Mahalleden bir sürü insan, hafta sonu, güle oynaya. Bir daha gelmeye bilirim, bilmiyorum. Bir keresinde babama zorla palet aldırıştım. Hafta sonu tatilcilerini kazıklayan dükkanların birinde kısıtlı parasıyla, daha iyi yüzülebiliyim diye adamcağız cebini boşaltmıştı. Onu üzmemem mi, soruları çözme deneyim mi? Belki de yeteri kadar doğru olmaz ama en azından denedim deniyim, uğraştım. İlkokula ilçe resim birincisi oluşt çocuğa bu yapılır mı? Acaba bütün bunlar başıma misamerede Yunan generali oynadım diye mi geliyor? Etraftakiler soru kâğıdında sonraki sayfalara geçti bile. Uniformalı bir gözetmen dolaşüyor, mecburen ilgilenmiş gibi yapıp ilk soruya baktım. Çok basit, bir doğru garanti. Dokunmadım. Nihayet bir kişi kâğıtlarını verdi ve salondan çıkıyor, biri daha, biri daha. Biraz daha bekleyeceğim, inandırıcı olsun. Sonunda ayağa kalktım, kâğıtları katlayıp teslim ettim ve çıktım.

Nasıl geçti, sorular kolay mıydı, sence kazanır mısın? Bilmem, yaptım işte hepsini.

Gazetelerde kazananların listesi yayımlandı, üç kere falan kontrol edildi bizim evde. Sonra konu kapatıldı bir daha açılmamak üzere.

Liseden mezun olduktan sonra söyledim, biliyor musunuz, boş kâğıt vermiştim Deniz Lisesi sınavında.

Yetmişli yılların o genç çocuklarından, o gün orada olanlardan kim bilir hangileri giydi üniformayı? Kim bilir kaç tanesi bahriyeli olarak sürdürdü ve belki de hâlâ sürdürüyor hayatını? Yaşlılarımdan emekli amiralar var biliyorum. Acaba o tarihi binada benimle aynı salonda, ilk basit soruyu çözüp çay bahçesinde bekleyen ailesine selam çakan kaç kişi, sonradan vazgeçti? Ya da kim bilir hangisi en doğru yerdedy ve bembeyaz üniforma belki de en çok ona yakıştı?

Bir dönemi anlamak için sıradan insanların hikâyesine bakmalı mutlaka. Çünkü o sıradanlık olan biten her şeyden etkilenmiş, dönemin bütün renklerini giyininip kuşanmış bir çıplaklık aslında. Üzerlerinde çeşitli kıyafetler oluyor o insanların ama her koşulda içleri görünüyor, derinlikleri, özlemleri, ayakta kalmak için fedakarlıklarını sunumiyetleri.

Hayat tam da böyle bir şey işte. Senin mi değil mi yine sen karar veriyorsun. Bu bazen cevabını bildiğin bir soru sayesinde oluyor de bilmediğin.

İlk sorunun cevabı "sanat"tı. Sonraki sorulara bakmadım zaten, biliyorsunuz...

Ailemin hayalini gerçekleştirmek için mi geldim dünyaya? Subay olsam mutlu olacak mıym?

Nermin Yıldırım

Koşacakları gürültülü bir hayatları olsun isterler miydi, yoksa hercümerçten emekliye ayrıldıkları için memnunar mı, emin değilim. Ama denizin sahibi nasıl balıklarsa, kıyının bekçisi de -evet sahibi değil, ancak bekçisi- ihtiyarlar.

Yaz bitti.

Sahilde çın çın öten çocuk civıltıları, coşkulu yükselen gençlik kahkahaları, fazla açılanları kıyıda çağıran annelerin şefkati telaşı, pamuk helvacıyla dondurmacı arabalarının gıcirtısı, hepsi, güneşin altında ağır ağır eridi. Yazdan kalan sesin cümlesi, uzak bir uğultuya dönüşen eski bir yemin gibi, dünya döndükçe ince ince tütecekleri semaya yükseliyor şimdi.

-Bundan böyle onları ancak sahiden kulağın verener duyabilecek. Geçmiş günlerin hayaletleri gibi göğün ardında bir yerlerde döñüp duracaklar. Çünkü hiç kimse ve hiçbir şey tümüyle ölmüş aslında. Ama bu başka bir hikâye, başka hikâye-

Biraz sonra sabah bekçileriyle dolacak olan kıyıda şimdi sadece dalga sesleri var. Bir de meltemde hisşirdayan ağaçların yakında yere düşmeye hazırlanan yapraklarından gelen teditir çırtılar.

Herkessittikten, oyun bitip de çocuklar neşelerini de yanlarına alıp evlere çekildikten sonra geldim bu yazlık kasabaya. Her yere öyle gidiyorum. Herkes evine döndükten sonra. Onlardan geriye kalan hazin boşluğa ilşiyorum usulca. Kimsesizlik değil bu. Geriye kalanla, geride kalanla yarenilik etmek.

-Yaz bitince ne yapar yazlık kasabalar? Gelecek yazı beklemeye başlar. Varlığını birine, bir şeye, birduruma odaklamış, kendini bir başkasıyla tanımlamış hemen herkes böyle yapar. O varsa anlamı, o yoksa yeniden anlamlanacağı gibi bekleyerek tütecekte zamanı. Zaman da onu tütecekte tabii bekleyişin gırcıdayan beşşinde. Neyse, bu başka bir hikâye, başka hikâye-

Sabahları güneşle birlikte uyanıp denize iniyorum. Güneş denizin üstünden bir başka doğuyor. Lacivertler morlara, pembeler turunculara karışıyor ve en nihayet göğün göğsüne ilşirilmiş koca bir resat alını gibi pırıl pırıl, sapsarı parlıyor gündüzün başında. Herkes bu güneşin doğuşunu izler. Deniz tectemir. Döñdikce çal köşatıları bulunmayı bekleyen hazineler

gibi mağrur ılıdıyor. Buluyorum ama almaya yeltenmiyorum.

-Yerlerinden çıkarıldıktan sonra hiçbir şeye benzemiyor hazineler. Para etmiyor. Para edenler saadet getirmiyor. Neyse, bu da başka bir hikâye, başka hikâye-

Hazinenin üstünde, dokunabileceğimi bilerek ama dokunmadan, sahip olmaya çalışmadan, aksine kendini ona teslim ederek, usul usul kulağ atmayı seviyorum. Açıklaradöğru suyun rengi koyulaşıyor; duru maviler, ceval zümrütlere karışıyor. **Bana ait olmayan bu yerdeki misafirliğimde patırtı çıkarmamaya çalışıyorum. Denizin sahibi balıklar, biliyorum.** Kaygan minik balıklar arada bir bacaklarımı değiyor. Bazen komik denebileceğ küçükçük acılar vererek ısırdıkları da oluyor, aldırıyor. Daha açıklarda mürenler varmış, ısırdıkları yeri koparacak kadar ısıtılmışmış, onlardan korkuyorum. Onlar da benden mi korkuyor nedir, hiçbir çıkmadı henüz karşına.

Birazdan kıyının bekçileri gelecek. Herkes gittikten sonra gelenler, herkes gittikten sonra kalanlar demeli ya da. Okullar açılınca, ofis hayatlarının minik molarlara sakınlemiş cırcunası başluyunca, bütün bu hengamede çağırnları olmadıgı için dedebeye karışmak zorunda kalmayanlar. Koşacakları gürültülü bir hayatları olsun isterler miydi, yoksa hercümerçten emekliye ayrıldıkları için memnunar mı, emin değilim. Ama denizin sahibi nasıl balıklarsa, kıyının bekçisi de -evet sahibi değil, ancak bekçisi- ihtiyarlar.

Hiç şaşmıyor vakitleri. Koluna saat takmıyorum, zamanı onların hareketlerinden takip ediyorum. Saat sekize doğru işkeleni gerisindeki alçak duvara kuşlar gibi tünüyör altı dedecik. Hepsı aynı sırayla gelmiyor, bazen biri önce, biri sonra. Ama sekiz oldu mu her zaman hepsi o duvarda buluşuyor. Yan yana oturup denize bakıyorlar. Arada kulağıma mırıldları çalıyor. Doktorun yazdıgı ilaçtan, domatesin fiyattan ve bazen de şimdi semadaki o hayaletlere karışmış olan eski güzelgünlerden bahsediyorlar. Seslerinde kepeklennmiş bir şey oluyor hep. Belki zamandır.

Sonra sekiz buçuk oldu mu, işkeleni arındıkları kumların üstüne katlanan sandalyelerini açıp oturacak dört ninnelik geliyor. Ayır siteden komşu olmaları. Başlarında hasır şapkaları, üstlerinde başka bir zamana ait, efil efil, uzun baki elbiseleri. Saat sekizcilerle selamlaşığı yerlerine geçiyorlar. Derken kendi aralarında hummalı bir sohbebe koyuluyorlar. Torunlarından bahsediyorlar en çok. Okula bağlanmış, dün gece görüntülü telefon görüşmesi yapılmış, aman da ne dilli düdüğ bir şeymiş, hem de akıl küpüymüş. Kızlarının, damatlarının, gelineklerinin, oğullarının işlerinden, terfilerinden, iyi haberlerinden, bilhassa iyi haberlerinden bahsediyorlar bir de. Gururla parlıyor gözleri. Sonra sevinçle. Sonra hasrete benzeyen bir burukluka sönör gibi oluyor o ılıtılı. Ve tekrar toparlanıyor çubacak. Mesela küçük, zamansız ve belki biraz da zorlama bir kakhahaya tutunarak.

Bekçiler tamamlanınca denizle vedalaşma vaktimin geldiğini anlıyorum. Yeterince yüzdüm. Şimdi dört yanına duvar, üstüme bir kapı kapayıp dinlenilmeyim. Çok yorgunum. Çok yorgunum. Çok yorgunum.

Ne iyi, artık yüzmekten yorulmuş gibi yapabiliyim. Bunu söylemek bütün diğer yorgunlukları açıklamaktan daha kolay olacak. Böyle küt bir bahaneyle yaslanabileceğim için nasıl da talihiyim.

Ölü bir balık gibi, talihi talihi vuruyorum karaya.

Sekizciler ve sekiz buçukçular, denizden çıkarken gülmüşeyerek bakiyorlar bana. Ben de nedense utanarak onlara gülmüşüyorum.

-Sahi, sizin yalnızlığınızda beni mahcup eden ne var ki böyle? Ya da karşılıklı yalnızlıklarımızdaki mesuliyetimiz nedir, söyleyiniz. Ama bırakalım şimdi. Bütün bunları düşünmek için hıllâ çok sıcak hava. Ve söylemiş miydim bilmem, ben çok yorgunum yüzmekten. Düşünmeyelim. Gülmüşeyelim. Çünkü bu başka değil, tastamam aynı hikâye. Hepimizi birbirine bağlayan, o kadim, o tek, temel hikâye-

Konuşmadan, gözlerimizle selamlaşırken kıydıklarıklar. Sallanıp duran bir şey var aramızda. Ne olduğunu tam bilmedigimiz ama pekala anladığımız sırlı bir şey. Gülmüşeyip başlarmızı öne eğiyoruz. O zaman anladığımızı, o zaman anladığımızı ne çabuk geçti. Ve biz ne zaman geride kaldık değil mi? İşte yine aynı hikâye. Aynı hikâye.

Yaz bitince ne yapar yazlık kasabalar? Gelecek yazı beklemeye başlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

SEV
ME
YEN
VAR
MI?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ÜLKER

Sunay Akın

üstü açık üç araba

Sivas Kongresi'ne katılmak için Erzurum'dan yola çıkma hazırlığı yapmakta olan heyetin önünde büyük bir engel vardır: Parasızlık!..

Sivas Kongresi için kente gelen Mustafa Kemal Paşa'ya, Sivas Sultanisi'nin ikinci katındaki bir oda ayrılır. Yatağın üstünde, bir genç kızın çeyiz sandığından alınan, çiçek motifli ipek bir örtü vardır. Mustafa Kemal, iki yastığa işlenmiş iki dizeyle okuyunca, Mazhar Müfit Bey'i yanına çağırır. Mazhar Müfit Bey biraz telaşlı, biraz da mahcup, yastıklardaki beytin kendisi için yazılmadığını, asla böyle bir kasıtları olmadığını anlatmaya çalışırken, Mustafa Kemal açıklamanın gereksiz olduğunu ve şiirdeki uyarının herkes için doğru olduğunu söyler. Sivas Kongresi günlerinde, Mustafa Kemal'in başını koyduğu yastık kılıflarına yazılı şiir şöyledir:

Dünyanın makamıyla gururlanıp incitme insanı
Zamanın Süleyman'ı alsan bırakırsın sarayı

Bu dizeler, 2 Eylül 1919'da Sivas'a gelen Mustafa Kemal Paşa'ya, altı gün sonra hayatında göreceği en sert çıkışı yapacak olan Tıbbiyeli Hikmet'in habercisi gibidir. Amasya'da ve Erzurum'da mandacılık konusunda Mustafa Kemal'i ikna edemeyenler, Sivas'ta zafazaf kazanmaya kararlıdır. 8 Eylül gününün akşamı, bu konuda harekete tartışmalar yaşanırken, gün bir ses herkesin konuşmasını bastırır: "Paşam! Üyesi bulunduğum tıbbiyeliler beni buraya istiklal davamız başarmak yolundaki mesaiye katılmak üzere gönderdiler. Mandayı kabul edemem... Eğer kabul edecek olanlar varsa, bunlar her kim olursa olsun, şiddetle red ve takbil ederiz. Farzedelim ki manda fikrini siz kabul ederseniz, sizi de reddeder, Mustafa Kemal'i vatan kurtarıcısı değil, vatan batırıcısı olarak adlandırır ve telin ederiz." On sekiz yaşındaki tü öğrencisi Hikmet'in sözleridir odayı buza kesen. Manda yanlıları tüy bilmemiş birinin yaptığı böylesine cüretkar bir konuşmanın ellerini güçlendirdiğini sanırken, Mustafa Kemal'in sesi duyulur: "Evlad, müsterih ol. Gençlikle iftihar ediyorum ve gençliğe güveniyorum. Biz azınlık kalsak dahi mandayı kabul etmeyeceğiz. Parolamız tektir ve değişmez: Ya istiklâl, ya ölüm!"

Tıbbiyeli Hikmet, kongrenin ilk oturumunda tanşır, Mustafa Kemal Paşa'ya. Üstünde askeri tıbbiyeli üniformasıyla Paşa'nın karşısına dikilen Hikmet, arkadaşları tarafından deleğe olarak seçildiğini söyleyerek, elindeki kitabı Mustafa Kemal'e uzatır: "Bir de bu kitabı hazırladık." Kitabın kapağında "İzmir Faciaları" yazılıdır. Tıbbiyeli öğrencilerin, işgal altındaki İzmir'in anlatıldığı yazıları bir araya getirdiği kitap, Çerkes Kadınları Teavün Cemiyeti'nin Başkanı Hayriye Melek Hanım tarafından hazırlanır. Baskı için gerekli olan parayı da Hayriye Melek Hanım karşılar.

Sivas Kongresi'nde başmükim sandalvesinde oturma Mustafa Kemal ve tüm delegelerin masası, yazı masasıdır. Sonunda, sahaf kardeşim okuduğu kitabın işi sürmü, uzun zamandır... Sonunda, sahaf kardeşim

"Parolamız
tektir ve
değişmez:
Ya istiklâl,
ya ölüm!"

Nedret İşli bir tane buldu 'İzmir Faciaları'ndan... Kurtuluş Savaşı tarihimizin en değerli eserlerinden biri olan bu kitap, İzmir'de hayalini kurduğum bir müzeye yakışır elbette! Cumhuriyet yıllarında, köşkteki bir yemek başlamadan önce Mustafa Kemal Atatürk, Mazhar Müfit Kansu'ya, Sivas Kongresi sırasında mandacılığa karşı olan bir askeri tü öğrencisinin yaptığı sert konuşmayı ve mandacılardan yana olursa kendisine bile karşı geleceğini büyük bir cesaretle dile getirdiği olayı anımsatır. Atatürk, genç adamın olgunluk yaşına ulaştığını, önderindeki seçimlerde kendisini milletvekili yapmak düşüncesinde olduğunu açıklar... Bunun üzerine birkaç telefon görüşmesi yapan Mazhar Müfit Bey, Atatürk'ün yanına dönerek, gelen bilgilerin Tıbbiyeli Hikmet'in olduğu yönünde olduğunu söyler. **Büyük bir üzüntüye kapılan Atatürk, oturduğu yerden kalkar, o gece şarkı söylemesi için davet edilen sanatçıdan ve konuklardan özür dileyerek salonu terk eder...**

Atatürk'ün ölümünden birkaç yıl sonra Mazhar Müfit Kansu, İstanbul'da Tıbbiyeli Hikmet'le karşılaşır! O gece aldığı bilgilerin yanlış olduğunu anlatan Kansu, öykü Tıbbiyeli Hikmet Bey'e anlatır ve yaptığı hatadan dolayı özür diler. İkinci Dünya Savaşı yıllarında salgın olan verem hastalığının kurtulamayanlardan biri de ne yazık ki Tıbbiyeli Hikmet olacak. 1945 yılında ölen Hikmet Bey, radyo programlarıyla ünlü olan Orhan Boran'ın da babasıdır. Aslında, tıbbiye öğrencileri kongreye temsilci olarak göndermek üzere bir değil, iki deleğe seçmişlerdir. Hikmet Bey'le Sivas'a gidecek olan Yusuf Bey'in yola çıkamayışının nedeni, öğrencilerin yol masrafları için aralarında topladığı paranın ancak bir kişiye yetmesidir. Sivas Kongresi'ne katılmak için Erzurum'dan yola çıkma hazırlığı yapmakta olan heyetin önünde büyük bir engel vardır: Parasızlık!.. Bu durumu halka duyurmak istedikleri gibi, yoksulluğundaki halkın da yol masraflarını karşılayacak gücü yoktur. Erzurumlu, Emekli Binbaşı Süleyman Efendi bu durumu öğrendiğinde hiç tereddüt etmeden biriktirdiği 900 lirayı getirir. Bir tek şartı vardır: Ne Mustafa Kemal Paşa ne de bir başkası bunu bilmeyecek! Kongrenin tamamlanmasının ardından Ankara'ya doğru yola çıkması gereken heyetin karşılaştığı sorun da aynıdır: Parasızlık!.. Bu kez Mazhar Müfit Bey yetmiş imdada ve şahsi borç olarak aldığı 1000 liraya yola çıkarılır...

Mustafa Kemal Paşa ve "Heyeti Temsiliye" üyelerinin Sivas'tan ayrıldığı tarih, 18 Aralık 1919'dur... Sabah dokuzda Sivaslıların yolculuğu için otomobil Ankara'ya doğru yola koyulur. Savaşın yorgunluğuyla... Kar yağıyordu... Ve arabaların üçünün de üstü açıktı!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://trante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Hayat ve iman, emek ve şiir, devrim ve aşk, sanat ve eylem, isyan ve insan birbirinden ayrılabilir mi? Peki, hepsi bir insanda bulunabilir mi? Buyurun size bir avuç serinlik; büyük Tuncel Kurtiz.

Röportaj: Başar Başaran

yenİHarman, sayı 148, Aralık 2010

**“bu düzendeki
adaletsizliği
söylemeyen
eşek değil midir?”**

■ Tuncel Abi merhaba...

Merhaba. Aslında röportaj falan vermiyorum biliyorsunuz, yeniHarman deyince yalım dedim. Vermiyorum, çıkmıyorum pek bir yere. İstemiyorum.

■ Bu röportaj fikrine sizi götüren düşünce sizi son zamanda popüler bir diziyse genel izleyiciye ulaştıran medyada sık işlenen konuların dışında, sizinle memleketin ve sanatın durumunu konuşmaktır.

Gayet tabii ya. Bu Ramiz Dayı karakterine olan ilgi açıkçası beni bazen bunaltıyor. Yolda bana Ramiz Dayı diyenlere “Benim adımlı biliyor musunuz kardeşim?” diyorum. “Bilmiyoruz” diyorlar. Ama ben Ramiz Dayı’dan önce Hacı’dan oynadım. Hacı dediniz. Cemal Aga oynadım onu dediniz. Yahu insan kim oynuyor diye bir bakar. Ben bir sürü oyun oynadım ve oynamaya da devam ediyorum. Ramiz Dayı değilim ben. Ama Ramiz Dayı’yla oynayan Tuncel Kurtiz’im. Böyle “Dayı, Dayı” diye bağırınlar için geçen gün birisi dedi ki “Tuncel kızma, ‘niye beni seviyorsun kardeşim?’” diye sor. Hiç değilse sohbet edersin. Adamın birisi, vapurda fotoğrafımı falan çekmeye çalışıyor. Sordum ne cevap verdi biliyor musun? “Abi, sen var ya böyle yemeğin suyuna ekmeği banarlar ya öyle oynuyorsun” dedi. Vay anasını dedim. Yaşa be kardeşim dedim ya, hakikaten öyle oynayabiliyor muyum? Nasıl hoşuma gitti anlatamam. Bir yandan da ben bu diziyi seviyorum. Çünkü gerçekten ilk defa Türkiye’de böyle bir dizi çekiliyor. Şimdi eleştiriyorlar. Ramiz Dayı’nın afizmalarını nerelerden arak diyorlar. Kardeşim ben konuşurken Shakespeare’den alıntı yaparım, Hikmet Kılıncımlı’dan da alıntı yaparım, Cemil Meriç’ten de yaparım, Özdemir Asaf’tan, Cemal Süreya’dan ve Cahit İrgal’tan bol bol yaparım. Üstelik bu adam okuyor demek ki. Hamlet elinde duruyor, Özdemir Asaf çevirisi yanında duruyor. Okuyorsa bu adam alıntı da yapacaktır.

■ Peki dünyaca bilinen çok ünlü eserlerin en bilindik cümlelerinin dahi dizide söylendiğinde çoğunluk tarafından çok büyük bir şaşkınlık ve beğenile karşılanması da garip değil mi? Örneğin Oscar Wilde’ın Reading Zindanı Baladı...

Kimse okumamış ki ondan. Halbuki Özdemir Asaf onu okumuş ve Tuncel Kurtiz 1956 yılında tuttuğu defterine not düşmüş. Çünkü ben de Özdemir’den öğrenmiş Reading Jail Baladı’nı. Ve hemen

Kerimcan Kamal

sen ondan bahset

Siz Konya'nın İzmir'e, Samsun'un Antep'e, Edirne'nin Trabzon'a yabancı düşmesini bilir misiniz? Memleketin avuçlarından kayıp giderken hiçbir şey yapamamanın?

Beni nicedir suskunluğa iten şey tükenmişlik sendromundan mütevellit içine düştüğüm bir boşluk değil. Tam tersine kafam, kalbim, içim öyle dolu ki. Bizi paramparçaeidiorum. Biliyorum siz de görüyorsunuz. Belki dillendirmiyorsunuz ama için için farkındasınız. Hep beraber bir şeylerin yaklaştığının farkındayız. Ama bugün ama yarın. Bizi kaçınılmaz olduğuna inandırdıkları bir felakete hazırlıyorlar. Ben bu yüzden lalim.

Bireysel cesaretlerimizden, bilimiz ve becerimizden çok daha büyük bir kurguyla savaştığımızı artık anlıyoruz. Bunun için herkesi ve her şeyi satın aldılar. Bunun için herkesi gelecek olanın kaçınılmaz olduğuna inandırdılar. Hepimiz bu yüzden ne kadar konuştusaysak da fayda etmedi. Artık kendi namına ağızını açmazsam belki duyulmaz diyorum. Kağıda dökmekzem geçmeklezm. Gözlerimi kapadım bakmak istemiyorum geleceğe. Ama duyuyorum. Gelen sesleri dinliyorum. Gözyaşlarımı içime içime aktıyorum her kahkahamda. Siz Konya'nın İzmir'e, Samsun'un Antep'e, Edirne'nin Trabzon'a yabancı düşmesini bilir misiniz? Memleketin avuçlarından kayıp giderken hiçbir şey yapamamanın? Zambakımı sıyırdılar bizi. Ortak mütevazı fakirliğimizin kalbine kayırılmış arsa zengini rezidanslar sapladılar. Belki biz zaten hep böyleydik. Hep teşneydik emeksiz imtiyazlara. Toprak ağalarına maraba, padişahlara reaya olmaya, gel denince gelmeye, git denince gitmeye. sus denince susmaya, vur denince vurmaya, kırmaya, kırmaya yüz yıllardır alışkindik. Rızkımızı emeginizin hakkı değil, ulufe sanmaya yatkindik.

Şimdi sırtımıza sokulmuş hançer gibi beton kuleler süper ekonomik faydasızlıklarıyla işte o büyük adaletsizliği bağırıyor her gün önünden geçenler. Ve artık herkes öfkeli. Ve deniz bitti çünkü. Birak birilerini kayırmaya bizdendediklerine ayırmaya bile para **kalmadı**. **Vidaları sonuna kadar gevşetilmiş rayından çıkmak üzere ama kendi kendine dağılsın diye beklenen koca bir tren gibiyiz.** Abdülhamit'i yine devirecekler ama yine memleketin hayrına değil.

Demokrasi memokrasi özgürlük palavra. Tıpkı yüzyıl önceki gibi bir büyük talan için ağızlarını şapırdatarak nöbetler istasyonunda. Hazırladılar bizi buna. İş birlikçileri aracılığıyla ne içeride barış umudu bıraktılar ne dışarıda yaslanacakları bir taraf var. Anadolu sanki Yunan ile Pers arasında sıkışmış var olma dansında bin yıllar sonra. Şimdi Amerika Rusya. Ne onun farkındayız ne bunun farkında.

Yugoslavya'yı bilir misiniz? Kusturica'nın ülkesinin nasıl dağıldığını anlatıyor Undergroud'undaki cenaze ve düşün marşı gibi cinnet hali bir sevinç ve gözyaşı iç içe sonumuzadoğru göbekatıyoruz tiktok videolarımızda. Sürekli bir sosyal ya da ekonomik patlamaöncesii fırtına sessizliği ruhlarmız.

Hazır. Biliyoruz. Bekliyoruz. Ne olursa şaşırmayacağız. Çünkü şaşırma hale getirildik. Yalan delillerle hapislere konmaya, Ankara Garı'nda, Surtu'ca havaya uçurulmaya alıştık. 200 küsur stadyum yapılmış tek eksikimiz buymuşçasına. Alkış tuttuk. Top trendimiz hep Falcao'lar kaçır gelir, federasyon kimden yana? Spor adamlığı değil izlediğimiz bağra çağıra, büyük bir palyaçoluk.

Ve ne büyük düşünce israfı? Bu büyük genç topluluk ne kadarucuzca oyalanıyor, bu büyük enerji nasıl yok ediliyor? Sisteme itirazı olmayan adamlar ve kadınlar ekranlarda her gün kimseye faydası olmayan mevzularda ahkam kesiyorlar. Haber merkezleri kapatılmış kanallarda Futbol Fiesta Fado ayinleri. Salazar'ın üç F'sinin modern halleri.

Ve 7/24 Fatima. Ah Fatima. Bizi yeniden birleştireceğini iddia ettikleri bünyemize, ruhumuza, kalbimize her yeni yabancı kimyasalla böldüler tam da. Her yeni yalanla.

Anlayın artık. Tek tip çoğunluklaryoktur kardeşim. Olamaz da. Farklılıklar vardır. Çünkü insan olmak farklılıktır.

Çoğunluğun demokrasisi olmaz. Demokrasi tek bir insanın bile hakkını korumaktır. Demokrasın yoksa o bir hakkın bile yoktur. Ülkümüzü çaldılar. Yurt dışı hesaplara yatırdılar. Birbirimize merhametimizi çalıp üstünden geçmeyecek kadar yolcu garantili otoyol yaptırıldılar. Her yola baş vurup kaybetmemeyi, gelip hiç gitmemeyi, ötekini sevmeyi kutsayıp vicdanı bir kenara attılar. Mülkün temeli adaleten adaleti iki dudak arasına bağladılar. Bilmeyeyi, öğrenmemeyi kutsayan bir sistem kurdurdular. Okuyan terörist oluyor demeye cesaret buldular.

Biliyorum bunları duymak istemiyorsunuz. Söylenenleri dinlemeyi söyleyenleri sevmiyorsunuz. Duymayınca olmayacak, bakmayınca başımıza gelmeyecek sanıyorsunuz. İşte bu yüzden tek tek susarız biz bir süre sonra. Hep beraber sonumuza bakarken derin bir sessizliğe gömülürüz.

Ve işte bu kadar yalın ve çıplak gerçek ortadayken başka öyküler yazamıyorum ben. Suskunluğum bu yüzden. Ve bunları söylediğim için sevmeyeceğimi biliyorum. Daha önce de yaşadım nasıl göründüğümü de biliyorum. Ne hak yiyen konuşmanı ister ne hakkını koruduğum. Hak yiye menfaati bozulacağından sus der, ezilen korkusundan. Kimse kendi hırsızlığı ya da korkaklığı duyulsun istemez. Yalan kahramanlar için kendini yaktırmayı da kimse için öne atılmamayı da tam da böyle öğrendik.

İdealizminizi çaldılar bizim. Yerine tecavüz edilmiş bir adalet duygusu, koyu kanarak bir güvensizlik ve her seferinde o güvensizliği hakkı çıkaracak yeniden dönüşüm plastik kahramanlar bıraktılar. O götsin bu gelsin ne olacak? Masadaki bütün oyuncular onları. Açılan tüm eller hep aynı kasanın.

Ez kelam: Varlığınız sizin sınavınız kardeşim. Varlığı hazır bulmuşsunuz. Hazır ülke. Hazır devlet. Yokuşu görmemişsiniz. Sizi yok olmaya itiyorlar. Bilmediğiniz yerden soruyorlar. Varlığa alışmışsınız hep öyle olur sanıyorsunuz.

Bir sonraki sayı olmayacağım yine muhtemelen aynı şeyi tekrar tekrar yazmanın anlamsızlığından. Bir sonraki sene olacak mıyız? Sen ondan bahset.

Birbirimize merhametimizi çalıp üstünden geçmeyecek kadar yolcu garantili otoyol yaptırıldılar.

Bedia Ceylan Güzelce

şifre, deşifre

Kapı kafamı çarptı duvara, beni koruması
gerek tenime bastı cigara...
defkhan

Eyler yıkıldı, sokaklar yıkıldı, bir sandalye tepesinde belki yıllarca yangınına -yani hayatının tek kahramanı olma fırsatını- bekleyen itfaiyeler, birlikte danaya girilen kasaplar, çarapçılar yıkıldı, marangozlar, terziler, ekmeç fırınları, ayakakbıcılar, insanı ters yüz eden masaj salonları, her fonda biraz daha kelleştiren kuaförler, bomboş evlerin bomboş sahipleri diyebileceğimiz emlakçılar yıkıldı... Emlakçılar demişken, nedir bir emlakçı, gözi bir yapı, bir veri deposu ya da bir şey nereden kınımaya başlar bilirlir onlar. Kim nerededir oturur, artistler, bürokratlar, şekilciler, hava bükücüler, alimiler, müzisyenler ve dahası yazarlar nerede yaşarlar, en iyi onlar bilir ve kanaatime göre kendilerini saklamaz, birbirlerine de açarlar bu bilgileri. Olsun.

Şefaleler yıkıldı, kutuplar, akan nehirler, "Merhaba" sözü, "Nasılson?" sorusu, müzeler yıkıldı, sanatlar, sanatlar ve okullar yıkıldı, öğretmenin bekleyen çocukların dünyası yani çocukların bir daha okula gitme arzusu yıkıldı. Son yıllarda ne çok şey yıkıldı ve ne çok şey normalleşti. Bir güne baş çıkarak başlayıp ayak bağına dönüşebileceğin bizim memlekette, aynı haftada hem halk kahramanı hem vatan haini ilan edilebilirsin üstelik tam olarak aynı söylemlerin nedeniyle. Ne biliyim, yarım ayda adalet beklisindin ama dolunay yaklaştığında hak hukuk arayışın adliye koridorlarında ücsüz bucaksız bir ovada kaybolabilir. Aynı yıl içinde hamile olduğuna öğrenip, yavrunun büyümesini bekleyip, eksik gedik besenip, canın neler isteyip alamayıp, göbüşün açık bir poz veremedin, ayaklarına bir numara büyük ayakkabı giysendin, diye şeyleri bilemeden, beybıavırları, cinsiyet belirleme partilerini yapamadan, dokuz ay on gün sonra henüz evlat olamamış ama bebekliğini doğya doğya yaşamak üzere çığlıklarla basmış sabahın yanından can verebilirsin. **Doğan bebeğin babası tarafından bıçaklanırsın yani delik deşik edilirsin, o gün sen canını, biz gerçekliğini yitiririz.** Bir yıl içinde olur bunlar. Bazen biraz zamana da yayılır, mesela Emine Bulut'un kızının çığlıkları kulağımızdadır ve öyle kalacaktır, bir dinözürlü kolaylıkla yere serilip o çığlığın keskin acısı: "Anne ölmeye." Bir çocuğun annesi gözleri önünde ölürse, hikâye genel olarak biter. Sus, sus.

Ben ölümü türlü biçimlerde prova etmiş biriyim, çoklu aksesuarlı, müzikli ve hatta kostümlü. Ölümü türlü türlü düşünmüşümdür, ölümün bir tür mezuniyet gibi olması gerektiğini. Kefen yerine sevdiğin dostların imzaladığı bir gömlek giyilebileceğini, bir daha kavuşmaksızın

Bizim memlekette, aynı haftada hem halk kahramanı hem vatan haini ilan edilebilirsin üstelik tam olarak aynı söylemlerin nedeniyle.

en kısa zamanda buluşmak üzere iyilere doğru bir ayrılış. Süreli yayın, süreli aylık, kostümlü, kostümsüz fark etmez. Her yer karanlık, pür nur. "Fırtınadan kopup giden dalların bir tanesiyim, fazla yol almış ve yıpranmış..." diyor ya Mert Şenel, Susamam'da, onun gibi, ondan biraz uzak.

Bir şarkı diyorum, müzik diyorum, eksik olabilir ama kötü olamaz. Yoksulluktan, dünyanın içine etmiş olduğumuz gerçeğinden, kadına şiddetin fenaşından, eğitimdeki eksiklerden, İstanbul'un insanı nasıl da çaresiz bıraktığından ya da kendimizi "neden ben, neyden bu evren" diye sorgulamamızdan, trafik teröründen, faşizmin karanlığından, کنار mahallelerdeki gençlerin yalnızlığından, yani tüm bunlardan bahseden bir şarkı nasıl kötü olabilir? **Eksik olabilir ama kötü değil, belki de hep beraber tamamlamak lazım, herkes kendi dardını eklesin yazsın, nedir bu öfke?** Diyorum ki gerçek bir öfke varsa, şarkıya değil de bu kadının bile söyleyemeyeceği olmalı: "Su gibi azız olsun ülkem, onun can damarlarına bu zehri vermeyin" diyen bir şarkı bu... Şarkılar da yıkıldı son yıllarda ve insanın hafızasını, duygusunu tazeleyen "Susamam" gibi epik ve epizodik bir eser değerli, hem de çok iyi ki yaptınız, kötü bir şey de yapmadınız, Fuat, Ados, Şansiper, Hayk, Server Uraz, Beta, Asıl Slang-Zen-G, Sokrat St, Özbi, Deniz Tekin, Yess Sensura, Seha, Aspo, Defkhan, Aya B, Miraç, Mert Şenel, Kamulie... Ve elbette her şeyi başlatan Cartel'e ve herkese...

Uyumadan önce tüm muslukları açık bırakıyorum ben. Biliyorum şehrin suyu gövdelerimizi dolayış bana geri gelecek. Her şeyi boklamanın kitabını yazmış olan biz, son yıllarda kapanıp giden, kaybolup giden, yok olup biten şeylerle birlikte bir karanlığa paylaşıyoruz. Sessizlikte saklı bilginin, her zaman var olan o tek doğrunun, adaletin ve kalbin yerini hiçbir şey tutmaz, tutmayacak. Diyorum ki topluca tatlıe çıkmış gibi olsun. Öyle de olacak, sen yeter ki ol, bulutlar dağıldıkça göğüsümüz üstüne açılan şey göğ mü yoksa yara mı o işlere sonra bakılır. Sonuçta bir sabah uyanık ve herkes aynı şarkıya dinliyordu, bir kupağın ilk şarkısıydı bu, ne

not: Bu yazı yazıldıktan kısa bir süre sonra, Defkhan yeniden aydınlatıldı duyuldu. Onlardan dinlerdim kendim, yere dinliyordun, rap sesiyordun ben, ne yapardım

Celil Nalçakan

giderken

Sana,
Yüzme bilmeyen kuşlarını,
Ellerinden yeryüzüne düşmekten yorgun
düştüğüm düşlerini,
Sensiz bir boka yaramayan gülüşlerini
Bırakıyorum.

Sana,
Belki uğrarsın diye açılmış çaresiz bir
gönül kafesi,
Bir yangının külünü yeniden yakacak
hevesi,
Başka birine, "sensiz yaşayamam" demek
için benden aldığın nefesi,
Bırakıyorum.

Sana,
Affetmekten asla vazgeçmediğim suçlarını,
**Seninle buluşmak için
gitmediğim Beşiktaş marlarını,
Ve inflakımın ipuçlarını**
Bırakıyorum.

Sana,
İstikbalim kadar uykusuz, karanlık ve
bi'care bir gece,
İsminden bile güzel gözlerine kurduğum
iki hece,
Yakışıklı prensin, seni öpmesini normal
karşılayacak altı küce
Bırakıyorum.

Sana,
Düşen her yaprağa sela okuyan aşıkların
sözlerini,
Belki ağlayasın gelirse diye, Ercan abimin
gözlerini,
Baharı bekleyen kumruların gözlerini
Bırakıyorum.

Gökhan Çınar

canavar

Yan evlerden duyduğum yas çığlıklarını, bizim evin yalnızlığını, üstüme yapışan sevgisizliği unutmuyorum. Çocuk bedenimin ağır yüklerini hatırlıyorum.

Evet, canavar benim. Teslim olmaya geldim. Çıkartın kelepeçleri, alın beni. Alınma yazın canavarlığımı. Beni kalabalıklara gösterin. Gazetelere fotoğrafımı verin. Gözümde siyah bantla, soyadımın baş harfiyle, tüm dehşetle kaysınlar manşetlerine. Mikrofonların arasında, kameralara baka baka sürükleyerek götürün beni. Kapıları kapatın üstüme sonra. Cezamı verin, alacaksınız da alın canımı. Kahraman olun siz sonsuza kadar. Ben canavar olup görüne ibret olayım. Böyle doğmasam da böyle ölmeyi hak ettiğimi biliyorum artık. Kirli ellerimin bembeyaz halini hatırlıyorum. Alınma düşen ilk leke gözümün önünde. Gülümsememin üstüne indirilen ilk tokat aklımda. Sevilmediğimi anladığım her çocukluk, ötekisi ilan edildiği ilk kalabalık, ümidimi kestiğim her olasılık hafızamda taptaze duruyor. Siz boş verin bunları. Siz bunları mı düşüneceksiniz? Siz benim neler çektiğimi nereden bileceksiniz? Görmediniz, duymadınız, bilmiyorsunuz. Siz masumsunuz. Canavar benim.

Bilmezsiniz. Bu dünyanın çocuğuydum ben. Ailesine fazla gelen bir çocuktum. Hayata fırlatılan ama ait olmayan! Kelleler sayıldığında onlarca arasından birdim. Değirm sorulsa, hiç. Nefesim kesildiğinde duyulmadım. Nefeslerin nefeslere karıştığı odalarda uyudum. Kimse, kimin kim olduğunu bilmezdi gerekçe. Sesi çıkanın canının yandığı aileleri bilir misiniz? Babayla tek temasın dayak olduğu, annenin sevmek için değil, görmek için bile bakmadığı aileleri. Aileleri ben de biliyorum gerçi. Aynı eve sığırdım, aynı soyadı paylaştım yabancılara hatırlıyorum. Önüme bir dilim ekme koyduğunda beni sevmeye ihtimaline umutlandığım kadını, ekme almaya gönderdiğinde adımı bildiği için sevindiğim adımı hatırlıyorum. O kapıdan bir gün çıp hayata kanşarak canını kurtarmak isteyen kardeşleri hatırlıyorum. Bakkala giderken önümü kestikleri, arkama geçtikleri, canıma kastettikleri ve kimsenin ruhunun duymadığı zamanları. Evet, o zamanları... Güler, güceler, defalarca, çocukken, acımadın, öldürseye, defalarca, evet. Ölümlük kök gezdigi ama çoğaldıkça sıradanlaştığı sokakları hatırlıyorum. Bize uğramayan umudun sessizliğini hatırlıyorum. Yan evlerden duyduğum yas çığlıklarını, bizim evin yalnızlığını, üstüme yapışan sevgisizliği unutmuyorum. Çocuk bedenimin ağır yüklerini hatırlıyorum.

Göz umuttur dedim sonra. Ben sürgünümde gönlümlü kılıfı giyirdim. Bir yolunu buldum. Karanlıklardan ışıklara gittim. Yol açtım, yola çıktım, yollar gittim. Kökümden koparsam başka bir gerçekliğe doğarmı dedim. Vardığım yerlerin parıltı ışıklarında kör oldum. Nasıl göründüğümü biliyordum. Ama kesin bir şey vardı bende. Yüzüme bakan gözler üstüme doğrultulan silahlar gibiydi. Ne vardı bende? Hangi acının kopyasıydım onların göğüslerinde? Sordumda sizi korkutan bir yara. Hangi coğrafyanın artığıydım? Kesin bir şey vardı bende. Alınmda göğüslediğim bir yarın çaresi vardı belki. Sordumda sizi korkutan bir yara

Mehmet Ali & Akşamsefasi

belki de. Bir yerimden fışıyıldım. Etiketliydim. Rengim mi? Sesim mi? İsmim mi? Cismim mi? Herkes gibi etten, kemikten değil miydim? İnsandım, neyin vardı anlamıyordum. Biliyordum, siz iyi biliyordunuz ama. Herkes bir yana, ben bir yanaydım çünkü. Nereye gidersem başka olduğumu görüyordum. "Sen bizden değilsin" tonuyla, "seni burada istemiyoruz" bakışıyla büyüdüm. **Beni hangi korkunuzu benzetip köşe bucağ kaçtınız benden? Beni hangi acınızdan tanıyıp canımı acıttınız?** Ruhumu dostlukla beslemek istedim. Gittiğim kapılar yüzüme kapattıldı. Aşk olmaya kalkıştım. Can evime bir adım bile atılmadı. Bir kalbim vardı, içimde bir yerde çarpıyordu. Hatırlıyorum. O zamanlarda durdu. İçime bir yerlere düştü. Ben devam ettim.

Tutunacak bir iki dal var mı diye baktım sonra. Kırıktılar. Sığınacak evler aradım, yıkıldılar. Elimden ekmeğimi aldınız. Sıkı sıkı tuttuğum vıdanımı içimden çıkardınız. Başka çarem var mı diye düşündüm belki. Ama çarelere çok öfkeliydim artık. İnandığınız güzel masallarınız var, biliyorum. Siz biliyorsunuz yalnız. Acımasız yaratıklarım, kötü kalpli kurtların, kindar cadıların da bir hikâyesi var. Meleklerin çocukken başı okşanyor, şeytanların ise canını yakan karanlık anıları var. Kahramanlar göklere sığdırılmazken canavarların yaşamında yerin en dipleri var. Gözleri öfkeden kör olanlar görmeye başlasalar orada kaç can yangını var? Elleri kirli olanlar ellerini yıkasalar orada kaç tane görülmemiş yara izi var? Siz nereden bileceksiniz benim neyim var? Senin neyin var diye soranınız olmadı ki hiç. Korktunuz, vurdunuz, kızdınız, yıktınız. Acıdınız, kaçtınız. Utandınız, yok saydınız. Sordadınız. Köşeye sıkıştırdınız. Öfkemi yalnızlığımın gücüne yuğuttu benim. İnsanlıktan çıkarılınca insanlara kinlendim. Çok bilendim, çok drendim. Sonunda busbitün kırıldım. Bu hale geldim. Evet, canavar benim. Siz masumsunuz.

Ben canavarınızım. Teslim olmaya geldim. İtiraf ediyorum size. Rengimi beğenmedim, renkleri soldurdum. İsmimi yok saydılar, adlarını sildirdim. İncanımı yıktılar, inandıklarının düşmanı oldum. Yerimi, yurdumu yaktılar, evler dağıttım. Erkekliğimden vurdular, gücümü gösterdim. Kadınlığımdan saldırdılar, kökler kuruttum. Canım acıdıca can yaktım. Kalbim temizlet, kirlitiniz. Umudum inadına tazedeyi, çürüttünüz. Başka türüsü mümkündü, öldürdünüz. Farklı olanı yutup tüketen düzeniniz aksayıp bozulmasını diye geldim. Beni sizden koruyamayan adaletiniz, sizi benden korusun diye geldim. Haydıl. Bütün suçlarını silmek için bütün günahlarını unutmak için yok edin. Bütün suçlarını silmek için bütün günahlarını unutmak için yok edin. İstemiyorum. Siz benim karanlığımın derindeki beyazı görmediniz hiç. Ben sizin beyazınızın içindeki acımasız karanlığı ezberliyorum.

Acımasız yaratıkların, kötü kalpli kurtların, kindar cadıların da bir hikâyesi var.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://irantey.org>

TERAPİST KAFASI

"tiyatrodur, iyidir"

Erkan Can

Emrah Akbaş

"aşk geçmişim"

Ekim ayında beraber tiyatroya sahnelerinde birçok yeni oyun katılıyor. Bu oyunlardan biri de "Aşk Geçmişim". Rıza Kocaoglu, Şebnem Bozoklu ve Melisa Doğu nun yer aldığı oyunu sizlerden dinledik.

"Aşk Geçmişim" ne anlatıyor?

Şebnem Bozoklu: Oyunumuzun orijinal ismi "My Romantic History". DC Jackson'ın 2010 yılında Avrupa'nın en sevilen, ciddiye alınan ve iyi oyunların çıktığı Edinburgh'daki festivalde dünya prömiyerini yapmış ve ödül almış bir oyun. Bizim çevirmizle adı "Aşk Geçmişim". Sadece bir aşk hikâyesi değil. Anti-Romantik komedi diye alt başlıyoruz bu. Oyun 30 yaş ile 40 yaş arasındaki dönemini yaşayan insanların çalışma hayatı, dünyanın geldiği durum, teknolojinin anılamaz yükselmesiyle sahip olduğumuz yeni duygumuz, biricik yalnızlığımız ele alıyor. Bunların hepsine bir pencereden bakıyor.

Rıza Kocaoglu: Aynı zamanda bir kadının ve bir erkeğin nasıl oluştuğunu, toplumun içinde neler yaşarken, nasıl bireysel gelişimlerini tamamladıklarını mizahi bir dille anlatıyor. Aslında şimdi aşk yaşamayışlarını ya da yaşayışlarının nasıl olduğunu "flashback"lerle anlatıyor. Hepimiz farklı farklı karakterleri oynarken, aynı karakterlerin eğilimli hallerini de oynuyoruz. Aslında bir ilişkisi oyunundan çok, bir yalnızlık oyunu da. Neden yalnız kaldığımızı, neden ilişkiler kurmakta zorlandığımızı ve ilişkiler kurmak için ne yapmamız gerektiğini örnekleştirir de final yapan bir oyun.

Melisa Doğu: Bir başkasının adına düşünmekle ne hissettığını anlamak aramızdaki o ince çizgiyi kaçırdığımızı dair çok fazla bilgi veriyor. Erdem Avcı'ın çevirisiyle oynuyoruz. Çeviri biraz sıkıntılıdır, kültürel olarak da kendi diline çevirmeyi ister bir şeyleri anlatırken. Orada bizi hiç zorlamadı. Çeviri de işimizi kolaylaştırdı.

Oyun için bir beyaz yakalı komedisi de diyebilir miyiz?

Melisa D.: Bu aslında bir beyaz yakalı komedisi değil. Yaşamış olarak hepimizin sıkışmışlığını anlatıyor. Birçokumuz oyunculuk okumadığımız ya da istemişiz doğrultusunda devam etmeseydik orada olabilirdik. Bu belirli duyguların ve kadın erkek ilişkisinin, geçmişin, geçmişten gelen baskıların taşıdığı yerlerin beyaz yakalı kişiler üzerinden anlatıldığı bir oyun.

Şebnem B.: Bir alt başlık olarak: Kimdir bu beyaz yakalı? Ben söyle düşünüyorum: Bu plaza çalışanları bebekliklerinden itibaren plaza çalışanı değildi. Bunlar birtakım okullara gittiler, birtakım bölümler kazandılar ve eğitimlerini bitirdiler. Ve kariyerlerinin böyle bir noktasındalar. Bizim oyunumuzun karakterleri de çalışmaları ofise gelmeden önce hepimiz çok yakın bir eğilimli geçirdiler, başansız ilişkiler yaşadılar. Hayatın anlatıldığı kadar kolay olmadığının gereğiyle yüz yüze geldiler. Mekan olarak da oyun tamamıyla bir plazada geçmiyor. Ofis, kullanılan yerlerden biri.

Biraz karakterlerden bahsedebilir misiniz?

Melisa D.: Oyun ilk baktığımızda Sasha, Tom ve Amy'nin hikâyesi üzerinden başlıyor ve sonra geçmişe, geçmişlere denk geliyoruz. Kişilerin, hikâyeleri aslında nasıl farklı hatırladıklarına dair rejisel tatlıklar var. Hepimiz birden fazla rolle yer alıyoruz.

Şebnem B.: Ben Amy'yi oynuyorum. Oynadığımız karakterlerden bir tanesi. Bir ofiste karşılaşımlarıyla açılıyor bu oyun. Ve sonrasında da bir karakter tufanıyla çok fazla kişiyi oynuyoruz. Birbirimizin hayatlarına daha önceden girmişiz. Çocukluk arkadaşlarını, çocukluk aşklarını, birbirimizin annelerini, anneannelerini oynuyoruz. Ama hikâyenin merkezinde iki kişinin tanışması var.

Rıza K.: Oyun iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümde erkeğin gözünden ikinci bölümde ise kadının gözünden izliyoruz. Dolayısıyla bakış açısının, farklılıklarının ne kadar olayları değiştirdiğinin de albini çok tatlı çizen bir metin.

Son yıllarda birçok özel tiyatroya da açıldı. Tiyatroya ilgi nasıl sizce?

Şebnem B.: Tiyatronun en şahılandığı zamanlar hep dünyanın sıkıntılı olduğu zamanlardır. Yeni bir kuşak yetişti, o nesil tiyatroyu takip ediyor. Geçen sezon şu oyunu izlemiştim aynı grup başka bir oyun çıkarmış buna da gideyim diyorlar. Bu hepimiz için muhteşem bir şey.

Melisa D.: Bir kesim var ki popüler olarak bilinen oyunları takip etmek istiyor ama bir tiyatroye izleyicisi var ki onlar sayesinde adına bile diymadığımız birçok oyun kapalı gişe oynatabiliyor. Bunun PR, reklam kısmı başka bir yerde... İzlerken tiyatroye izleyicisinin takip ettiği ve böyle çok öne çıkmış oyunlar da var ama altı senedir oynuyor. Keyif verici bir şey.

Rıza K.: Oyuncu takip eden bir tiyatroye izleyicisi de var, dolayısıyla oyuncu ile seyirci sanki aynı gruptaymış gibi gelişen bir buyuma şekli var. Beni 15 senedir takip eden insanlar var. Bu çok önemli bir karşı bildirim. Önemli bir eleştiri mekanizması. İyi bir izleyiciye sahip olduğumuzu söyleyebilirim.

"AŞK GEÇMİŞİM" HAKKINDA

Oyuncular: Melisa Doğu, Şebnem Bozoklu, Rıza Kocaoglu, Zeynep DC Jackson
Yönetmen: Tugrul Tülek Çeviri: Erdem Avcı Yapımcılar: Pınar ve Zati Ebu Tiyatro

OYUN TAKVİMİ

15-24 Ekim / Üniç İstanbul

"lâl hayal"

➤ Lâl Hayal oyununda beş yıl aradan sonra tiyatroya dönen Songül Öden, yeni farklı tiyalemiye canlandırdı. Öden, aynı zamanda oyunun proje tasarımcısı ve Tuba Ünsal'a beraber yapımcılığını da üstlenmiş.

➤ Oyunun konusu "Küçük yaşta annesinin babası tarafından gördüğü şiddetle tank olan ve bunu yaşamı boyunca hiç dile getirmeyen bir kadının arafta kalmadığını" şeklinde açıklanıyor.

➤ Tek perde ve 65 dakika süren oyun, 16-70 yaş aralığında yeni farklı insanın hikâyesini anlatıyor.

➤ Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) İnsani Yardım Programı Sözcüsü olan Songül Öden, Lâl Hayal'da bu süreçte birikmiş kadın hikâyelerini konu alıyor. Oyun bir senelik bir çalışma haline getiren ise yazar Sevilay Saral olmuş.

➤ Oyunun yönetmenliğini "Zabel" oyunundaki performansıyla büyük ses getiren Ayşe Yıldırım ve "Hunliler" oyununu ortaya koyan Ezel Akay beraber üstleniyor.

➤ Tek kişilik performanslar zor gözüksede Songül Öden gösterdiği performansla üstesinden gelmiş, Oyunun içerisinde Songül Öden'e yer yer "Kıl Rifi" lakabıyla perküsyon sanatçısı Gökçe Gürçay eşlik ediyor.

➤ Sahnenin ortasında İtalya'dan getirtilen su dolu bir tekne kumaş, arkı kısmında ise Almanya'dan özel olarak getirilen bir perde ve o perdenin arkasında yer alan iki dansçının oyunun ritmine göre ortaya koydukları performans dikkat çekiyor.

➤ Oyundaki başanlı ışık kullanımı ise ödüllü tasarımcı Önder Arık'ın.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://irantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

OYUN TAKVİMİ

1 Ekim / Üniç İstanbul

9 Ekim / Dadasa Sahne

23 Ekim / ZorluPSM

Gökhan Dağıstanlı

Yeni şarkılar çalıyor radyolar, yeni yasaklar koyuyor meclis, yeni şiirler yazılıyor başka başka aşklara. Sana ait ne varsa koşarak uzaklaşıyor.

Bak işte asılı duruyor burnumda, yabana atılmış kokunun izi. Sürprizli bir cinayet romanının beklenmedik katili. Çok öledim demeye varmayan dillim itiraflarının hırsız. İçimde müebbet mahkûm hislerim. Bu korkularından artık bıktım. Merak etme ben de kıyırım kendime. Kaderimizi başboş bıraktım. Mesafeler biteviye aramızda aktı. İki tepe gibi ancak bir uçurumla birleştik. İlk önce sıcaklığın sonra tadın gitti. Sesin durur mu o da gitti. Gülerken yanağına iliştiirdiğin güneş, bakarken gözlerimde dalgalanan deniz, okşarken ellerinden püsküren ateş hep gitti. Siliyetin her gün biraz daha sil niyor hayalimde. En son koku bırakmış sevgilinin ellerini. Daha ne kadar kırılız bilmem. Bu sana yazılan son mektup belki.

Ay kanaya kanaya kaçıyor açık kalmaya direnen gözlerimden. Yatmaya kalksın uyum yok! Yitirmeyi denesem yitirmeyi bilmem.

**Nefes
almasam
ölüm, alırsam
sen. Artık
birini seçsem
iyi.**

Nefes almamak bir seçenek değil. Alsam kokunun izi... Ölüm perçem geri alınma düşüyor. Hâlâ acemisiyim bu hayattan. Gördüğüm bütün bedenler soru işareti. Bıçakla soyuluyor aklımın örtüttüğü cümleler. Bütün kalpleri böyle böyle kırıyor. Düşük de olsa bir ihtimal arıyorum kendime. Öyle yorgunum ki. Rastgele seçtiğim şişeler, bitene kadaryığıyor içime hasreti. Yalnızlığım durmadan çoğalıyor. Tutup ağlayan kadınlara sana göre biçimlensem iyi. Sabaha doğru yatıya çağırıyorum Azrail'i. Telaşsızca yanıma kıvrılıp dalgasını geçiriyor. Günlük öylece ufalanıyor gözümde, sana ait ne varsa sıvııp giderken zihnimden. Biliyorum nefes almamam lazım. Alırsam kokunun izi.

Yılanlar deri, kuşlar dal değiştiriyor. Bir erozyondur esiyor, toprak yer değiştiriyor. Bir sarkaç salınımda potansiyel enerji kinetik, kinetik enerji potansiyele dönüşüyor. Ağaçlar uzuyor, çocuklar büyüyor, insanlar ıssızlaşıyor. Mevsimler birbirini ardına eklenirken hiçbir şey olmasa bile kesin bir şeyler oluyor. Cehalet, ihanet, aymazlık... Her gün başka bir kadın erkek şiddetinden ölüyor. Kinamaktan tüy bitiyor yetkili dillerde. Yeni şarkılar çalıyor radyolar, yeni yasaklar koyuyor meclis, yeni şiirler yazılıyor başka başka aşklara. Sana ait ne varsa koşarak uzaklaşıyor. **Gözümü kapasam yarım yamalak yüzün. Kime şiir okusam sesim seni aldatıyor. Aşığıne giden yoksullar, bilmeden dilenen çocuklar, aklını sabit fikrine kiralamış insanlar.** Öde yandan evimdeki çiçekyüreğinin esansını taşıyor. Düşündükçe göğsüm daralıyor. Derin bir nefes alsam kokunun izi.

İşte tam bu saatlerde, yani kuşkuyla insanın kaptığı bu saatlerde nereme dokunsan acır. Çünkü süzmüşsündür gözlerinle, her yanım yaradır. Emegin üç kurusahasatılması, bunca zulüm, bunca talan, bunca baskı bile belki yoktur gözümde. Kendi derimde düşmüşümdür. Saatler kasırgaları gösterir içimde. İzbe bir bodrum katı gibi üstüme üstüme gelir gece. Sen ne bilirsin bunu ne umursarsın. Yılanı ortanca gibi göğüsüne yatırırısın. Gözlerin vardır incili, ellerin vardır pamuklu, tenin ipeklili... Ayırt etmez, herkesi seversin. Dudaklarınla aykılarken türkülerini, yalnız benim işim değildir, kafası çalışan, gönülü yeten sever seni. Yine de gecenin kör saati, hatta belki terli terli, ihtimal ya beni arar gözlerin. İhtimal ya bu sadece bakmak için değildir. Paslanma tutkusunda olsa da yüreğin, yaparsın bunu. Güvenli liman arayışına karşı girişilmiş bir ihtilaldır bu. Yok yere canını yakar arzuların. Ama güçlüsündür ama kararsınsındır da. Kalbini parçalar, aklına uyarısın. Haklısındır, güzelsindir de oldukça, kadınsındır da. Ne kadar bilsem de gerçeklerini, uçuklamış kumsallarda denizini beklerim. Hasretin boynuma, kokun burnuna asılır. Nefes alırım bir yandan, almasam iyi.

Şimdi tepeden tırnağa utançtır bu bendeki. Kocaman bir hüznün her gün biraz daha yerleşiyor sesime. Serçe gibi durmadan sekiyor adın dudaklarımda. Ömrümü çürütüyor bitmemiş şiirler. Sen bir istikbal şarkısı tutturmış yürüyorsun. Kaderinden bu kaçış tutmuyor ellenden, kuşkuyla sevişiyorsun. Böyle olunca kaktüsü bile koynuna alıp yatabilir insan, biliyorum. Halbuki yarın olmayabiliriz. Şu mavi atlas kararını ger üstümüzden. Kırılacağı yuvaya gibi insafa mecburdur aşk. Bir anlık öfkyle esmerleşir. İkinci oldu mu çöker kalbe sancısı. Besbelli güneşin gideceğinden haberi, yarından umutsuz. Artık kazılarda bulurlar kalıntılarını. Ciz eder arkeoloğun yufka yüreği. Eskiden baş ucumuzda duran bardaklar gibi sabah olmadan boşalır hayatın anlamı. O saatte sonra şarkılar istedikleri kafiyeyi bulsalar da boştur. Kana bulanmıştır bir kere dizeder. Kelimeler yabancılaştırmış. Anyana baksam ömür koker, ölüme baksam ölüm. Umulmadık hiçbir şey olmaz artık. Tannı sürprizlerin altını kışmıştır. Tuhaflar tuhaflar güler sonsuzluk, balkonun manzarasından geçenken. Nefes almasam ölüm, alırsam sen. Artık birini seçsem iyi.

Yabani otlardan yapılan köyeller vardır. Bunlara "ana kokusu" derler. Anne evden giderken köyeyi çocuğuna takar. Bu bir kandırma değildir aslında. Bedeni mecburi yolu ane, evladına Tanrıca ikame edilmiş izini bırakır. Nefes aldıkça annesi yanında zanneder ağlamaz çocuk. Bunu biliyor musun? Bak işte asılı duruyor burnumda, yabana atılmış kokunun izi. Şimdi sevgiliğim ne sebini anlıyor musun?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Red Bull Music Festival ISTANBUL

01-15 EKİM

Alpha Beat Night 03 Ekim Feriye

Aposynthesis Night 04 Ekim Borusan Müzik Evi

"Kan Kardeşler" Night 05 Ekim DasDas

Ballroom Night 11 Ekim Moda Sahnesi

Futurave Night 12 Ekim Volkswagen Arena

Red Bull House of Music

01-15 Ekim Akaretler No: 37-39

MÜZİK İSTANBUL'U ELE GEÇİRİYOR.

BİLETLER
SATIŞTA.

REDBULL.COM
/ISTANBUL

#REDBULLFESTIST

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Pozitif

Mehmet Ali Akşemsefasi

SENNHEISER

Borusan Otomotiv

Time Out
İSTANBUL

biletix
ticketmaster Türkiye

Zafer Algöz

iadeli taahhütlü mektuplar

Üçüncü iadeli taahhütlü mektubumu bu defa ben yazdım. Kahramanım Türk olduğuna göre elbette benim yazmam doğru olurdu.

İnsan çocukluktan gençlik yıllarına doğru geçiş yaparken bazen bir şarkıcıya, sporçuya ya da artiste hayranlık duyar. Gazetede ya da bir dergide fotoğrafı kıymaya görünüş karşı hemen alır ve onu ya duvara ya da okul defterinin içi kapaklarına yapıştırır. İşte benim de o yıllarda gönüllüden hayranlık duyduklarım oldu elbette. Geçen yıllar içinde bazıları unutuluyor yerini yenileri alıyor ama insan ilk gözyaşlarını hiç unutmuyor. Siyah beyaz televizyonlu yıllarda ilk aşıkım Raffaella Carrà oldu. TRT'de o dönem İtalya'dan müzik programı yayınlanırdı. Görüntüler elbette siyah beyazdı ama sergilenen şovlar muhteşimdi. Arkasından çıkan dansçıların kursusuz koreografisi ve Raffaella'nın onlarla olan uyumu, şarkıları, lastik gibi vücudu, güzelligi, siyah beyaz televizyonda bile belli olan sarı saçları... (Belki de peruktu biliyorum!) Her ne olursa olsun Raffaella benim gizi aşkımdı. Bazen konuk sanatçı olarak Adriano Celentano çıkar, beraber şarkılar söyler dans ederlerdi. O zamanlar Adriano'yu deli gibi kısıkyordum. "Dans ve şarkıya yedirecek fazla yaklaşıyor," diye husumet beslediğim zamanlar oldu, yalan söyleyecek halim yok. Evimde, duvarımda, okul defterimin arka kapagaında kocaman resmini görüp, gizi gizi öptüğüm kadına bu kadar yakın olmasını sarılmasını falan kaldıracak halim yok!

İngilizcesi olan bir ablaya sahip sıra arkadaşına utana sıklıkla açıldım. TRT'de İtalya'dan müzik programı bitince finalde akan jenerikten, İtalya'daki Rai'ye programı yapan firmanın adresi İtalya'ya alındı tabii. Ben söyledim, İngilizce bilen abla yazdı: "Sevgili Raffaella, inan seni çok seviyorum ama Adriano denen adamı kısıkyorum. Senin gibi söyleyemiyor, dansları çok vasat, üstelik adam çirkin. Seninle aynı sahnedeki olmasına tahammül edemiyorum. Lütfen onunla program yapma. İnan iyiliğin için söylüyorum çünkü seni gerçekten çok seviyorum. Güzel gözlerinden ve güzel sesinden öpüyorum (İtalya bak sesinden öpüyümsünüz)." İngilizce bildiğini tahmin ettiğim arkadaşımın ablası, kahkahalar atarak ve benimle inceden güzel kafa bularak mektubumu İngilizce yazdı. **Altına adresimi, imzama da çıktım. Ertesi gün okulda gitmeden, PTT Setbaşısı subesinden İtalya'ya alladım pulladım gönderdim.** Aylarca cevap bekledim. Raffaella acaba Adriano Celentano'ya ne yazık ki yazmış mıydı? Ya da ben nezaketten bir teşekkür bile etmedim? Zannıyla ünümlerim yitirdim tabii ama ona olan aşıkım bitmediği gibi sırf o mutlu olsun diye Adriano'yu da sevmeye

başladım. Şarkılarını sevdim, danslarına bayıldım ve aslında çok yetenekli bir komedyen olduğunu keşfettim. Evin duvarına Raffaella'nın yanına içim kar ağılayarak Adriano Celentano'nun siyah beyaz fütür şapkalı, ağzında sigarası olan meşhur fotoğrafını da yüreğime taş basarak koydum. İtalya'ya iadeli taahhütlü gönderdiğim mektubun resmi parçasını, kareli defterimin ortasına diğer ikisinin yanına bantladım. İnsan o yaşlarda yaptığını yıllar sonra çok saçma buluyor ve güliyor. Şimdi herkes DM'den mesaj atıyor, twitliyor, WhatsApp'tan yazıyor, mail gönderiyor sonra da silebiliyor. Biz mektup yazan kuşağın son temsilcileriyiz. Kâğıdı yırtıp yakmadıkça tarihi eser gibi kalıyor. Fotokopi olmadığı için altına koyduğumuz karbon kâğıdı sayesinde gönderdiğimiz mektubun bir örneğini bile saklıyoruz. Neyse uzatmayayım efendim.

İkinci iadeli taahhütlü mektubumu Almanya Futbol Federasyonu'na Franz Beckenbauer'a gönderdim. Raffaella Carrà'nın yanında nefis bir posteri vardı. Yağmurlu bir havada sağ ayağının dışıyla hep yaptığı uzun bir pası adrese gönderirken, kolunda kaptanlık pazubendi kral tao gibi yakıştırdı ona. Dünyada gördüğüm en iyi libero. Bir futbolculuda olması gereken her şey var. Bütün takımı orkestra şefi gibi yöneten hatta kimin girip kimin çıkacağına, iş penaltılara kalırsa hangi sırayla kimin atacağına bile karar veren gerçek bir Kaiser. Franz Beckenbauer önemli bir maçta sakatlanmıştı ve kolunu bandajlamışlardı. Oyundan çıkmadı. Bir kolunu hiç kullanmadan koca maçı müthiş oynayarak bitirdi. 1974 yılının efsane Alman millî takımının başarisında çok büyük payı oldu. O dönemün büyük bir yıldızı Johan Cruyff'a başka mektilerle olmalarına rağmen hep mukayese edildiler. Benim örnek aldığım, hayran olduğum yıldız Franz Beckenbauer'dı. Kırık omuzuyla oyundan çıkmadan maç aldı mı, aldı. Hemen Almancası çok iyi olan Faruk bulunduk. Kaiser'e hayranlık ve geçmiş olsun mesajım yazıldı. Mektubun sonunda ise özel ricam olarak kaptanlık pazubendi talebim iletilti. Mektup alındı pullandı iadeli taahhütlü Almanya'ya gönderildi. **Kaiser'den cevap gelir diye aylarca bekledim. Arada duvardaki posterine bakarak, telepatik bir enerji yaratabilir miyim diye de uzun uzun baktığım oldu ama nafile. Raffaella'ya da böyle uzun uzun baktım. Eee ne oldu? Koca bir hiç.**

Üçüncü iadeli taahhütlü mektubumu bu defa ben yazdım. Kahramanım Türk olduğuna göre elbette benim yazmam doğru olurdu: "Sevgili Cüneyt ArkinAbi, uzun yıllardır seni hayranlıkla izliyorum.

Çektiğin tehlikeli aksiyon sahnelerini hep dikkatle takip ediyorum. Fırsat bulunca ayrılmayı yapabileceğim için özel çalışıyorum. Geçenlerde inşaatın ikinci katından aşağıdaki kuma ters saltöya atladım. Bir filminde öylece ölümler olarak oynamak istiyordum. Ellerinden öyle, saygılarının sunarım." Adresi de yazdım. Mektubun içine vesikalık fotoğrafını da koydum, alladım pulladım ve iadeli taahhütlü mektubu İstanbul'a 4. Levant diye bir yere gönderdim. Resmi posta gönderisini de diğer iadeli taahhütlüler arasına koydum. Zaman zaman Cüneyt abimin de posteriyile göz teması kurarak, telepatik bir bağ olur mu diye denedim ama ne yazık ki hiçbir cevap gelmedi. O benim kahramanımdı. Kale burçlarından atmalar, saltolar, perendeler, havada çift burğu dönmeler, iki atın arasında gitmeler, atın testislerini altından ok atmalar, kaleden kaleye tek üstünde kaymalar, bir kamyon dolusu adam dövmeler, kılı kullanma, ok atma, arabası, karate, judo... Benim için dünya aksiyon filmlerinin yaşıyan en büyük ustası, en iyisi. Dublör kullanmadan vücudunda kırılmadık kemik kalmamış kahramanım benim. Şimdi "Tom Cruise dublör kullanıyormuş kendi oyunuymuş vay be," diyorlar ya Cüneyt abimin o günün şartlarında yaptıklarını izlese, emin olun üstadım diyerek ellerinden öperdi. İadeli taahhütlü mektuplarına hiç cevap alamamıştım. Raffaella belki bana kırılmıştı, umut vermek istemedi orasını bilemem. Franz Beckenbauer'da okuduktan sonra "Kaptanlık pazubendimin manevi değeri var onu çocuklarına bırakacağım," diye düşünmüş olabilir. Canın sağ olsun Kaiser başımın tacısın. Cüneyt abim de kendine göre haklı. Adama ne mektuplar geliyordu. Çünkü çocuk "İnşaatın ikinci katından ters salto atıyordum," diye yazıyor ve oğlunu oynamak isterim diyor. Laf mı yani şimdi benimki? Geçen yıllar içinde Raffaella'yı, Beckenbauer'ı hiç göremedim tabii. Ama bir Antalya Film Festivali'nde otelin lobisinde kahramanımı gördüm. Cüneyt Arkin şimdi smokini ve bembeyaz uzun saçlarıyla çalkı gibi duruyordu. Utana sıklıkla yanına gittim: "Abi sen benim hayatımda odama posterini atışın, defterime fotoğrafını yapıştırırdım, iadeli taahhütlü mektup yazıyordum ama cevap alamadığım üç kişiden birisin. Şimdi burada karşılaştık," dedim. Dikkatli bir şekilde baktı, gözünü kırıştı, omuz küçüklükte. "Bana bak, hiçbir şey için geç değil istersen gataatın öze otelin iskelesine gidelim şu ters saltöyu bir göreyim," dedi.

Biz mektup yazan kuşağın son temsilcileriyiz. Kâğıdı yırtıp yakmadıkça tarihi eser gibi kalıyor.

MUTLULUK RESİMLERİMİZ NUR KOÇAK

3 EYLÜL -
29 ARALIK

SALT
kurucu Garanti BBVA
Giriş ücretsiz
saltonline.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SALT BEYOĞLU
SALT GALATA

Umay Umay

boşluğuna yumruk atan sessizliği

Boş sayfana bakıyorum. Senin boşluğuna. Bir zamanlar kelimelerle dolup taşan ama şimdiyse bomboş duran sayfana. Yanılsamalarşehirindeyik nihayetinde hep olan şeyler bize de oldu. Nesli tükenen balinalar gibi karaya vurduk. Heybetli ve yalnız. Sevmiş olabilmek, sevişebilmek, salya sümkü ağlayabilmek. Gidebilmek gidememek. Katılımcısı olmayan şiirlerle beton havuzda yüzmek. Her şey gibi anlamsız kalmak ve bunun gibi bir sürü...

Sana bakıyorum. Sana bakmak için gelmedim ama sana bakıyorum. Hâlâ anlamakta zorluk çekiyorum. Suyu çekilmiş kuyuları, yaprakları olmayan ağacı, yazı gelmeyen kış anlamlar için bakıyorum. Kalbimi aç bir kurdun önüne attın. Kırmızı senin rengin dedin. Ben de onu kendi dengim yaptım.

Elimi tutmuşsun. Elimi hiç çekmedim elinden. Kürek kemiklerimin üstünde kayan gölgeni öpmüşün belki. Belki o zamanlar ben ben olamadığım içindir. Sevmiş olabilir misin saçlarını ıslatan bulutları? Yağmuru değil ama. Hiç sevmemiş olman da olası. Olabilir çünkü bakarkengözlerin bazen o sayfalar gibi bomboş. Aslında evet sevmemiş olabilirsin. Kabulüdür tüm yanılgılarımı. Çocukluğumla uyuduğum yangın yerlerimi. Kabul kabuklu yaraları. Koparttıkça kayan zamanı. Şimdi senin boşluğuna yumruk atan bu sessizliği.

İkiye bölünmüş yolun ortasından gidiyorum. Orta şeritten ayrılmadan basıyorum gaze. Beni bulmaya niyetli dolunay aydınlatıyor kaportayı. Yaşamak ne tuhaf şeydi. İkimizin arasında büyüyen çocuk gibi. Şımarık ve arsız. Portakal bahçelerinin altında yürüyorduk beraber.

unuttuğum uygarlıkların antik kalıntılarında bulunmayı değil kaybolmayı umuyordum. Toprak uyku ve sen ağır basıyordun geceye. Göz kapaklarını yanıyordu. Şimdi kırpiklerimi kırpmadan boş sayfaya bakıyorum. Boşluğunda silüeti var. Gölgeden ses çıkıyor baktıkça savrulan rüzgâr. Ben neden hâlâ bunu yapıyorum. Nasıl da genişliyorum naylondan eşarp gibi. Kavrulan mevsimlerin ortasında unutulmuş sesim.

Kibleye döndü herkes, zemzem sularını içti. Portakal bahçelerinin sahipleri çok yalnızlar ve daima temiz havaya küfrediyorlar. Yalan haber diyorlar hayata. Yalan haber tüm kanallarda. Öpülmeye uyuyorum sonra. Asma yapraklar var tavanda. Sinekler vızıldıyor. Ve bir de

parazit yayınlı radyo. Hemen uyuyunca kapı birden açılır, birbirlerini doğuran yarınlara içeri dolar. Senin beni her şeye rağmen her şeyden çok sevmene akar. Bunun için ağırlaşan göz kapaklarımı kapıyorum.

Kör nokta savurdu bizi orta şeritten, sakin akşamüstleri asla anlayamayacağımız uçtularla bozuldu. Duyuldu kayıplar tüm kıtalarda. Kimse ders almadı. Birileri iç geçirince şair oldu, birileri bağırır, birileri sonra onları okyanuslarda boğdu. Geçici hevesler dünyasında panayır gibiydi hayat. Eğlenmiyordum. Eğlenmiyordum. Senin beni sevişine takılmıştım. Bir ağaç dalına tutunmuş gibi.

Boşluğuna bakıyorum. Belki boşluk hak edilendir. Şimdi beni sevmeyişine takılıyorum. Hiç olmamış gibi yaşanmasına. Sevinç gözyaşlarının hiç olmamış gibi olmasına. Yaşamak göçük altında kaldığında unutmak gibi ne hissettirdi. Peki ben neden

şimdi bu kadar üzgünüm? Belki de daha aklıma bile gelmeyecek sokaklarda. Benim boşluğuma da bakan biri var...

Yaşamak ne tuhaf şeydi. İkimizin arasında büyüyen çocuk gibi. Şımarık ve arsız. Portakal bahçelerinin altında yürüyorduk beraber.

Kaan Koç

amcam

Hayatta ne yapacağıma dair zerre fikrim yoktu ve o bayram ziyaretlerinde gittiğimiz mezarlıklar, bana insan ömrünün sadece yarım metrelik bir mezar taşına sıkışıp gideceğini söylüyordu. Bu gerçeği kabullenemiyordum. Ne olduysa o yüzden oldu.

Onu anlatmaya şimdiye dek hiç girişmedim. Lisedeydim; taşıdığı et, kan ve kemik karışımıyla ne halt edeceğini pek bilemeyen, hayatın heyecanlarına ve sorunlarına yeni yeni tanımaya başlayan bir çocuktum. Sağma bir sıkıntı vardı içimde; buna ergenlik diyorlar. Kendimi hiç kimseden daha özel sayacak halim yok ama benimiksi ergenlikten ziyade biraz yorgunluktu. Sokağa çıkmaz, bayram seyrarı gezmelerinde ya da akşam misafirliklerinde odama gömülür, anemin yalvar yakar gibi yaşamları canımı çok sıkardı. Kafam bozuluyordu demiyorum, büyük bir can sıkıntısı çekiyordum. Hayatta ne yapacağıma dair zerre fikrim yoktu ve o bayram ziyaretlerinde gittiğimiz mezarlıkları, bana insan ömrünün sadece yarım metrelik bir mezar taşına sıkışıp gideceğini söylüyordu.

Bu gerçeği kabullenemiyordum. Ne olduysa o yüzden oldu.

Lisedeydim. Bir hafta zamandır görmediğim bir akrabam vardı. Bir gün anımlere bir telefon geldi. Trabzon'dan arıyorlardı. Öldü, dediler. Apar topar kalkıp Trabzon'a gitti bizimkiler. Ertesi gün okuldaydım. Ne olduğunu tam olarak anlayabilmiş değildim çünkü onun hikâyesini o yaşıktan tam olarak biliyordum. Onunla yaşadığımız son zamanlarda ben daha ilkokula bile başlamıştım. Sonra kafası atmış ve İstanbul'u terk etmişti zaten. Aslında kafasının atışı biraz elektriklik olmuştu amcamın. 80'lerin en sert devrimcilerinden biriydi; İstanbul'un Anadolu Yakası'nı o yönetiyormuş. Okula, cebine rulo yapıp sıkıştırdığı bir defterle gidermiş sadece; buna rağmen en iyi notları da o almıştı. Babam anlatıyor. **Devrim yapmak istiyorlarmış; yürekten gülen insanlara, herkesin soluğuna, işçilere ve köylülere inanıyorlarmış.** Fakat bir gün işler ters gitti; bir cenazedenken, aramayla karşılığınca arkadaşının üzerindeki bildirileri alıp kendi cebine atmış. Sonra ev baskını, sekiz kişinin yaşadığı ufak evin talan edilmesi, yerlerde kitaplar, kıyafetler, örtüler, defterler... Buldukları yasak yayınlarla beraber amcamı da askeri bir araca tıkmışlar. Babamın anlatışından, onları ikiye bölen araç camını görür gibi oluyorum; "seni bülül gibi öttüreceğiz," diyordu yanındaki adam, Harun da döndü, suratına tükürdü, "benim senin gibi köpeklerle söyleyecek tek kelimem yok," dedi. Sonra 2. şubede 13 gün kaldı amcam; her türlü işkenceyi yaptılar ona. Devrin bütün suikastlerini ona yıkmak istediler; Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamıyla sonuçlanan Balyoz Harekati'nin başlatan Nihat Erim'in 19 Temmuz 1980'de Dragos'ta öldürülmesini bile. O kadar işkenceye karşılık ağzını açmayan ya da hayatta kalan çok az insan vardı o sıralar; amcam da onlardan biriydi. Tek bir arkadaşının ismini vermedi, ona yöneltilen ve imzala dedikleri hiçbir suçlamayı da kabul etmedi. Bunun karşılığı ise 13 günlük işkence, her yerinden elektrik verilmesi, tastamam yalnızlık, vücudundaki izler, birkaç ayda onlarca yıl yaşlanmak ve bir de şizofreni oldu.

Bilmediğimiz çok hikâyesi var amcamın. Anlatmaktan kendimi alıkoyduğum, hakkını vererek anlatamayacağımı bildiğim birçok şey. Her ay bu sayfada beş-altı bin karakterlik yazılar yazıyorum. Amcamı sıkıştırabileceğim bir uzunluk değil bu. Hem zaten ben onu hakkıyla anlatabilecek kadar da şair değilim. Tıpkı Can Yücel'in annesi için söylediği gibi, "Nahit Hanım söyledi yine / Neden babama yazmışım da aneme şiir dökürmüşüm / Kaç kere yazdım cebimden uçup gittiler / Ben on yedi yaşında beni uyuyan / Aneme şiir yazacak kadar şair değilim." İster inanmış ister hak verirsiniz ister vermezsiniz, orası teferuat. Amcam silah taşıyordu, belki birilerini vurdu belki vuruldu, belki bazı suikastlerde parmağı vardı belki yoktu. Tarih olmadığını söyledi ama bu hiçbir şeyi değiştirdi. Ne fark eder; onun, hayatını adanacağı bir "fıkır" bir "ideali" vardı. Şizofreniye yakalanmasından sonra bir gün demeller bir ev sapı bütün çocuklarına bira para verdiler. Amcam kendisine düşen parayla bir taksiye atladı, günlerce Türkiye'nin belli illerini dolaştı, bütün parasını bitirdi ve Trabzon'a, dağ başındaki köye gitti. Orada, bir viraneye dönmüş köy evinde, tek başına yaşad. Betonada yattı, "Bir balk çıkıtegi kuracağım," diyerek gittiği Trabzon'da, geceye yin yürüye yürüye saatlerce dolaşırdı. Sonra bir akşam ona bir araba çarptı, başını çöp konteynerine vurdu ve o yoli kenarında tek başına kanlar içinde yavaş yavaş can verdi. **Yanında hiçbir arkadaşığı yoktu o akşam. Yürekten gülen tek bir kişi yoktu onu hastaneye götürecek. Ona çarpıp kaçan kişi de kim bilir, birilerine göre iyi bir insandı belki.**

Sonra bizimkiler Trabzon'a gittiklerinde, onun yatığı taş döşegini etrafında koca bir fındıkkağıdı yaymış, fare pislikleri ve ısınmak için yatığı çerçöpleri buldular. Mezarı hâla o dağın tepesinde. Taş maş yok tepesinde. Onu anlatmaya şimdiye dek hiç giriştimiştim, şimdi de oldu sayılmaz. Lisedeydim; ölümden sonra onun hikâyesini öğrendim ve Sivas'ta katledilen Hasret Gültekin'in "bir insan ömrünü neye vermek" deyişine bir tür cevap buldum ben de kendimde. Düşünmeye, bana ait olmayan, benim tarafımda bulunmayan şeylerin hakkını daha çok savunmaya ve yazmaya fırlattım kendimi. Ne kadar iyi ne kadar kötü, elbet o da bir muamma. Amcam Harun'a dair ettiğim şu cümleler belki şimdi hiçbir şey anlatmadı size, hiçbir şey hissetmedim belki de. Ama bir gün o cümleler size bir şeyler anlatacağınıza. Ya oluyorken ya da omrunuzu ifye vermeniz gerektiririz konusunda sorguluyorken.

Düşünmeye, bana ait olmayan, benim tarafımda bulunmayan şeylerin hakkını daha çok savunmaya ve yazmaya fırlattım kendimi.

Coşkun Aral

tarımı başlatan ve sonlandıran topraklar

4,5 milyar yıllık gezegenimizin son üç milyon yılında ortaya çıktığına dair veriler olan atalarımızın bu uzun serüveninin en önemli dönemi şu anda dünya gündeminde. Bu aralar dünya, neolitik dönemi konuşuyor. Bunun da en önemli izlerini Anadolu'da görebiliyoruz. Neolitik dönemin bu kadar gündemde olmasının sebeplerinden biri de Gobeklitepe'nin dünya arkeolojisinde taşları yerinden oynatması olabilir.

Bugün devleti yönetenlerin bile çıkmazda olduğu tarım politikalarının ilk temeli tohumun evcilleştirilmesiyse atıldı. İnsanın tohumu, kendi ve evcilleştirdiği hayvanları için yem olarak kullandığı, sakladığı, depoladığı ve yenilebilir hale getirdiğine ilişkin bulgular bugün Türkiye'nin dört bir yanında Türk ve yabancı arkeologlar tarafından çalışılıyor. Ne var ki Türk kazı başkanlarının en büyük sıkıntıları arasında doğal olarak yeterli destek bulamamak ve YÖK'ün bir dönemler kazılar için getirdiği takvim sınırlaması var.

Anadolu'nun neolitik mirasının izinde sürdüğümüz yol, bizi birçok farklı höyüğe götürdü. Arkeoloji dünyası elde ettiği yeni verilerle tarih yazmaya devam ediyor. Bununla birlikte, bir yandan yazının tarımıyla birlikte, bir yandan neolitik yaşam, tarım faaliyetlerinin önce başladı.

Neolitik mirasının izinde sürdüğümüz yol, bizi birçok farklı höyüğe götürdü.

Nehir kenarlarında

verimli ovalara yerleşen, avcılık ve toplayıcılık yapan neolitikler, doğadan topladıkları tohumların bozulmadığını fark etti. Bu tohumlar arasında buğday, arpa, çavdar dışında baklagiller de vardı. Zamanla yabancı olarak topladıkları bu tohumların tarımını yapmaya başlayan insan, bugün "tarım devrimi" olarak adlandırılan bir değişimin fitilini ateşlemişti.

Bugün kazılarda elde edilen bulgular arasında tohumların önemli bir yeri var. Arkeobotanistlerin çalıştığı bu konunun izlerine, kazı yapılan toprakların yıkınması veya elenmesiyle ulaşıyor. Adeta iğneyle kuyu kazılan bu meslekte, kazılardan çıkan toprak çok değerli. Her bir toprak örneğini yıkamak suretiyle tohumların yüzmesini sağlayan arkeobotanistler, sonradan inceledikleri bu tohumlarla, dönem insanının tarımını yaptığı tohumları belirlemiş oluyor. Bu şekilde neolitik dönemde buğday, arpa gibi tahılların, mercimek, nohut, bezelye, karaburçak gibi bakliyatların tarımının yapıldığı kesinleşmiş durumda.

Ana vatanının bu topraklar olduğu kesinleşmiş. Ana vatanının tohumlarını buldurulalım, bugün Türkiye, yanlış tarım politikaları yüzünden Yeni Dünya'dan bu ürünleri ihraç eder hale geldi.

eğitim ve kültür kenti NYSA

Aydın'da yer alan Antik Karia bölgesinin eğitim ve kültür kenti olan Nysa'daki kazı çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Türkiye İş Bankası, Roma döneminde gelişmiş bir kent haline gelen Nysa'da yürütülen çalışmalara destek veriyor.

Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu toprakları, bu yönüyle arkeolojik açıdan büyük bir zenginliğe de içinde barındırıyor. **Lüksemin** arkeolojik varlığının gün yüzüne çıkarılması ve kültür mirasının korunması amacıyla yürütülen çalışmalara katkı sağlayan Türkiye İş Bankası, Aydın/Sultanhisar'da bulunan Nysa'da sürdürülen kazı çalışmalarına da destek veriyor.

İş Bankası'nın desteğiyle yapılacak kazı çalışmalarında, Nysa Antik Kenti'nin ana caddesi olan Sütunlu Cadde'nin doğu kesimi ortaya çıkarılacak ve belgeleme, koruma, onarım, envanter oluşturulması çalışmalarının ardından gelecekuşaklara aktarılması sağlanmış olacak.

Nysa; Antik Karia bölgesinde Hellenistik devirde, MÖ 3. yüzyılın ilk yarısında Seleukos'un oğlu I. Antiochos Soter tarafından kurulan bir kent. Büyük Menderes nehrinin kuzeyinde, nehrin oluşturduğu bereketli havzada, Aydın Dağları'nın güney eteğinde korunaklı yamaçta yer alıyor. Geç Hellenistik Dönemden itibaren var olan ana ticaret yolu güzergâhı üzerinde bulunan Nysa, özellikle Roma döneminde gelişmiş bir kent haline geliyor.

Eğitiminin Nysa'da tamamlayan ünlü coğrafyacı Strabon (MÖ 64 – MS 21) ve Bizanslı tarihçi Stephanos'un (MS 6. Yüzyıl) anlatıtlarından kuruluşu hakkında bilgi edinilen Nysa'nın, ilk olarak Althymbra isimle kurulduğu biliniyor.

Antik dönem kaynaklarında önemli bir eğitim ve kültür kenti olduğu aktarılan Nysa'da, eğitim amaçlı kullanılan Gymnasium ile Anadolu'nun iyi korunmuş örneklerinden biri olan Kütüphane dikkat çekken yapılar arasında bulunuyor.

ROMA MİMARISININ EN GÜZEL ÖRNEKLERİ NYSA'DA GÜN YÜZÜNE ÇIKIYOR

Kentin topografyaya uyumlu bir şekildedir sularının açtığı vadiye inşa edilmiş yapıları, tiyatrosu, stadiumu, tüneli ve 3 köprüsü Roma mimari ve mühendisliğinin en güzel örnekleri arasında yer alıyor. Antik kentte açığa çıkarılan yapıların çoğunluğu, Roma ve Geç Roma - Bizans Dönemi'ne ait. Strabon'un sözünü ettiği kentin, Nysa'da bulunan Roma Tiyatrosu, Stadiumu ve Agora ve Gerontokorun

(Yaşlar Meclisi) Geç Hellenistik - Erken Roma Dönemi orijinali yapılar olduğu tahmin ediliyor.

Antik kentte 1990 yılından bu yana Ankara Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından kazı ve araştırma çalışmaları yürütülüyor. Kazı çalışmaları, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi adına Doç. Dr. Serdar Hakan Öztaner başkanlığında devam ediyor.

"ANADOLU'NUN TARİHSEL ZENGİNLİĞİNİ KORUMA ALTINA ALMAK İSTİYORUZ"

Bankanın Nysa Antik Kenti'nde yapılmak üzere gerçekleştirilen basın ziyaretine, Türkiye İş Bankası Kurumsal İletişim Koordinatörü Suat Sözen ve İş Sanat Genel Müdürü Zuhal Üreten katıldı.

Kızı bir süre önce 95 yaşını kutlayan İş Bankası'nın kurulduğu günden bu yana Türkiye'nin iktisadi kalkınmasının yanı sıra toplumsal gelişimine de katkı sağladığını vurgulayan Sözen, şöyle dedi: "Banka olarak eğitim, çevre ve kültür sanat alanında pek çok projeyürütüyoruz. Bu projelerin ortak noktası; uzun soluklu, yaygın ve sürdürülebilir olmaları... Arkeolojik kazılar, kültür-sanat alanındaki çalışmalarımızın önemli bir başlığını oluşturuyor. Arkeolojiye verdiğimiz destekle, yüzlerce yıldır birçok kültür ve medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu'nun tarihsel zenginliğini gün yüzüne çıkarmayı ve bu mirası koruma altına alarak gelecek nesillere aktarmayı hedefliyoruz. Daha çok kurumum bu alandaki çalışmalara destek vermesi, toplumda arkeoloji bilincinin pekişmesi ve bu topraklardaki tarihsel zenginliğin ortaya çıkarılması açısından büyük önem taşıyor. Kazı yerlerinin bulunduğu bölge açısından kalkınma fırsatları barındırdığını da dikkate alırsak, arkeoloji alanındaki katkılarının önemi daha da artıyor. İş Bankası olarak Gaziantep Zeugma, Antalya Patara, Kırşehir Kaman ve Nysa ile bu yöndeki desteğimize bir yenisini daha eklemiş olduk.

(Sağdan Solaya) Türkiye İş Bankası Kurumsal İletişim Koordinatörü Suat Sözen, Kızı Begüm Ankara Üniversitesi, DTCF Arkeoloji Bölümü, Kültür Arkeoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Serdar Hakan Öztaner, Aydın/Sultanhisar'da bulunan Nysa'da sürdürülen kazı çalışmalarına da destek veriyor.

Enis Batur

yollar, sorular, tutkular

Portekiz yolculuğundan yeni dönen Çağlayan Çevik'e Tabucchi'nin dilimize çevrilmiş (Semin Sayıt, Can, 2016) *Yolculuklar* ve *Öteki Yolculuklar*'ını tanıyıp tanımadığımı sordum, çıkaramadım, bunun üzerine kitabı ona vermeye karar verdim. Durum, kitabın yalnızca 1000 adet basılmış olmasından duyduğum şaşkınlığı yansıtmıyordu. Yolculuk tutkunu bir kitap meraklısına da ulaşamadıktan sonra... diye düşünürken, Woolf'un *Londra Manzaranın* (ki ilk yayımlanış değil bu) çıkar çıkmaz tükendiği bilgisi aklıma geldi, en iyisi kesin sonuçlar çıkarmamak belki de.

Tabucchi'nin kitabında Portekiz bölümü aslan payını tutuyor; doğal: Pessoa miktasından dolay. Paris'e ilintili iki parça benim iki adresimle (Place Furstenberg + Jardin des Plantes) çakıştığı için onları farklı bir gözle okuduğumu farkettim ve irkildim, çünkü, alttan alta gizlice evime girilmiş duyusuna kapıldığımı sezdim!

Genellikle rıtalırmam kitapların üstüne, okurken, yanda bir kâğıt bulundururum. Bu kuralımı çiğnediğim örnekler var kitaplığında, epey bir zaman araya girmiş, yeniden uzanmış elim raftıkına, sayfalarına saçılan temas işaretlerine, ki saygılarına şaşırdığım olur. Durumun en zalim sonucu *unutmak kapasitesinde* bekliyor galiba, açkısı içeriyo insan kendisine, belki biraz haksızlık da yaparık yükleniyor.

Matisse'in *Sanat üzerine Düşünceler* ve *Yazılar*'ı iyi tanıdığım bir kitap(t)r diyecektim, dönünce gördüm ki kimi canalcı parçaları unutmuşum! Her büyük ressam yazı yoluyla derin iz bırakmaz, Matisse sözlerini "gevezelik" sayıyor, bana kalırsa sahte alçakgönüllülük.

Tabucchi, insanı durduğu yerden uzaklara taşıyabilen bir yazar; biletsiz, araszız.

Kimbilir kaçını kez Demy'nin "Melekler Koyu"nu (1963) izleyedürüm, daha önce aklıma düşmemiş bir soru bu kez öne çıktı: Oyun oynamak için Kumarhaneye yolu hiç düşmemiş, rület masasına hiç oturmamış bir izleyici filmin ne kadarına erişebilir?

Sokulgan okur, yıllar önce şiir bağlamında sordüğüm soruyu anmsayacaktır: "Endülü's e gitmek şart mıdır, Lorca'nın şiirine nüfuz edebilmek için?"

Bir değişkeni daha sonra çikaleştirmiş: Çıplak gözle yapıları görmeden, El Corbusier'nin (bir mimarın) neyi nasıl kurduğunu tam anlamıyla kavrayabilir miyiz?

Tehlikeli sorular, demiştin. Tehlikeli oluşları onlara sırtımızı dönmeyiz, iç yeterli gerekçeyi oluşturuyor bulduğumuz yanıtlara ulaşma saplantısına kapılmadan

Jardin des Plantes'a gittiğimde, yanından Delacroix'nun, Rilke'nin ve Cortazar'ın hayalelerini eksik etmem. Place Furstenberg'le ilikim daha derin ve sızıldır. Bunu görenlerden biri Cem İleri, günışına yeni (2019 Haziran) çıkan metni "Yüzü"de göndermesini yaparken Hockney'in fotoğraf çalışmasını da anmış. Salvador Dalí'nin de bir resmine rastlamıştım bir vakitler, ama orada yapayalnız durmaya yeğlerim.

Geride kalan uzatmalı 'bayram tatil'i'nde bütün (!) Türkler yollara düştü, deniliyor.

Bu demek değil ki yol yazısı ilgilerini çekecek, çeksin - niye çeksin?

Şundan: Tabucchi, insanı durduğu yerden uzaklara taşıyabilen bir yazar; biletsiz, araszız.

sımsıkıdüşünceleri olduğu tartışılmaz, sanat ve tekne kesitleri bağlamında.

Delacroix'nın günlüğü de kalıcı etkiler bırakmıştı üstünde. İkidebir uğramın sayfalarına. Şimdilerde etrafındayım, çünkü "Mavi Nota'nın tetkileyeceğini sandığım (ve umduğum) birseye odaklanmış haldeyim - şiir mi, metin mi, ikisi içiçe mi: Bakalım.

Böylece hazırlarların çekirdeğini nasıl tanımlayabiliriz? Matisse, Delacroix'dan aktarır: "Bir tabloya girişmek için gerekli bütün önçalışmaları yaptıktan sonra, yüksek sesle 've şimdi, hatalara boşverelim!' diyerek işe koyulmalı". Şiir de öyle yazılır.

aralarında dolaşılmalı.

"Melekler Koyu", tutku kavramına odaklanmış bir yapıt. İnsan bir kadına (erkeğe), bir oyuna (rület, poker, vb) tutku hiç duymamış olsa bile, bambaşka bir(kaç) konuda tutku sahibiyse, o konulardan herhangi birinde gözlem ya da deneyim sahibiyse, Demy'nin filmi onu sarabilir.

Gelgelelim, Kumarhane/ Rület deneyiminin "Melekler Koyu"nun alınmasıındaki rolünü yabana atmayı

en hafifinden yanlış bulacağımı ifade etmek isterim: Oyun tutkusunun sınırlarını, sözkonusu sınırları sezmek için en iyi olanaksız sayıyorum.

HANGİ

Cemal Hünal

Blondie: Bu dünyada iki tür insanlar vardır arkadaşım. Silahu dolu olanlar ve kasmaya mahkum olanlar. Sen kazan oluyorsun.

Il buono, il brutto, il cattivo / 1966

Yönetmen: Sergio Leone

Senarist: Luciano Vincenzoni, Sergio Leone

FILM

Sevinç Ertulok

Professor Antonius von Verden. Sadece sanatta özgürlük bir ilüzyon değildir. Nazi Facasından sonra sadece sanatçılar insanlara özgürlük hissiyi geri verebilir. Her bireyin ister içiçe ister dışıça olsun bir sanatçı olmak için şansı vardır. Eğer kendi öznel yeteneklerini başıca kılavuzlar olmadan geliştirene tabii. Doğur değilseniz, tamamen doğru değilseniz o zaman kimse olmayacak. Kendinizi özgürlüğünüzle dünyaya özgürlüyorsunuz.

Work ohne Autor / 2018

Yönetmen: Florian Bachel von Donnersturm

HANGİ

Özgün Çoban

Yargıcı: Neden buradadır buluyor musun?

Zaim: Evet.

Yargıcı: Neden?

Zaim: Anne ve babamdan çıkartıyorum.

Yargıcı: Anne ve babamdan niçin çıkartıyorsun?

Zaim: Benim dünyaya geldikleri için.

Capharnaüm / 2018

Yönetmen: Nadine Labaki

Senarist: Nadine Labaki, Jihad Hage, Mohalla Kassarany

SAHNE?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Cengiz Bektaş uyandığında*

Cengiz Bektaş uyandığında
kurlangıçları saymam

çokturlar sevdahlar kadar
yuva yaptıkları balkonlar
öpülen omzudur gökyüzünün
Cengiz Bektaş uyandığında
kapanmaz hiçbir kapı

türkü söyleyenlerin yüzüne
Koca Sinan yıldızlı bahçelerde ağırlanır
Elitis'in şiirleri de sofrasında mutluluğun

Cengiz Bektaş uyandığında
ağzında bir Hitit Türküsü
alınında ovaya bakan bir kral
yüzünde Akdenizli bir hüznün
aynı sokakta oturan ozanlarla mimarlar
komşu komşuya gider anaharsız
şiir okunarak açılır bütün kilitler
sokaklar koşu koşu iner denizin kıyısına
yaralara çiçek basılır

Cengiz Bektaş uyandığında
ocağı bilgeler yakar
huzursuzlanır saraylar
kerpiç köyevleri sevinir
sevinir hane halkı
herkesin yüzü güler
komşuya gönderilir
çanak içinde pişmişaş
sevinir gıcırdayan basamak
gelecek diye uzakyakın konuklar

Cengiz Bektaş uyandığında
şiir çizeler Anadolu'nun alınına
çoğalmaya başlar doğru söz
yalınlık karmaşaya kafa tutar
dağılıp gitsin diye bu sevgisizlik
şiir bir çocuğun elini tutmaktır
fark ettirmemek için yetimliğini
pencereden görülmeyen sokaktan geçse
ne işe yarar ki bir öykü
roman olsa ne yazar
düğüm olmuş caddelerde
yaşayanların hayatı

Cengiz Bektaş uyandığında
günlerden Muğla
aylardan Güre
uyandım demese
gözlerini kapatsa yeniden
cenneti düşlese
ana kucacı Denizli'yi
kavaklarla konuşsa, bir haroz ölse
haykırsa cin deliğine Hierapolis'te
yankı olup dölse
birkaç bin yılı Anadolu'nun
derken uyuşa yer yatağında
unutsa İstanbul'u
yorgani Kuzguncuk
ninnisi kumrucuk
rüyası kuzucuk

Cengiz Bektaş uyandığında
dağlardan çekilen mordan
saçları çift örgülü kızların elinden
içilen çaydan
duvardan indirilip çalınan sazdan
daha güzel ne var
adımlamadan Anadolu'yu
dünyayı dolaşsan neye yarar

Cengiz Bektaş uyandığında
Sarı Kız'ın eteğidir Kazdağları
altın neyine
ot bitmeyince
ağaçsız kalınca elin
anlarsın insanın yanlışlığını
"Gökdele Yıkma Sanatı"
diye bir kitap yazmış başlarsın
şöyle dersin ilk satırında
"yoksullukmuş bahçesiz ev
derdiler inanmazdım"

bir kuş evidir Cengiz Bektaş
uyandığında üstü başı silme kanat
kır yollarına gidecekmış yine
kavak ağacına dönüşüverecekmış
öyleyse
uçup da dalına konmayan n'olsun

*Akgün Akova'nın "Şiirler Uyandığında" şiir dizisinde Cengiz Bektaş'ın dillerinin misafir ettiği ve kendi dillerine birine yer bulduğu.
Fotoğraf: Dapo Photos

Nihat Sırdar

90'LAR KAFASI

Lise yıllarının çay buluşmalarına benzer bir buluşma. Gündüz vakti kapalı mekânda müzik, dans, eğlence. 90'lar böyleydi işte.

Birkaç zamandır 90'ların müziklerini çalarak eğleniyoruz kimi mekânlarda. Öncelikle gelenlerin tümünün neredeseyiz tüm şarkıları ezberleşmesi hatta Cartel'in şarkısını Almanca kısımlarına varana kadar ezber söylemelerini sahnedan izlemek muhteşem. Ve artık aşağı yukarı orta yaşlı olan bu kadar büyük bir kitlenin üç saat boyunca hiç durmadan dans etmesi kesinlikle takdir değerli.

Müzikler 90'lı yıllardan olunca sohbetler de haliyle o yıllara kayıyor mekân dışındaki sigara molarlarında. Her şarkının bir anısı, bir hikâyesi var çünkü onlar için.

Ve düşünün ki o yıllarda radyoculuk yapan ve hayatı radyoda geçen biri olarak bu şarkıları binlerce kez çalmış, dinlemiş biri için ne hikâyeleri vardır o şarkıların.

Kenan Doğulu'nun "Kurşun Adres Sormaz Kız" şarkısı mesela... Birlikte uzun yıllar aynı radyoda çalıştığım arkadaşım Nilüfer Biyikli takımı ilk çıktığında bu şarkıya. **Yaklaşık bir ay kadar tamamı bu şarkıyla dolu bir kaseti döne döne dinlemişti. Epey uzun uğraşlar sonucunda yeniden dünyaya dönmelerini sağlayabilmiştik.**

Mustafa Sandal'ın "Bu Kız Beni Görmeli" şarkısının patlaması, girişindeki o müthiş ritimle alakalıydı. Radyocular (ben de dahil) bayılıyordu o girişteki ritme ve gün içinde on kez falan çalıyordu her radyoda. Bir de kilbindeki o şınavlar falan... Müzik CD'leri de indirilince (o yıllarda şarkılar CD'den çıkarıldı) diğer şarkılar da incelendi ve "Suç Bende" keşfedildi. O zamanlar gidilen barların bir numaralı

göz süzme, uzaktan kesik atma ve muhabbete yatay geçiş için bahane yaratma şarkısıydı.

Tarkan'ın "Hepsi Senin Mi?" şarkısı ilk olarak bizim radyoya gönderilmişti. Cuma günü gelen şarkıyı pazartesiye kadar başka kimsenin çalmaması mümkün değildi. Tesadüf o hafta liseden arkadaşlarla Bakırköy'de bir mekânda buluşacaktık. Lise yıllarının çay buluşmalarına benzer bir buluşma. Gündüz vakti kapalı mekânda müzik, dans, eğlence. 90'lar böyleydi işte.

O sıra herkes Tarkan'ın yeni çıkacak albümünü konuşuyor ve millet deli gibi bekliyor. Ben de bir korsanlık yapıp şarkıyı bir kasete kaydettim ve Bakırköy'e doğru yola koyuldum. Yaratacağım sansasyonu düşünüyordum. Daha kimse dinlemeden ilk kez ben orada çalacağım şarkıyı. Hem radyocu oldum lan ben. Onun da havasını bu bahaneyle atarım işte.

Mekâna gidip uzun zamandır görüşmediğim arkadaşlarımla hasret giderdikten sonra mekânın "dicesine" doğru yanaştım.

- Tarkan'ın yeni şarkısını getirdim. Çalabilir miyim?
- Kim?

- Haniçten şarkı çalmıyoruz biz birader.

- Ama abi bak bu şarkı patlayacak. Kimsede yok. Çalalım millet dinlesin işte...

- Şimdi slow taklıyoruz. Sonra bir ara bakarız.

Tipik kulüp "dicesi" bahaneleriyle beni başından atan kul abi yüzünden tüm sansasyon yaratma çabalarım boşa gitmiş, bireysel ve lokal korsan dinletici çabam TDK marka kasetimde elimde kalmıştı.

Bora Öztoprak'ın "Deli Yar" şarkısının çok çalındığı zamanlar. Bora ve bizim haber spikeri Sorel Dağıstanlı mahalleden arkadaşlar. O nedenle bir sempati var kendisine karşı bende ve normalden daha fazla çalıyor. Müzik direktörü kılın önde gideni. Sürekli bir denetim halinde ve kızıyor bu duruma. Ama bir fuardaki radyo standına da gelmeyi kabul eden az sayıda sanatçıdan biri Bora Öztoprak oluyor. Stant epey kalabalık. Bora'dan imza almak isteyenler, radyo programcılarıyla tanışmak isteyenler epey bir hengame yarattılar. Ve o hengâmenin içinde birisi Bora'nın cep telefonunu yürüttü. Tek muhatap benim o sırada. Nasıl utandığımı ve mahcup olduğumu anlatamam. Radyo elbette yeni bir telefon aldı kendisine ama o şarkı her çalındığı istemsi yüzüm kızarıp benim.

Radyonun ilk programlarından birinin albüm çıkaracağını söyledi arkadaşlar. Şarkısını çalacak ama kim olduğunu asla söylemeyecektik. Dinleyiciden tahminler alacaktık. Şarkı çok güzeldi.

Neredeseyiz her programı bir kez çalıyoruz yayınında. Gelen tahminlerse acayipti. Yıldız İbrahimova'dan Ali Rıza Binoğa'ya kadar çok geniş bir tahmin skalası oluşmuştu. Ancak kimse sesin sahibini tanımyordur. Bizim bir hafta kadar çalmamızın ardından yanılmıyorsam Show TV'de yayınlanan bir milli maçın devre arasında o şarkının klibi yayımlandı ve Türkiye o sesin sahibine tanıştı. Fergan Mirkelam bir hafta çaldığımız "Her Gece" ve daha birçok şarkısıyla 90'ların ikonlarından biri olmuştu bile.

"Abone" ile "Bandıra Bandıra"ya kadar pek çok hit çıkan ve pop patlaması denilen şeyin ateşleyicilerinden olan Yonca Evcimik'te sık sık konuk olarak gelirdi radyoya. Genelde eğer bir tanışıklığım yoksa pek yanlarına gitmeyi tercih etmezdim radyoya gelen ünlü insanları. Fakat YoncaEvcimik'in benim için

"Devekuşu Kabare"de oynamış olmak gibi onu çok daha kıymetli yapan bir özelliği vardı. Bir şekilde oynadığı oyunlarla ilgili sohbet etmek, o zamana kadar anıları ondan dinlemeyi çok istiyordum. Bu amaçla ilk radyoya gelişinde yavaş yavaş misafirleri konuk ettiğimiz bölüme doğru yanaştım. Lüzensüz bir heyecan yaparak kendimi tanıtaacağım yerde konuya şöyle girdim:

- Merhaba minik keleş...

- Şey, hanı Devekuşu Kabare'de Yasaklar şeysinde vardı ya...

Konuştukça batıyordum. Dibe vurmadan önce yayını başlatacağımı belirten ve beni dipten çıkartan o ses duyuldu. Yonca Evcimik ve menajeri olduğunu tahmin ettiğim ve bana hayatında ilk kez ornitorenk görmüş biri

Muhtemelen hatırlamıyordur bile Yonca Evcimik. Ama o benim için hâlâ bir minik keleş...

**Müzikler
90'lı yıllardan
olunca
sohbetler de
haliyle o
yıllara
kayıyor...**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://irantey.org>

İSTANBUL KÖMEDI FESTİVALİ 2019

Söyleyin de beraber gülelim.

13 EKİM - 3 KASIM

WORLD

PEGASUS

tunaofis

**#BİRLİKTE
GÜZEL**

SHOW

KURTOS

**POWER
TÜRK**

biletix
Biletmaster Türkiye

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

**İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**BEŞİKTAŞ
HALKİYAT**

www.istanbulkomeifestivali.com

000 / istanbulkomeifestivali

MTM

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Nilya Örnek

babalar okullara gelmeyince, ilahiyat diploması alıp camilere girdi

İsmi Mehmet Hilmi Eren. 1981 doğumlu bir eğitimci, psikolojik danışman ve gazeteci. "İyi Seyler Kafası"na konuk olmasının nedeni ise bu özellikleriyle birleştirdiği diğer işi: Hilmi Bey, sırf "babalarla iletişim kurabilmek için" ilahiyat eğitimi ve diploması da alan, her cuma İstanbul'un bir başka camisinde "İyi bir aile babası" olmaya dair eğitimci konuşmalar yapan biri...

İş budyem de, o, bu yapığından para kazanmıyor. Bunu sadece "çocuklarıyla doğru iletişim kurması gereken babalara ulaşmak, onlara küçük bir süreyle de olsa bilgi vermek, yol göstermek için" yapıyor. Tabii sadece babalara değil, amcalara, abilere, dedelere, dayılara da ulaşıyor.

Başta saralım...

Hilmi Bey, 2002 yılında İstanbul Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünden mezun olmuş. Bu eğitimin ardından hem çalıştığı okullarda hem de kurduğu rehberlik ve araştırma merkezlerinde, "Anne-Baba Seminerleri" vermeye başlamış. "Skeçlerle" donatılmış, içi dolu eğitimler büyük ilgi görmüş. Ancak bu seminerlerde hep kadınlar oluyor; hangi gün ve saatte yapılsa yapılsa çalışan anneler bile geliyor ama babalar gelmiyormuş.

Annelerin de sıkıyetleriyle, "Babalar gelmiyorsa, ben onlara gitmiyim" diye düşünen Hilmi Eren, onların haftada bir gün bir araya geldiği, camilere gitmeyi aklına koymuş. Ancak ilçe müftülüğü, camilerde "Aile ve Babaların Önemi" konulu konuşmaları yapmak istediğini söylediğinde, bu isteğine sıcak bakmamış. Eren'e "ilahiyat eğitimi almanız gerekir," demiş. Bunun üzerine Hilmi Bey, Açıköğretim Fakültesinde ilahiyat okuyarak, Arapça dahil tüm dersleri geçerek diplomasını almış ve bu defa İl Müftülüğüne başvurup "Sizce babalarla konuşabilir miyim?" demiş; 2010 yılında valilik onayıyla izni almış. Ara bir dönemden sonra Eren, bu sene başında müftülüğün davetiyle yeniden camilerde konuşma yapmaya başlamış.

Toplam 3.5 yılı geçmiş, Mehmet Hilmi Eren, her cuma İstanbul'un başka ilçe ve camisinde, hem psikolojik danışman ve eğitimci hem de ilahiyatçı sıfatıyla babalarla konuşuyor. Kendisine anlattıklarını uzun uzun anlatırdım, oradan özetle söyleyeyim: akla, zekâyı, kitap okumaya, düşünmeye, çocuklara doğru birer rol modeli olmaya, bilime, sevgiye, iletişime dair aydınlık bir anlatım yapıyor. Babalara, eşlere ve çocuklarıyla geçirmeleri gereken nitelikli vakit önemi, nasıl diyalog kurmaları ya da sevgilerini nasıl gösterecekleri, çocuk dünyasına nasıl girmeleri gerektiğini anlatıyor.

Mesajlarını, Kur'an-ı Kerim'e, dini hikâyelere, Türk İslam tarihine göndermelerle veriyor. Şöyle anlatıyor Hilmi Eren: "Bizim erkeklerimiz 'Seni seviyorum' demiyorlar. Erkeklerle 'Eşlerinizi' anellerinizi arayıp sadece seni seviyorum deyin, karşı tarafın tepkisini mutluluğuna dönün" diyor. Ancak bütün bu örnekleri camilerde duyduğunu için dininden örneklerle besliyor. "Peygamberimiz duyur ki," diye ekliyor: "Kişinin birbirine sevgisini söylemesi güzeldir." Çocuklarına hediye alın ve bu, anlamlı hediyeler olsun. Eşiniz de çiçek alın" diyor. Bu sözler camii ortamında garip kaçıyor ama sonra herkes "Dinimize hediyelerlemek sünnettir" diye ekliyor. Olması gerekeni söyleyip onun dinimizdeki örneğini verince kabul düzeyi yüksek oluyor."

Hilmi Bey, cubbeyle sarkta değil, takımı elbise ve yaka mikrofonuyla ayakta, camii ahengini bozmamak için minberde değil "mihrap"ta konuşuyor. Namazdan önceki 25 dakikada, cuma vakti yerine söz aldığı, konuşmasının en can alıcı noktalarını cemaatin kalabalıklaştığı son 15 dakikaya denk getirmeye çalıştığını söylüyor. Eren.

Bugüne kadar beş bin kişi babaya ulaşmış; namaz sonrası yüzlerce kişi ona sorular sormuş. "Konuşma sonunda kendimi tekrar hatırlatıyorum, sosyal medya henüz yaygın değil. Niyetim başka yetlere broşür dağıtma, telefon verme gibi işlere girmiyorum. Niyetim başka yetlere

Bu kadar kutuplaştığımız günlerde ilahiyat diploması alıp camilerde konuşma yapan biri olmak da kolay değil.

çektirin istemiyorum. Ama ilgi çok büyük oluyor, başka illerden, hatta Almanya'dan çağırırlar, Bursa gibi yakın illerden gelenler var," diyor Hilmi Bey. Birkaç soru sormak için aramadan önce uzaktan bayagi "inceliyorum". Genç, dinamik, neşeli, sosyal medyayı da aktif kullanan, gerçekten eğitime eğildiği belli bir adam izlenimi veriyor bana. Evli, eşi de öğretmen, iki de kız çocuğu var.

Bu kadar kutuplaştığımız günlerde ilahiyat diploması alıp camilerde konuşma yapan biri olmak da kolay değil.

"Konuşmalarımızda sevgi odaklı, aydınlatıcı, modern mesajlar veriyoruz. Bunu dini referanslarla yapmanın da muhakkak daha etkili. Ancak artık hutbeleri biz de internete okuyabiliyoruz. Sözün söylenebilirliği çetiren durumlar, siyasi, ayrıcı mesajlar da verilebilir; ne hissediyorsunuz?" diye yorumlu bir soru soruyorum Hilmi Bey'e: Bu alanda devlet memuru da olduğun için yorum yapamayacağın söylüyor ama aradaki çığıye çok dikkat ettiğini, asıl amacının eğitim olduğunu anlatıyor; samimiyetle de anlıyorsunuz zaten.

İletişim uzmanı, eğitimci ve yazar Doğan Cöceloğlu'nun kendisine ulaştığını, sık sık da bu konuda bilgi alıverdiği yaptıklarını söyleyen Eren, "bar psikoloğu" namıyla ünlü olan Ferhat Aydın'la da görüştüklerini, benzer bir kafayla "e nasıl psikoloğa gitmeyenlere barlarda ulaşıyorsa, kendisinin de ebeveyn eğitimleriyle hiç ilgisi olmayan, aile olmanın sorumluluğunu kadın üzerine yükleyen babalara ulaşmaya çalıştığını" söylüyor. Eren, ders verdiği üniversitelerde, okul, ev ya da camilerde daha iyi bir yeni nesli yetiştiriyor.

Eren, bunun yanı sıra üniversite mezunu anne-babaların, çocuklarının önemi özelliklerini keşfedip evde bunları geliştirmelerini sağlayan Ev Okulu Projesi'ni de (www.evokulu.org) yaygınlaştırmaya çalışıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İyi Seyler Kafası

ARTER'LE SANATA DAHA ÇOK ALAN

Sergiler, etkinlikler, öğrenme ve film programlarıyla
Arter şimdi yeni binasında.

Levent Erden

geleceğe dönüş

Geçen haftanın eski, geçen ayın çok eski, geçen yılın tarih olduğunu düşünüyoruz. Ne yapıyorsak sanki hep bugünlerde ortaya çıkmış gibi.

Hayat o kadar hızlı değişiyor ki sadece geleceğe odaklı düşünülür hale geldi. Her gün yeni bir ürün, yeni bir girişim, yeni bir uygulama, yeni bir platform hizmeti, filtresi, özelliği...

Her şeyin sürekli yeni sürümünün çıkması; Çıkar çıkmaz da daha birkaç ay bilemediniz neredeyse bir yıl önce çıkmış sürümün "eski", "hantal", "yavaş" olarak algılanması... **Hep inanılmaz her hızda yaşarken "güncellenmemiş" çok "eski", "hantal", "yavaş" olduğunu anlatmış, "anınamak" gerektirir söylemiştik.**

"An itibarıyla" lafı durup dururken ortaya çıkmadı zaten. Hızını bildiğimiz yerini, yerini bildiğimiz hızını bilmediğimiz, Heisenberg tesadüfleri sarkacında yaşıyor gibiyiz. Geçen haftanın eski, geçen ayın çok eski, geçen yılın tarih olduğunu düşünüyoruz. Ne yapıyorsak sanki hep bugünlerde ortaya çıkmış gibi. Üstelik doğru: bundan 50 yıl önce ne internet ne cep telefonu vardı ne de bunlara bağlı olanaklar... Tarihini karanlık çağları gibiydi bugünden bakınca.

Ote yandan bugün yaptığımız, yaşadığımız, etkilendiğimiz pek çok şeyin aslında altmış yılının mirası olduğunu pek de farkında değiliz belki de... Bir iki yılın çok uzun zaman olarak algılandığı günümüzde 50 yıl önceden bahsetmek acayip gelebilir. Ama şaşırtıcı olan, bugünü en net etkileyen dönemim, yakın on yıllardan çok. 50 yıl öncesi olmasa...

Peki ne oldu 50 yıl önce?

Öncelikle "insanlık için büyük bir adım" olarak, pek gerekmeseydi de, aya gidiildi. İnsanlık tarihi için askılara zıyan, yüz yıllarca hayal edilmiş bir şeydi aya yürümek. Soğuk Savaş'ın gösterilerinin sahnesi idi aslında Apollo 11'in bu eylemi. Neil Armstrong ve Buzz Aldrin aya yürümüş (Zavallı Michael Collins o kadar yolu gitmesine rağmen yörüngede beklemek zorunda kalmıştı), aya fetihmiş. Bütün dünya onları tanıdı, adları tarihe geçti. ABD'nin en büyük PR malzemesi olarak kullanıldılar. Peki Charles Conrad, Alan Bean, Richard F. Gordon Jr. isimlerini hatırlayan var mı? Bu gariban üçlü ise 1969'da, Apollo 11'den sadece üç ay sonra aya inen ekipti. Sansızlardı. Sadece ikinci oldukları için değil, güneş rınlarından kameraların enjeksiyon çalışmasıyla geldiği için. Zaten süpeler uyardıran Apollo 11'in inişi, 12 nm de görüntüsüyle dedikodu kaynağı olduysa da insanlık ayı hedefini geride bıraktıysa da, uzayda Mars yeni yeni moda oluyor. İnsanlık 300 A. B. çağına kadar uzayda yaşamıya başladığı gibi ilerleyen Soğuk

Savaş hamleleri arasında aya inmek kesin galibiyet olarak görüldü. Ama bu başarıların arkasından, Houston NASA ekibinin beyin takımı, ikinci Dünya Savaşı ganimeti olarak Amerika'ya getirilen mühendis Nazi subaylarıydı. Berlin'den Londra'ya vuran V1, V2 güdümlü füzelemleri yaratan ekip. Başlarındaki komutan, NASA'nın da başına gidip yıllarca uzay programlarını yönetti.

Adı her şeyi anlatıyordu aslında: Wernher Von Braun!

Aynı yıl sadece yukarı gidilmedi, yeryüzünde daha uzağa daha hızlı ya da daha çok insanla gitme hedefine ulaşıldı. Bir yerden "Jumbo" lakaplı, iki katlı 747'ler uçuşlara başlarken, bir yandan gelişmiş geçmişin en hızlı süz yoku uçağı Concorde test uçuşlarına başlamış, Avrupa-Amerika arası birkaç saate indiriliyordu.

Heyecanla takip edilen ve 1952'de başlayan "Mavi Kitap" projesi de sonlandırıldı. Bu ilginç proje dünya dışından gelenleri yani UFO'ları araştırıyordu. 12 in ibbat ve 700 uça inceleme, "uzaylıların Amerika'ya bir zarar veremeyeceği" sonucuna varılarak proje sonlandırılmıştı.

Butün bu gelişmeler aynı zamanda, büyük savaşın 20 yıl sonra savaşın yeniden dünya gündemine gelmesinin de sonucuydu. Vietnam. Savaş sertleşiyor, Amerika My Lai Katliamına yaşı, kadın, çocuk herkeste öldürülüyor.

Ote yandan Manson çetesi, dünya güzeli artist hamile Sharon Tate ve beş kişiyi öldürüyor. Martin Luther King cinayete kurban gidiyor. Gençlik ve çalışan kesim kaygılıydı. Fransa'da 800 bin kişi, öğretmen ve öğrencinin başlatıldığı grevler ve gösteriler Avrupa tarihi için yeni bir dönüm noktası oluyor, savaş galibi De Gaulle bir yıl sonra istifa ediliyordu.

Nükleer deneylerin artışı, ilk hidrojen bombasının yapımı yeni bir savaş korkusunu körükliyordu ki 150 bin kişi Washington'da savaşa karşı yürüyordu. Tüm gençlik ise müziğe sığınıyordu. Yüz binlerce insanın katıldığı konserler adı, ardından düzenleniyordu. Bir daha tekrarı mümkün olmayan Woodstock efsanesi de bu dönem yaratıldı. Tanrıdan Mercedes Benz isteyen Janis Joplin'den, hem geciken program hem de yağmur yüzünden sadece 30 bin kişiye ancak sabah saatlerinde çalabilen Hendrix tarih geçiriyordu. Dönemin idollerini bugün hâlâ gündemde: Pink Floyd, The Rolling Stones, Bob Dylan, Simon & Garfunkel, The Doors...

Rock müziğinin zirveye ulaştığı bu anlarda başka bir efsane, daha en iyi şarkılarını yapmaya başlarken dağılıvermişti, İngilizler için Pearl Harbor! Yoko Ono, The Beatles'in dağılmasını sağlayıvermişti.

30 Ocak, bir yıl önce kurdukları kendi plak şirketleri Apple (evet daha Steve Jobs'ın dağılıverdiği) çatısımda 42 dakika süren son konserlerini veriyorlarsa ve bir daha hiç bir araya gelmediler. Yaya geçiciden stüdyoya geçtikleri fotoğraf, eserleri ve Hey Jude'lu Abbey Road albümü kaldı geriye o yıldan.

Bugün yaptığımız, yaşadığımız, etkilendiğimiz pek çok şeyin aslında altmış yılının mirası olduğunu pek de farkında değiliz.

Lennon ve Ono, evlendiklerinden bir hafta sonra altı gün boyunca, yataktan hiç çıkmadan sabah dokuz akşam dokuz arası gazetecileri evlerine kabul edip savaşı eleştirdiler.

Mini etek, bikini (adını nükleer deneylerin yapıldığı adadan alır) ve doğum kontrol hapları kadın özgürlüğünün sembolleri olmuştu. Papa doğum kontrol hapını yasaklayıverdi! Cinsiyet ve cinsellik tabuları yıkılmaya başlıyor. San Francisco Stonewall olayları ilk Pride yürüyüşünü yapıyorlardı. Saçlar uzamış, saçlar yakalar genişlemiş, kuyafetler renklenmiş, bugün cesaret edilemeyecek şeyler modalmıştı. Karşı çıkmak artık kaç bir hayat tarzıydı.

Teknoloji de ilerliyordu bir yandan, internetin atası ARPANET, UCLA ve Stanford'daki bilgisayarlar arası haberleşmeyi sağlıyordu. Oda içindeki mikroprosesörler ortaya giriyordu. Otomatik vezne ve nakit dağıtıcısı ATM'ler hayata girip hayatın sokaktan yürütülebilmesinin önünü açıyordu.

Dünyanın başka bir ucunda, ırkçılıktan kurtulan Güney Afrika'da da Dr. Christiana Barnard, ilk kalp naklini gerçekleştiriyor. Saçlar uzamış, saçlar yakalar genişlemiş, kuyafetler renklenmiş, bugün cesaret edilemeyecek şeyler modalmıştı. Karşı çıkmak artık kaç bir hayat tarzıydı.

Kurtaba Kerim, Miss Piggy'yi kendinden sonra gelen pek çok ekran ve sahne yapımına ilham veren Muppet Show, sonuncusu yakın zamanda çekilen serinin ilk "Maymunlar Cenneti" filmi de bu yılın eserlerinden parçası. 68-69 yılında olan bütün daha da uzatıldı dedikaydılarla ilgili şüphesi. Kayda geçmesi gereken, dünyanın bir-iki yıl önce önemli bir dönüşümü yaşamaya başlamasıdır. 73 Petrol Krizi'ne kadar tavan yapan bu dönem, insan hayatını, dünyayı ele alıp biçimini, değerlerini, hayat ve tutkularını, inançlarını kökten dönüştürüyor. Takip eden 50 yıl için.

Bunlardan 50 yıl sonra bugün yepyeni bir dönüşüm döneminde daha yaşamaya başlıyoruz. Ama aklımda The Beatles şarkıları, Concorde'ların çok daha yavaş uçuşları, 50 yıl önce yapılmış filmlerin yeniden çekilen hallerini izleyip, Muppet yapıtları locasından eleştirilerek...

Bekli ancak 50 yıl sonra da bugünkü dönüşümümüz büyüklüğü ve gerçek ya da altınla kalacağına karar veremeyiz. Dönüşümün önünde, arkasında...

Ne biçim dönüşmüştük ama!

Hadi bir daha!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://trantey.org>

bazı tipler

FITNESS YAPAN

PILATES YAPAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Aksumefas

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

Ekim 2019 - Sayı: 62 - *Avrasya Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*

Ekim 2019 - Sayı: 52 - Ayık Kızıl, Sonuç ve Özetin İçeriği
Ayık Yaygın, Süreli Yayın - Yayıncı: KAFKA Dışak Yayınları Ltd. Şti

İmtiyaz Sahibi: Candan Tolga Isık Sorumlu Müdür: Mert Canga

Genel Yayın Yönetmeni: Ayca DerinKarabulut

en: Dorukhan Varlık Tasarım; Nazlı Kaplan Kap

emsilcisi: Emrah Akbaş Reklam: info@adworldistanbul.com - (0212) 293 4

İstanbul: Muh. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy / İstanbul Tel: (0216) 428 9 888

Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 39 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 61

Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 10A 41
/ Bahçelievler / İstanbul Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: TDP (0216) 585 90

www.kafa.com.tr bizyavazin@kafadergi.com reklam@kafagrup.com

hazırda ciğer, esen ve konakları için uygun bir şekilde. Bununla birlikte, bu ciğer için bir alan

hiçbir yazı ve basılı görsel yayın ortamında ve online ortamda kullanılmaz

Poster, ayrtık ve çıkartmalar derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Kapak 3. Ezel, 2009: 18. Bâkım Senaryo: Kerem Davran, Pinar Bulut Yörüm, Ay Yörüm

os://rantey.org

Simmons, J. R.

İyi ki doğdun kafa

Geçtiğimiz ay KAFA dergisinin beşinci yaşını kutladık. Yazarları, çizimleri, yönetim kadrosu ve pırıl pırıl gençlerden oluşan, yazdıklarımızı çizdiklerimizi derleyip toparlayan, adam akıllı bir hale yola sokup okurun eline teslim eden görünmeyen kahramanlarıyla tam takım hazır bulunduk yönetimin nazık davetiyle.. İnsan hayatında önemli kırılma noktaları vardır, bir karar almak da bu kırılma noktalarına yön çizer, ya doğru bir iş yaparsın ya yanlış bir iş, altını nasıl doldurursan doldur, süslü cıfcaflı sözleret, özeti budur: Ya doğruyu yapmışsındır ya yanlış. Bundan beş sene önce yayın hayatına başlayan KAFA dergisinden gelen "yazı yazma" teklifini kabul ettiğim an da tam bu kırılma noktalarından ve doğru karar verdiğim kırılma anlarından biri oldu benim için. Bir şekilde yazın hayatında var olmayı umut eden bir çocukluk, sonrasında kendi dünyasında karaladığı denemeleri çarçur edip "Ben de yazdım" diyemeyen bir ilk gençlik, "Bir gün mutlaka" diye iç geçirilen uzun yıllar, sonrasında unutulup giden sabun köpüğü beyaz cam hikâyeleri, sonrasında yazılansızonluk tiyatro oyunlarıyla çalkalanan bir "yazı" macerasıyla birlikte ve nihayet "KAFA" dergisi.

Geçtiğimiz beş yıl içinde öyküler, denemeler, okurların eleştirileri, beğeniler ve elbette üretime kızgınlık derecesinde farklı düşünceler, fikir alışverişleri, zaman zaman yazara tebellüs olan tıkanmalar, gençlerin önünü açalım bana müsaade kaçırları, yıllar evvel kitabını alırken mutlu olduğumuz yazarla kadeh tokuşturmanın hazzı, neredeyse sonsuz fikir deryasına bir damlayla ortak olmanın heyecanı, her haliyle "yeni" insanlarla tanışmanın bünyeye kattığı "yaşama heyecanı" ve elbette "beraber" üretmenin lezzetliye harman olan bir yazma coşkusu ancak böyle nice güzel yaşanabilir.

Özgürlüklerimizin lüzumsuz önermelerle baltalanmasının adeta moda olduğu bir dönemde, "Gönlünüzden geçeni yazın" konforunu sağlamak da almak da az şey değil. Otosansürün, büyük ağabeyi sansürün yerini çoktan almasına inat, "gönlünüzden geçeni" yazmaktan zevk alarak, dilinin döndüğünce kâğıda dökmek, yazmak, okumak, paylaşmak, bu okurla paylaşma fırsatı verdiği için "DERGİ" çok önemli. Onlarca olmalı. Mehmet Ali Aksoy'un dediği gibi, "Herkesin yazması lazım, herkesin okuması lazım".

Birbirimizi anlamanın yolu bu. En acımasız eleştiriyi de bol övgülü pohpohlamaya da eşit mesafede durmalı, kapımızı ardına kadar açmalıyız ya da bunu artık öğrenmeliyiz.

Derginin her kademesindeki titizlik ve liyakat, elbette ki her cümleye her satıra sirayet ediyor, bitirip genç ellerine emanet ettiğimiz yazılarımıza gösterilen özen ve dikkatle kafamız rahat gönlümüz hoş. **Ve elbette ki verilen emeğin karşılığını "tiraaj" ayan beyan ediyor ama daha da önemlisinin, bir okurla karşılaştığımızda duyduğumuz takdir sözleri olduğu muhakkak.** Bu mutluluğu her kademedeki arkadaşlarımla paylaşmak her zaman mümkün olmuyor ama bu yazı tam da buna uygun galiba, "Elinize, yüreğinize, emeğinize sağlık arkadaşlar, siz çok yaşıyın..."

Hayat kavgasının toz dumani içinde bir solukluk temiz hava vermeye çalışan bu dergilerden birinde ve hatta tevazuyla gerek yok, en önemlisinde yazmak ya da şöyle diyelim, ustalardan yazmayı öğrenmek benim için hayatımın en güzel deneyimlerinin biri. "KAFA" bunu bana beş yıldır yaşattı ve yaşatmaya devam ediyor, umarım uzun uzun yıllar "tıkanmadan", "özgürce" gönlümüzden geçen öyküleri yazma fırsatımla.

Nice beş yıllara... Hepimiz aynı KAFA'daysak, daha ne olsun...

Özgür fikirleri lüzumsuz önermelerle baltalamanın adeta moda olduğu bir dönemde, "Gönlünüzden geçeni yazın" konforunu sağlamak da almak da az şey değil.

Can Yılmaz

**BU KAÇINCI
SONBAHAR,
KİMSENİN
KİMSEYİ
ISITMADIĞI...**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Fotoğraf: Arzu Güler

Alıntı: Ruh Üzümleri, Oğlak Yayıncılık, 1994